

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chetmickowski
wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 38

Poznań, poniedziałek dnia 25 stycznia 1932

Rok XXVII

„Sanacja“ gminy wiejskiej

O ile nowy projekt samorządowy nie zmienia zasadniczego ustroju miast na terenie ziem zachodnich, rozszerzając tylko do maximum wpływ władz rządowych na skład i gospodarkę zarządów miejskich, o tyle w zakresie ustroju gminy wiejskiej projekt ten przynosi Wielkopolsce i Pomorzu zupełny przewrót.

Istniejące obecnie gminy wiejskie i obszary dworskie będą zamienione na gromady względnie sołectwa. Dwoisty ten typ wprowadzono do projektu w ostatniej chwili pod wpływem zarzutów sprzeczności pierwotnego projektu z konstytucją, co poruszyliśmy już w naszym piśmie. Sprzeczność tę chce projekt odnośny zamaskować w ten sposób, że gmina dla „ułatwienia wykonywania czynności administracyjnych“ ma dzielić się na sołectwa. Prócz tego zaś postanawia się, że osiedla, które dotychczas były gminami, a posiadają własność nieruchomości, staną się w przyszłości gromadami. W rezultacie przy innej formie zostaje ta sama treść, a mianowicie, że dotychczasowe gminy będą zamienione na gromady z sołtysami na czele. Sprzeczność tego postanowienia z konstytucją, jak to jeszcze osobno uzasadnimy, nie została bynajmniej w nowej wersji usunięta, a powiększono tylko chaos przez wprowadzenie podwójnych sołectw, t. j. takich, które będą gromadami, i takich, którym prawo gromady nie będzie nadane lub zostanie odjęte.

Zakres działania gromady został nieco zwężony, a raczej „uelastyczniony“. W każdym razie zakres ten dotyczy częściowo spraw, spełnianych dotychczas przez gminę. Prawo stanowienia w tych sprawach należy w gromadach, liczących mniej niż 100 mieszkańców, do zebrań gromadzkich, w większych do rad gromadzkich.

W zebraniach gromadzkich mają prawo brać udział wszyscy mieszkańcy gromady, posiadający czynne prawo wyborcze do samorządu, a zatem, liczący 24 lat życia i zamieszkali na terenie gromady przynajmniej od roku.

Ci sami w gromadach, liczących ponad 100 mieszkańców, wybierają radę gromadzką, liczącą od 8 do 24 członków. Wybory rad gromadzkich na terenie ziem zachodnich będą się odbywały tak samo, jak dotąd wybory rad gminnych.

Sołtysa gromadzkiego i jego zastępcę wybiera nie rada gromadzka, lecz rada gminna gminy zbiorowej, a zatwierdza starosta.

Gromady połączone tworzą gminę (zbiorową). O wielkości poszczególnych gmin i ich granicach decydować będzie minister spraw wewnętrznych, któremu projekt daje pod tym względem zupełne pełnomocnictwo. Ustawa postanawia tylko, że wielkość gminy ma odpowiadać „zasiegowi wspólnego zainteresowania sprawami lokalnymi ogółu mieszkańców, połączonych osiedli“.

Organem uchwalającym gminy ma być rada gminna, pochodząca z wybo-

Otwarcie 66 sesji Rady Ligi Narodów

Zwraca uwagę obecność wielu przedstawicieli mniejszości,
w. m. Gdańska i Zagłębia Saary

Genewa, 25. 1. (Tel. wł.) 66 sesja Rady Ligi Narodów rozpoczęła się dzisiaj o godz. 11 przed poł. posiedzeniem niejawnym. Krótce potem odbyło się posiedzenie jawne. Przewodniczy sesji Francja, którą reprezentuje Paul Boncour.

Na obecnej sesji niewielu jest ministrów spraw zagranicznych i wogóle urzędujących ministrów państw. Z ramienia W. Brytanii bierze udział w sesji lord Robert Cecil, Japonji — poseł w Brukseli Sato, Włoch — znany z rokowań morskich Russo, Niemcy —

zastąpione są narazie przez posła von Weizsäckera, Polska przez ministra Zaleskiego.

Na porządku obrad dzisiejszego posiedzenia znajdują się 4 punkty mniejszego znaczenia. Zainteresowanie sesją, jak dotąd, jest bardzo niktę. — Zwraca uwagę obecność licznych przedstawicieli mniejszości, W. M. Gdańska i Zagłębia Saary. Wnioskuje stąd, że na porządku obrad znajdzie się szereg spraw, tych przedstawicieli obchodzących.

Tydzień obrad nad polityką zagraniczną Francji

zakończył się stanowczą odpowiedzią Laval'a na zakusy niemieckie

Paryż, 25. 1. (Tel. wł.) Obrady parlamentarne w sprawie polityki zagranicznej oraz wewnętrznej Francji, jakie rozpoczęły się we wtorek w izbie deputowanych, zakończyły się wczoraj wieczorem.

Głosowanie poprzedziło przemówienie prezesa rady ministrów oraz ministra spraw zagranicznych Laval'a. Aczkolwiek Laval nie pozostawał na trybunie dłużej, niż 40 minut, zdażył on jednak w ciągu tego krótkiego czasu z obrazować politykę zagraniczną rządu z jasnością, jakiej mu nie zaprzeczają nawet przeciwnicy.

Co się tyczy polityki wewnętrznej, premier zwrócił się do wszystkich stronnictw, ażeby zaprzestały waśni politycznych. Donosił fakty dziejowe — mówi Laval — wymagają zgody. Jeżeli mimo wszystkich wysiłków premiera nie udało się zrealizować tej zgody w postaci gabinetu, obejmującego wszystkie stronnictwa, to należy ją przeprowadzić drogą przyciągnięcia tychże stronnictw do polityki zagranicznej, jaką będzie reprezentował rząd francuski na zbliżających się konferencjach międzynarodowych.

Minister spraw zagranicznych zaznaczył na wstępie, iż zamierza pro-

wadzić w dalszym ciągu politykę organizowania pokoju.

Następnie Laval przedstawił przebieg rokowań francusko - niemieckich w ostatnim miesiącu, oświadczając, iż Francja nie może przyjąć tezy niemieckiej o nieplaceniu odszkodowań. Francja nigdy nie wyrzeknie się praw, które przynależą jej traktaty w kwestii reparacji. Francja nie zgodzi się nigdy na zmniejszenie odszkodowań, jeżeli równocześnie nie będzie zmniejszony dług francuski, wobec St. Zjednoczonych. Podczas rokowań w sprawie reparacji może być mowa tylko o przedłużeniu moratorium na pewien czas, z tem jednak, że Niemcy nie mogą uczestnikom tych rokowań dyktować własnej woli.

Co się tyczy sprawy rozbrojenia — Francja opiera swe stanowisko na pakcie Ligi Narodów, na poszanowaniu istniejących traktatów i nie zgodzi się na żadne improwizacje.

Z zimną krwią i wytrwałą wolą będziemy bronić swego stanowiska, — brzmiały ostatnie słowa Laval'a. Mowa premiera powitana była na ławach większości rządowej burzliwymi oklaskami, na ławach opozycji okrzykami protestu.

Znamienny wynik plebiscytu gdańskiego

Gdańsk, 25. 1. (PAT). Po obliczeniu tymczasowym wczorajszego plebiscytu w sprawie rozwiązania sejmu okazuje się, że w głosowaniu wzięło udział 77.102 osób. Z tego za rozwiązaniem głosowało 75.329, przeciwko zaś i głosów nieważnych oddano 1.773.

Wyniki te są tembardziej znamienne, że hitlerowcy uprawiali na szeroką skalę terror psychiczny, zapowiadając delegowanie swoich mężów zaufania do lokali wyborczych, celem spo-

ządzenia imiennego spisu głosujących, aby porachować się z nimi, gdy przyjdą do władzy.

Senat i stronnictwa prosenackie głoszą, że dla ważności plebiscytu niezbędny jest udział połowy uprawnionych do głosu i uważają, że plebiscyt nie udał się. Socjaliści twierdzą, że plebiscyt wygrali.

Ta rozbieżność interpretacji będzie stanowiła niewątpliwie przedmiot dalszych wystąpień ze strony opozycji.

Wicekról Indji zapowiada ostry kurs

przeciw akcji nieposłuszeństwa cywilnego

Nowe Delhi, 25. 1. (PAT). Wicekról Indji, otwierając sesję zgromadzenia ustawodawczego, zaznaczył w radzie, że rząd indyjski jest zdecydowany stłumić akcję nieposłuszeństwa cywilnego i oświadczył jednocześnie, że nie może być mowy o złagodzeniu zarządzeń, będących w mocy w związku z nieposłuszeństwem cywilnym do-

póki okoliczności, które je wywołały, nadal istnieją. Wicekról dodał, iż rząd indyjski uczynił wszystkie wysiłki w tym kierunku, aby nakłonić odpowiedzialnych przywódców kongresu do zaniechania nielegalnej działalności. Wysiłki te jednak były bezowocne.

rów pośrednich. Mianowicie prawo wyboru rady gminnej będzie przysługiwać członkom rad gromadzkich, względnie delegatom sołectw, nie będących groma-

dami, wybranym w taki sam sposób, jak rady gromadzkie. Ci wszyscy wyborcy wraz z sołtysami i podsoltysami tworzą gminne kolegium wyborcze,

które będzie wybierało radę gminną w głosowaniu równym, tajnym i proporcjonalnym.

Liczba radnych gminnych wynosi: w gminach, liczących do 5000 mieszkańców — 12, od 5000 do 10000 mieszkańców — 16, powyżej tej normy 20. Kadencja rady gminnej trwa lat 5.

Blizsze przepisy o wyborach rad gromadzkich i rad gminnych mają być zawarte w regulaminie, wydanym przez ministra spraw wewnętrznych. Jest to niebywałe w dziejach parlamentaryzmu oddanie władzy wykonawczej decyzji w tak zasadniczej sprawie politycznej, jaką jest prawo wyborcze. Albowiem ten skromnie nazwany „regulamin“ wobec bardzo ogólnikowych postanowień, zawartych w ustawie, będzie faktycznie ordynacją wyborczą. Przy znanych zdolnościach interpretatorskich rozmaitych „carewiczów“ można zgóry być pewnym, że ów „regulamin“ uczyni z aktu wyborczego jeszcze jeden czynnik wpływu władzy rządowej na nieszczęsny samorząd.

O organie wykonawczym i zarządzającym gminy oraz o jego stosunku do władzy nadzorczej trzeba pomówić osobno. Narazie wystarczy stwierdzić, że wyżej naszkicowany ustrój gminy będzie gorszy i droższy od obecnego. Długo bronił się samorząd ziem zachodnich przed wschodnimi zapędami reformatorskimi, aż wkońcu doczekał się „sanacji“. Ale od papierowego projektu do wykonania droga daleka.

M. K.

„Z urzędowych zbiorów francuskich“

Znany pisarz francuski Piotr Bernus porusza znowu w nr. 15 umiarkowanego „Journal des Débats“ sprawę Brzeźcia. Autor — powołując się na proces brzeski — wyraża się z największym oburzeniem o ujawnionych szczegółach systemu rządzenia w Polsce. Wywodów jego nie możemy niestety podać dosłownie ze względów cenzuralnych Pan Bernus odpiera natomiast energicznie zarzut, jakoby informację o Polsce czerpał z polskich sfer opozycyjnych, i stwierdza, że „skłonilo go do zajęcia się tą sprawą poprostu czytanie tekstów, ogłoszonych w zbiorach urzędowych francuskich“ („dans les recueils officiels français“).

Jak przypominamy, na jednym z ostatnich posiedzeń Sejmu w czasie przemówienia posła Miedzińskiego, poseł Stroński wykazał, że sprawozdanie o procesie brzeskim zajęło kilka stron w urzędowym biuletynie prasowym francuskiego ministerstwa spraw zagranicznych.

Wybory w poznańskim sejmiku powiatowym

Dzisiaj w południe odbyło się zebranie sejmiku powiatowego poznańskiego, na którym dokonano wyboru delegatów do sejmiku wojewódzkiego. Wybrani zostali: Roman Czartoryski z Konarzewa (Stronnictwo Narodowe), Marcin Milczyński (N. P. R.), dr. Szajkowski z Plewisk (B. B.) i starosta dr. Jerzykowski.

15 wyroków śmierci

Warszawa, 25. 1. (Tel. wł.). Na wokandyje sądu apelacyjnego w Wilnie, od czasu wprowadzenia sądów doraznych, zapadło 15 wyroków śmierci, z których 12 wykonano. (w)

Dwa światy

Nowa postać prof. Stefana Dąbrowskiego, wygłoszona w komisji budżetowej Sejmu przy obradach nad ministerstwem oświaty

Rozruchy na uniwersytetach

Mówiąc o rozruchach na uniwersytetach o charakterze antysemitycznym, p. minister nie wejrzał w istotę tych rozruchów pomiędzy polską młodzieżą i młodzieżą żydowską i odniósł się do tej sprawy raczej formalnie i jednostronnie, uważając, że rygory zastosowane przez ciała profesorskie do młodzieży nie potrafiły w zarodku przerwać rozruchów. Aby je w przyszłości łatwiej zdusić p. minister uważa, że należy zmienić przepisy ustawy o szkołach akademickich, co zresztą już przed p. ministrem zapowiedział w końcu ubiegłego roku p. konsul generalny Rzeczypospolitej Zbyszewski delegacji żydowskiej w Nowym Jorku.

Sprawa ekscesów na uniwersytetach ma głębsze tło. Jest przedewszystkiem samorządnym ruchem młodzieży polskiej wszystkich odłamów przeciw zalewaniu wyższych uczelni przez młodzież żydowską. Tempo wzrostu i liczba słuchaczy żydowskich jest szybsze aniżeli polskiej.

Zechce łaskawie p. minister wziąć do rąk wydawnictwo urzędowe uniwersytetu Stefana Bałowego w Wilnie z okazji 10-lecia tej uczelni, gdzie w tomie drugim jest artykuł prof. Karafy-Korbuta, p. t. „Działalność pedagogiczna i naukowa uniwersytetu S. B. w 10-lecie 1919—1929”. Tam za pomocą danych statystycznych i wykresów jest wykazane, że przy dzisiejszym tempie wzrostu liczby słuchaczy żydowskich, liczba studentów Żydów zrówna się z liczbą studentów Polaków w r. 1935. A od siebie dodam, że od tego momentu, kiedy i w Polsce nastąpi ogólny zresztą europejski kryzys roczników wojskowych, spowodowany spadkiem urodzeń w czasie wielkiej wojny, szybkość wzrostu młodzieży żydowskiej będzie znacznie większa, niż obecnie.

W rozruchach obie strony brały udział i młodzież żydowska bynajmniej nie występowała w charakterze ofiar, ale organizowała bojówki, co już wykazało śledztwo prowadzone w Wilnie i ciekawa bardzo statystyka wyroków sądowych: na 7 spraw było dotąd 5 wyroków, skazujących Żydów od kilku miesięcy do półtora roku więzienia, a jeden niewinny, żyjący chrześcijanin! Agresywność młodzieży żydowskiej bezwzględnie wykaże śledztwo prowadzone w sprawie ukamienowania s. p. Wacławskiego.

Zapytuje: Co p. minister zamierza przedsięwziąć, aby zapewnić młodzieży polskiej właściwy odsetek na uniwersytetach i rozwiązać to zagadnienie, które oczywiście nie da się rozwiązać zapomocą bojówek?

Sprawa autonomii szkół akademickich

Pragnę stwierdzić, że uwagi p. ministra o profesorach wyższych szkół akademickich, ulegających rzekomemu plotkom i urządzającym zjazdy rektorów i delegacji do władz państwowych, dotyczą tym razem wyjątkowo, nie tylko tych profesorów, którzy się przyznają do sposobu myślenia innego, aniżeli rząd obecny lub wprost do stronnictw opozycyjnych, ale także profesorów, należących do obozu rządowego, a nawet wybitnie w nim zaangażowanych. Pan minister będzie miał trudności z przekonaniem społeczeństwa, że ci profesorowie z B. B. nie mieli informacji, lecz tylko ulegali plotkom.

Ze swej strony, nie chcąc zaognić tej sprawy, która może obecnie weszła na nieco lepsze tory, ograniczę się do stwierdzenia, że niema rzeczy bardziej zrozumiałej, jak najżywsze zajmowanie się właśnie profesorów sprawą autonomii uniwersyteckich i wszelkich w tym kierunku zamierzeń.

Sprawa komisji kodyfikacyjnej

P. minister uznał, że „miarodajne czynniki Kościoła katolickiego”, inaczej mówiąc episkopat polski razem ze społeczeństwem niepotrzebnie zaniepokoił się projektem prawa małżeńskiego, opracowanym przez komisję kodyfikacyjną i to zaniepokojenie nazwał „rozdmuchiwaniem napiętności na tle religijnym”. Przytem p. minister przedstawił komisję kodyfikacyjną jako ciało pracujące w próżni i w oderwaniu od jakichkolwiek władz państwowych. Otóż stwierdzam, że w budżecie ministerstwa sprawiedliwości ustalony jest związek prac komisji kodyfikacyjnej z budżetem państwowym, a tem samym odpowiedzialność

ministra sprawiedliwości, w każdym razie w ogłoszeniu za pieniądze dodatkowe projektów komisji.

Pozatem stwierdzam, że jeżeli pan minister starał się przedstawić projekt komisji kodyfikacyjnej w zakresie nowego prawa małżeńskiego, jako pomysły, jakby indywidualne referentów, którym rząd nie interesuje się lub dotąd nie rozpatrywał, to jak pan minister objaśni obecność właśnie p. ministra sprawiedliwości, w którego budżecie (złoty 200 000) uwzględniona jest komisja kodyfikacyjna, na zebraniu, na którym referent komisji przedstawił po raz pierwszy dokładnie projekt i szeroko go uzasadniał?

Wogóle muszę stwierdzić, że w rozpatrywaniu zagadnień wyznaniowych cała ta sprawa robi wrażenie, iż są pochwały i radosne głosy o prawostawiu i solorze prawostawnym, jest troska o życiu wyznaniowym żydowskim, a jedynie przygany padają w stronę Kościoła katolickiego i jego miarodajnych czynników, z powodu troski o nierozzerwalność polskiej rodziny katolickiej.

„Wychowanie państwowe”

P. minister mówiąc o wychowaniu państwowym, sprowadza je przede wszystkim do apoteozy jednego człowieka, a posłanka Jaworska, ustosunkowanie się do twórcy rządów pomajowych, nazwała „symbolem ustosunkowania się do państwa, którego jest twórcą i wskrzesicielem”.

Sprawa ta nie dojrzała jeszcze w perspektywie historii wielkiej wojny, w której musiało paść 12 milionów ludzi i 6 milionów zostało inwalidów, a by z tego potopu krwi, po upadku trzech państw rozbiorowych, mógł się wyłonić nowy ład: Polska zjednoczona i niepodległa, powracająca do życia państwowego. Ale już teraz rzec możemy, w pełnym poczuciu rzeczywistości, że w tym cudzie dziejowym należałoby pozostawić także miejsce i dla Opatrzności Bożej.

Zgadzałem się, że na komisji oświatowej należy przeprowadzić dyskusję o zasadach wychowania młodzieży wogóle, aby jasno ustalić, jakie są między nami poglądy rozbieżne i wspólne. Jak nie można mówić o obronie państwa bez ustalenia doktryny wojny nowoczesnej, tak niepodobna prowadzić dyskusji o wychowaniu państwowym, nie określwszy jasno z jednej i drugiej strony jego istoty. Bo określenie dane przez p. ministra jest bardzo szorstkie w swej treści, a posłanka Jaworska nazwała go „pojedynkiem między ludźmi dnia dzisiejszego a wczorajszego”, co rozumiem jako pojedynek ideologiczny pomiędzy B. B. W. R. i głównie Stronnictwem Narodowym.

Ale pewne zasadnicze poglądy muszą wypowiedzieć. Mówiono o wpływie Wschodu w Polsce. Ale jakiego?

Jak sobie wyobrażają wychowanie państwowe np. na Dalekim Wschodzie, twórcy republiki chińskiej, którzy to wychowanie narzucają przymusowo szkołom misji katolickich w Chinach? Dr. Sun-Jat-Sen, lekarz, wielki twórca ruchu odrodzeniowego w Chinach, w swojej książce o „potrójnym demizmie” ustalił doktrynę, która nie podlega wolnej dyskusji. Jest narzucana przez rząd, jako warunek sine qua non. Co to jest za doktryna?

Zasadą państwa, czyli t. zw. demizmu politycznego, jest naród suwerenny, lecz równocześnie ciemny. Posiada on władzę bez możności jej wykonywania i musi dbać pod grozą utraty tej suwerenności, aby wybierać ludzi przewidujących, którym należy powierzyć sprawowanie władzy. Inaczej mówiąc, państwo jest samochodem, którego właścicielem jest naród. Ażeby ten samochód mógł się poruszać właściciel pozbawiony umiejętności kierowania zeleży od specjalisty, jakim jest szofer. Prezydent i ministrowie nie są istotami nadludzkimi, lecz ludźmi zafanania i wiedzy tak długo, jak długo pracują dobrze. Jeżeli rząd nie działa skutecznie, to naród może i powinien wywrzeć swoją władzę i powołać do wykonywania władzy państwowej ludzi bardziej odpowiedzialnych.

To kryterjum polityczne jest podstawą wychowania państwowego: naród nie utożsamia samochodu z szoferem, lecz uważa państwo za najwyższą instytucję prawną, wynikającą z głębi istoty moralnej, jaką jest naród.

W Polsce pomajowej jest wprost

przeciwnie. Państwo jest utożsamione z jej rządem nieusuwalnym.

Zyjemy w czasach doktryny, wszechwładzy i omnipotencji państwa, która się wywodzi z niemieckiej myśli filozoficznej, ujętej przez Hegla w lapidarnym zdaniu: „Państwo jest rzeczywistym Bogiem”. A stąd państwo pruskie najzupełniej logicznie wyciągnęło zasadę w stosunku do innych, że siła stoi przed prawem. Naród niemiecki, ogarnięty tą fałszywą doktryną, szczerze uwierzył, że wszystko co jest dobre dla państwa, jest tem samem usprawiedliwione: i wypieranie Polaków przez Komisję Kolonizacyjną i bicie dzieci za polską pacierz i złamanie neutralności Belgji, — świątek zaś papieru i panowanie nad światem, to dobrodziejstwo dla narodów podbitych i wsadzonych do pruskich koszar.

Tej doktrynie w okupowanej Belgji przeciwstawił się wielki kapłan, Prymas Belgji, kardynał Mercier i wśród zwycięstw niemieckich przeciwstawił w walce ideologicznej z gubernatorem v. Bissingiem doktrynę państwa chrześcijańskiego. Kardynał Mercier zwyciężył. Niemcy przeżyły wojnę, a zasada indywidualności narodów oraz podstawa chrześcijańskiego porządku rzeczy zwyciężyła w tej wojnie.

Lecz po strasznej rzezi, w przewrotach gospodarczych, w strząsach pieniężnych, w zachwianiu zasad moralnych widzimy, że doktryna niemiecka odżyła w zmienionej postaci. Państwo jest nie tylko wszechwładnym Bogiem, ale dobrze zorganizowana partja, która w mniej lub więcej krwawy sposób chwyciła władzę w rękę wśród powojennego szoku społeczeństw, utożsamia się z państwem i staje się wszechogarniającą władzą. Stąd logiczny wniosek: wszystko, co jest dobre dla partji rządzącej, jest tem samem dobrem i dla państwa, każdy kto myśli inaczej, jest wrogiem państwa, bo jest wrogiem partji, kryjącej się u nas pod eufemiczną nazwą B. B. W. R. Panowie zresztą nie zapierają się tych poglądów.

Doktryna ta znajduje swój wyraz w faszyzmie, hitlerdzkim, bolszewizm i znajdzie swój wyraz w hitleryzmie, kiedy Hitler dojdzie do władzy, przyczem przy różnych objawach zaleźnie od tradycji i ducha danego narodu. Ta doktryna nie odrodna córka Kanta i Hegla, zrodzona w powojennym zamęciu, jest niczem innym, jak doktryną siły przed prawem, podniesioną do kwadratu, to jest doktryną omnipotencji państwa złączoną z wszechwładzą rządu. Otóż cały system obecny w Polsce jest wynikiem stosowania tej doktryny. Ona jest niezależna od ludzi, zmieniających się w rządach pomajowych, w niej ma być wychowywana młodzież.

O państwo, oparte na zasadach chrześcijańskich

Tej doktrynie jaskrawo przeciwstawia się synteza myśli katolickiej w zakresie państwa, opartego na zasadach chrześcijańskich. Pod tym względem chętnie przyznaję się, że jestem człowiekiem dnia wczorajszego. To wczoraj sięga bardzo daleko.

Obecny okres historii ludzkości, w którym chwiała się dotychczasowe bożyszcza i złote cielce materializmu cywilizacji naszego wieku przypominają mi czasy V wieku, kiedy padała cywilizacja rzymska i sam Rzym. Wówczas myślano, jak i dziś, że ginie świat. A on tylko przeobrażał się z wyroków Opatrzności. Zrozumiał to wielki filozof i święty naszego Kościoła św. Augustyn, który poglądy na państwo i jego przeobrażenie ujął w wielkopomnym dziele „De civitate Dei”. Mówił mi August Cieszkowski, syn wielkiego naszego filozofa, że św. Augustynowi współcześni wyrwali rękopis z ręki — jeszcze mokry. Jego bystry umysł w stopniowym rozwoju i postępie społeczeństwa ludzkiego zauważył i stwierdził istnienie dwóch państw, opartych „na dwojakiej miłości”: państwo ziemskie, oparte na miłości własnej, i państwo moralne, niebieskie, oparte na miłości Boga aż do wyrzeczenia się samego siebie. Te państwa są pomieszane z sobą, i tak pomieszane z sobą idą razem w ciągu wieków od początku istnienia rodzaju ludzkiego aż do końca wieków, lecz z niejednakowym wynikiem, albowiem przyjdzie dzień, w którym obywatele Królestwa Bożego królować będą z Bogiem wiecznie, a zwolennicy państwa ziemskiego ponosić będą wieczne kary, jeśli te państwa oparli na bezprawiu lub zbrodni. To nie jest program stronnictwa, to jest nauka Kościoła, której się my podporządkowujemy.

(Poseł Kornecki: Ks. wiceminister Zongolowicz się śmieje!)

Walczyć musimy o państwo moralne w państwie polskiem, bo gdybyśmy na jedną chwilę przestali walczyć i zawarli kompromis z temi zasadami, które się w praktyce urzeczywistniają, odstąpiłibyśmy od Kościoła, co więcej, przestalibyśmy być zgromadzeniem wiernych. Z tych poglądów pochodzi pogląd na władzę i etykę życia państwowego.

Władza zwierzchnia, król, Prezydent Rzeczypospolitej czy minister, który sprawuje władzę samego faktu z urodzenia czy z powołania przez wybrańców narodu, ma powierzony ów depozyt Boski, jakim jest władza, w tym celu, by w swoim zakresie wypełniał prawa obowiązujące i miał oczy zwrócone ku najwyższemu celom państwa moralnego.

Kryzys, jaki przechodzi Polska, jest przedewszystkiem kryzysem moralnym, wynikającym z braku oparcia państwa o zasady etyki chrześcijańskiej. Powiem otwarcie, nie mam zaufania do zasad wychowania państwowego tak, jak je określał p. minister i jego przyjaciele polityczni z B. B. W. R. Zamiast „radosnej twórczości” w tej dziedzinie pragnę, aby p. minister oświecenia w Polsce oparł wychowanie młodzieży i społeczeństwa na zasadach obowiązujących nie człowieka dzisiejszego tylko, ale owego „człowieka wiecznego”, t. j. na zasadach chrześcijańskich, którym wspaniały wyraz dał Papież Pius XI w swojej encyklice o wychowaniu młodzieży. Tam znajdziemy istotne definicje wychowania wogóle, a państwowego w szczególności, i tym zasadom Stronnictwo Narodowe, zresztą nie tylko ono, chętnie się podporządkowuje.

Minister Jędrzejewicz w kościowym ustępie swej odpowiedzi oświadczył: „W jednym uzgodniłem się z prof. Dąbrowskim, że nasze zasady wychowania państwowego są niepojednawcze.”

O sprecyzowanie oblicza katolickiego

Czytelnicy przypomną sobie, że z powodu zjazdu konstytucyjnego Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich także m. in. wypowiedzieliśmy uwagi:

„Narazie oblicze moralne zespółu, który się łączy w Zjednoczeniu Polskich Pisarzy Katolickich, jest jeszcze tak mało sprecyzowane i uzgodnione, że — o ile chodzi o życie publiczne — to, co dla jednych jest zbrodnią, uważane jest przez innych za cnotę... Warunki pracy Zjednoczenia Polskich Pisarzy Katolickich nie będą łatwie. A nie będą niemi z powodu niezdrowych, niemoralnych warunków naszego życia politycznego.

... Wszyscy ludzie dobrej woli, przejeżdżając myślą przewodnią warszawskiego zjazdu i wyrosłej zeń organizacji powinni, przestrzegając oczywiście taktu i umiaru pod względem metody działania, pracować nad sprecyzowaniem duchowego oblicza świata polskich pisarzy katolickich. „by oblicze to odpowiadało w zupełności wymaganiom i hasłom katolicyzmu”.

Krakowski „Głos Narodu” podziela ten pogląd i pisze:

„Zasadniczo zgodzić się należy z wywodami „Kurjera Poznańskiego”. Katolicka moralność obejmuje także moralność życia publicznego, i jeśli się precyzuje duchowe oblicze katolickiego piśmiennictwa, to nie można pominąć i zagadnień z dziedziny moralności państwowej.

„Ale w praktyce wydaje się to narazie niemożliwym. Pomieszenie pojęć w Polsce sprawiło, że to, „co dla jednych jest zbrodnią, uważane jest przez innych za cnotę”. Dlatego, żeby nie rozbić stworzonego frontu pisarzy katolickich, należy narazie pomijać zagadnienia, które go dzielą; z pewnością jednak po pewnym czasie nastąpi porozumienie także co do tych spraw, o które „Kurjerowi Poznańskiemu” chodzi”.

Z kroniki osobliwości, jakich teraz dużo

Pisz nam z Kościana:

W Konojadzie, (pow. kościański) zgłosili się do miejscowego sołtysa przedstawiciele Związku Strzeleckiego i z powołaniem się na wyraźny rozkaz starosty zażądali sprawozdania z rozdawania wsparć dla bezrobotnych. — Komitet parafjalny odniósł się wobec tego do p. starosty Narajewskiego z zapytaniem, czy potwierdza wydanie odnośnego nakazu. Ponieważ starosta na zapytanie komitetu nie odpowiedział, poskądali członkowie jego swoje mandaty.

„BACZ BY TWOIM BYŁO CELEM BYĆ I ZWIERZĄT PRZYJACIELEM”

Co wolno, a co się robi

Cyfrę z zakresu gwałcenia przez Niemcy traktatu wersalskiego

Paryż, 25. 1. (PAT.) „Matin“ drukuje artykuł Eccarda, członka senatu francuskiego pod tytułem „Wydatki wojenne Niemiec“.

Autor dowodzi, że jeśli się weźmie za podstawę obecne ceny na rynkach, to za pieniądze, przewidziane w budżecie Rzeszy niemieckiej na wydatki

wojenne, można otrzymać 343 800 karabinów zwykłych, 24841 karabinów maszynowych, 2757 armat i 2371 miotaczy min. Na podstawie traktatu wersalskiego Niemcy mają prawo tylko do 102 000 karabinów zwykłych i 1926 karabinów maszynowych, 288 armat i 152 miotaczy min.

Zamach Heimwehry, który miał być — wczoraj

Wbrew alarmującym pogłoskom w Austrii, panował wczoraj i dzisiaj spokój

Wiedeń, 25. 1. (PAT.) Wczoraj krążyły w Wiedniu pogłoski, jakoby Heimwehra zamierzała urządzić zamach stanu w dn. 24 i 25 bm. Ze strony urzędowej zaprzeczają stanowczo tym pogłoskom.

Dzień wczorajszy przeszedł spokojnie tak w Wiedniu jak i w całej Austrii. „Arbeiter Ztg.“ ogłasza wskazówkę zarządu partii socj.-dem. na wypadek zamachu Heimwehry. Okólnik ten zaleca członkom partii popieranie władzy legalnej. W miejscowościach, gdzie pucyści uzyskują przewagę, należy proklamować strajk. Kolejarze mają bezwzględnie odmówić transportu oddziałów Heimwehry.

Dziennik zaznacza, że ogłoszenie tego okólnika nie jest alarmem, lecz tylko przygotowaniem. Już raz — pisze „Arb. Ztg.“ — daliśmy się zaskoczyć, ale drugi raz nie uda się to Heimwehrze.

Wiedeń, 25. 1. (PAT.) W dniu wczorajszym i dzisiejszym panował w Austrii zupełny spokój. „Der Morgen“ donosi, że prezydent policji wiedeńskiej odwiedził burmistrza miasta Wiednia i zapewnił go w sposób stanowczy, że stolica nie ma powodów do zaniepokojenia. Organy bezpieczeństwa zupełnie wystarczą, aby stłumić w zarodku wszelkie próby zaburzenia porządku.

Alarmujące wieści z Szanghaju

Szanghaj, 25. 1. (PAT.) Gwałtowny wybuch zaalarmował dzisiaj rano miasto, gdy łódź naładowana materiałami wybuchowymi i amunicją wyleciała w powietrze w pobliżu koncesji francuskiej.

Panuje obawa, że cała załoga zginęła. Łódź miała wylądować cały transport w arsenale, który prawdopodobnie byłby całkowicie zniszczony, gdyby wybuch nastąpił o parę minut później.

Moskwa, 25. 1. (PAT.) Według doniesień korespondentów sowieckich

Japończycy wysadzili w Szanghaju oddział 500 żołnierzy w pełnym uzbrojeniu z karabinami maszynowymi i ciężką artylerią. Wojska japońskie zamierzają podobno obsadzić teren chiński, przylegający do dzielnicy cudzoziemskiej oraz wszystkie gmachy rządowe i wojskowe w mieście. W samym Szanghaju znajduje się obecnie 17 okrętów wojennych. Zapowiedziane jest przybycie nowych sił. Kreki Japończyków wywołać miały panikę w Nankinie.

areszt, przyczem zdjęcie tego aresztu uzależnione zostało od złożenia wysokiej kaucji. Wyrokiem sądu apelacyjnego odwołanie zostało oddalone.

Sejmik powiatowy w Ostrzeszowie za likwidacją powiatu

Kępno, 25. 1. (Tel. wł.) Jak donosi „Gazeta Ostrzeszowska“, uchwalił sejmik powiatowy w Ostrzeszowie na swym posiedzeniu w dniu 21 bm., 15 głosami przeciwko 10-ciu, wstrzymać się od dalszych starań o utrzymanie powiatu ostrzeszowskiego.

Likwidacja afery celnej na Wileńszczyźnie

Wilno, 25. 1. (PAT.) W wyniku długotrwałego śledztwa zakończone zostało dochodzenie w sprawie afery celnej, jaka w swoim czasie została wykryta na terenie Wileńszczyzny.

Afera ta zlikwidowana została z wielkim trudem, gdyż była doskonale zakonspirowana i niezwykle rozgaleziona. Specjalna komisja śledcza musiała nawet dwukrotnie wyjeżdżać w tej sprawie do Łotwy, gdzie dokonywała odpowiednich badań.

Malwersacje polegały na tem, że sprowadzano do Polski z Niemiec lub Francji przez Łotwę drogą jedwabie i liczne towary, podlegające wysokiemu ocleniu, przyczem na stacji granicznej Turmonty towary te clono jako surowce, podlegające nieznacznym opłatom. W wyniku zmuszonych dochodzeń postawiono w stan oskarżenia 16 osób na czele ze znanym w swoim czasie w Wilnie właścicielem domu towarowego — Arlukiem. Wśród oskarżonych znajdują się również byli urzędnicy celni, którzy działali do spółki z przemyślnikami. Proces w tej sprawie zapowiada się bardzo ciekawie. Potrwa on parę tygodni.

Dekret o rozwiązaniu zakonu Jezuitów w Hiszpanji

Madryt, 25. 1. (PAT.) Dekret o rozwiązaniu zakonu Jezuitów postanawia m. in. iż życie zakonne Jezuitów ustaje w 10 dni po ogłoszeniu dekretu. Zakon nie może odąd rozporządzać swobodnie swymi dobrami, które stają się własnością państwa. Państwo przeznaczają je na dzieła dobroczynno-

ści i oświatę. W okresie 10 dni banki prywatne i inne instytucje finansowe będą musiały powiadomić ministerstwo finansów o depozytach, rachunkach bieżących, walorach, ruchomościach i t. d., należących do zakonu Jezuitów.

Komisja rządowa czuwać będzie nad wykonaniem postanowień dekretu.

Spotkanie Laval'a z Mac Donaldem zadecydowane

London, 25. 1. (PAT.) Korespondent paryski „Daily Mail“ donosi, że Laval postanowił tej nocy przyjąć zaproszenie Mac Donald'a i spotkać się z nim dla omówienia spraw reparacyjnych jak najprędzej. Korespondent twierdzi, że Laval zaproponował odbycie rozmowy któregośkolwiek dnia w bieżącym tygodniu, w godzinach południowych w pól drodze, albo w Calais albo w Boulogne, co wymagałoby z każdej strony tylko dwóch do trzech godzin jazdy.

„Daily Herald“ twierdzi, że Laval gotów jest przybyć za 3 lub 4 dni do Londynu, aby odbyć rozmowę z Mac Donaldem, zaś „Daily Telegraph“ odwrotnie twierdzi, iż możliwe jest, iż ostatecznie Mac Donald pojedzie do Paryża.

Nowa defraudacja

Chodzi o sumę 100 tys. zł

W poznańskim Banku Ziemstwa Kredytowego ujawniono defraudację na sumę 100 tys. złotych, dokonaną przez urzędnika banku Ignacego Sędziakowskiego przy współdziałaniu dwóch tułajskich firm handlowych. Urzędnik Sędziakowski, który się przyznał do winy, jest już aresztowany, śledztwo przeciwko jego współnikom jest w toku.

Pogrzeb śp. Władysława Ziętka

Dziś w południe na cmentarzu świętomarcińskim odbył się pogrzeb śp. Władysława Ziętka, znanego kupca poznańskiego, oraz członka licznych organizacji kupieckich i społecznych. Ekspozycja zwłok z domu żałoby przy ul. Śniadeckich do kościoła św. Marcina odbyła się wczoraj wieczorem.

Dziś o godzinie 10 w kościele św. Marcina żałobną mszę św. za spójność duszy Zmarłego odprawił ks. Schmeltzer. Następnie wyruszył olbrzymi orszak pogrzebowy na cmentarz drogą przez plac Wolności i ul. 27 Grudnia do Wjazdowej. Kondukt w towarzystwie licznych duchowieństwa prowadził ks. prof. Wróblewski. Udział obywatelstwa poznańskiego zwłaszcza ze sfer kupieckich był tłumny. (k)

Urzędowa cduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, dnia 25. 1. 1932

Warunki: Handel hurtowy, parwet Poznań, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy w obliczeniu ćwierć litrowego gęstościomierza: 1) żyta poznańskie 71.3 kg (121 f w h); 2) żyta pomorskie 69.95 kg (119 f w h); 3) pszenicy poznańskiej 74.8 kg (127 f w h); 4) pszenicy pomorskiej 74.35 kg (126 f w h); 5) jęczmienia poznań i pom. a 64 do 66 kg. b) 68 kg; 6) owsa poznań i pom. 43.55 kg. (74.1 f w h.)

Ceny transakcyjne.

Zyta 630 tonn par. Poznań	25.50
Usposobienie słabe.	
Pszenica 15 tonn par. Poznań	24.00
Pszenica 15 tonn par. Poznań	24.50
Pszenica 45 tonn par. Poznań	24.25
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie 45 tonn par. Poznań	15.00
Ceny orientacyjne	
Jęczmień a) 64—66 kg	20.00—21.00
Jęczmień b) 68 kg	21.50—22.50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień browarowy	24.00—25.00
Usposobienie słabe.	
Owies	20.50—21.00
Usposobienie słabe.	
Mąka żytnia 65% wł work.	35.50—36.50
Usposobienie spokojne	
Mąka pszeniana 65% wł work.	35.25—37.25
Usposobienie spokojne.	
Otręby pszenne	14.00—15.00
Otręby pszenne (grube)	15.00—16.00
Rzepak	33.00—34.00
Gorczyca	33.00—40.00
Wyka latowa	22.00—24.00
Peluszka	21.00—23.00
Groch Victoria	23.00—27.00
Groch Folgera	29.00—32.00
Lubin niebieski	13.00—14.00
Lubin żółty	16.00—17.00
Ogólne usposobienie słabe.	
Transakcje na odmiennych warunkach: rzepaku 17% tonny.	
Uwagi: Zbyt na zboża utrudniony.	

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8.89 1/2 zł.; w Gdańsku na Warszawę 8.92 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mk. niem. w dewizach 210.35 zł., gotówką 209.30 zł., za 100 guld. gd. w dewizach 173.31 do 173.67 zł., gotówką 173.07.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, dnia 25. 1. 1932.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany. Kursy nie uległy również zmianie, jednakże obroty były w dalszym ciągu ograniczone. Z pożyczek państwowych doszło do notowania jedynie 5% Pożyczkę konwersyjną, za którą płacono 39%. Z papierów lokacyjnych P Z K zauważono większy popyt na 8% listy dolarowe stare, które handlowano w mniejszych ilościach po 74 1/2% bez notowania; 8% listy dolarowe amortyz. handlowano po 70% również bez kwalifikacji do notowania; natomiast ofiarowano 4% listy zast. konwert. po 29% i niżej, oraz 6% listy żytnie po 13%.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych poszukiwano Bank Polski po 100,— bez oddawców.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej. Papiery procentowe:

Kurs w procentach nominalu:
5% Pożyczka konwersyjna 39% P
4% listy zastaw konw. Pozn. Ziemstwa Kredyt 29% O
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt 13% O.
Tendencja bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 25. 1. 1932.

Waluty **Gotówka**
Dolary St. Zjedn. tr.: 8,89 1/2; sp.: 8,91 1/2; kup.: 8,87 1/2.

	Dewizy:		
	trans.	przed.	kup.
Belgia	124.40	124.71	124.09
Holandja	359.45	360.35	358.55
Londyn	30.70	30.85	30.55
Nowy Jork			
kabel	8,921	8,941	8,901
Paryz	35.13	35.22	35.04
Praga	26.41	26.47	26.35
Sztokholm	173.00	173.87	172.13
Szwajcaria	174.15	174.58	173.72
Berlin	211.50		

Tendencja niejednolita.

Papiery wartościowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	84.75
4% pożycz. inw. szt. ser.	91.75
5% pożycz. konw.	40.00
6% pożycz. dol.	54.50—58.50
4% premi. dol.	43.25
7% pożycz. stabil.	53.60—53.75

Tendencja mocniejsza.

Akcje w złotych:

Bank Polski 0,00—100,00
Tendencja dla akcji utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona olejiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 25. 1. 1932.

Pszenica marci 75—76 kg	230.00—232.00
Tendencja spokojna.	
Pszenica jara 78—79 kg	233.00—235.00
Tendencja spokojna.	
Pszenica jara 83 kg	238.00—240.00
Tendencja spokojna.	
Zyto march 72—73 kg	196.00—198.00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień brow.	158.00—168.00
Tendencja słaba	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	153.00—158.00
Tendencja słaba	
Owies march	138.00—146.00
Tendencja spokojna.	
Maka pszeniana	28.00—31.75
Tendencja spokojna.	
Maka żytnia 70%	27.10—29.40
Tendencja spokojna.	
Ospa pszeniana	9.60—10.00
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9.60—10.00
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	21.00—27.50
Groch drobny jadalny	21.00—23.50
Groch pastewny	15.00—17.00
Peluszka	18.00—18.00
Bób	14.00—16.00
Wyka	16.00—19.00
Lubin niebieski	10.00—12.00
Lubin żółty	14.50—16.00
Seradela norra	23.00—29.00
Kuchy Iniane 37%	11.70—11.80
Kuchy z orzecha ziemnego	12.50—12.10
Kuchy mielone (maczka)	12.20—12.30
Wyłoki suche paryt Berlin	6.60—6.70
S.ót Sova ekstrahowany 46%	
loco Hamburg	10.60—10.80
Srót Szyca ekstrahowany 46%	
loco Szczecin	11.90
Łatki ziemniaczane	12.40—12.50
Ziemniaki jadalne białe	1.50—1.60
Ziemniaki jadalne czerwone	1.70—1.90
Ziemniaki odenwaldzkie nieb	1.80—2.00
Ziemniaki inne żółte bez nerkowych	2.10—2.30
Ziemniaki fabryczne	8 1/4—9 1/4 fg.

Uwaga do ziemniaków: Towar eksportowy powyżej notowań.

Ogólna tendencja spokojna.

Echa zająć listopadowych w Wilnie

Warszawa, 25. 1. (Tel. wł.). Prokurator sądu okręgowego w Wilnie wytoczył dochodzenie sądowe byłemu staroście wileńskiemu Bisorze i jego zastępcy Giżyckiemu oraz trzem komisarzom policji, pod zarzutem bezczynności władz w czasie zająć listopadowych w Wilnie. (w)

Z komisji oświatowej

Warszawa, 25. 1. (Tel. wł.). — Na posiedzeniu komisji oświatowej przydzielono referat o wniosku Klubu Narodowego w sprawie „numerus clausus“ posłowi Komarnickiemu z Klubu Nar., a przedłożenie o ustroju szkolnictwa pos. Smulikowskiemu (B. B.). Na wniosek posła Korneckiego (Kl. Nar.) komisja postanowiła przed powzięciem decyzji wysłuchać opinii o przedłożeniu rządowem przedstawili organizacji nauczycielstwa szkół powszechnych i wyższych. Referat o ustroju szkolnictwa prywatnego przydzielono p. Szyszcze. (w)

Strajk tramwajarzy w Łodzi trwa.

Łódź, 25. 1. (Tel. wł.). Na zebraniu związku zawodowego „Praca“ w Łodzi, zapadła uchwała urzędzenia wspólnego zebrania z wszystkimi związkami, celem ustalenia nowej płaszczyzny strajku pracowników tramwajowych w Łodzi, który trwa nadal. Jeżeli do środy strajk nie będzie załagodzony, to pracownicy wszystkich zakładów użyteczności publicznej występują z jedynolitym strajkiem protestacyjnym.

Dzisiaj zrana wybuchł strajk w fabrykach trykotarskich i pończosznicy. Objął on 20 tysięcy osób. (w)

Echa katastrofy budowlanej w Gdyni

Toruń, 25. 1. (PAT.) Przed sądem apelacyjnym w Toruniu zapadł onegdaj wyrok w sprawie katastrofy budowlanej gmachu Z. U. P. U. w Gdyni na podstawie skargi Z. U. P. U. przeciwko zakładowi gazowemu. Jak wiadomo wyrokiem 1-szej instancji nałożono został na majątek zakładu gazowego

Nowe przedłożenia w Sejmie

Pos. Rybarski o gospodarce naszych kolei

Na piątkowym posiedzeniu Sejmu wyższa dyskusja wynikała na tle noweli do dekretu Prezydenta o utworzeniu przedsiębiorstwa Polskie Koleje Państwowe.

Nowela ta przewiduje, że do budżetów państwa mają być włączane te wpłaty do skarbu państwa i dopłaty ze skarbu, które wynikają z preliminarza na dany okres budżetowy preliminarza nowego planu finansowego i gospodarczego P. K. P.

W dyskusji zabrał głos poseł Rybarski (Kl. Narod.), który oświadczył m. in.:

W przedłożeniu sprawa wygląda awięzle i szybko będzie uchwalona, ale ma znaczenie doniosłe. Nie mówię o micyzej winie, ale faktem jest, iż stan finansowy naszych kolei jest groźny. Mówi się, że kolej daje nadwyżkę, około 30 milj. wpłaca się w I. półroczu roku budżetowego. Ale równocześnie kolej otrzymała 25.900.000 od przedsiębiorstwa francusko - polskiego „Śląsk — Bałtyk”. Jest to dochód nadzwyczajny, który z pewnością zmniejszy normalne dochody kolejowe, gdyż ważny obiekt wydzierżawiono. Przedtem jeszcze kolej wpłaciła do skarbu 30 milj., a otrzymuje z funduszu „F” 34 milj. Przedtem jeszcze w roku ub. zużyła kolej 70 kilka milj. rezerw dawnych i wlicza się to do dochodów kolei. Już w ostatnich miesiącach zaciągnięto na weksle we Francji pożyczkę 10 mil. fr. Z tego znowu wynika wpłata do skarbu państwa. Takie przedsiębiorstwo jak kolej państw. bierze na weksle 10 milj. franków. Potem mamy ogłoszenie, że przyjeżdża finansista francuski i skupuje należności, zobowiązania skarbu, Banku Gospodarstwa Krajowego — zgłosić się do Hotelu Europejskiego. Do tego doszedł kredyt państwa polskiego.

Przyznaję, że trudności kolejowe są związane z ogólnym kryzysem. Kolej w wieku XX przestała być źródłem dochodu i nie ma przyszłości, jaką przypisywano jej dawniej, ale tem większy musi być wysiłek, aby się uchronić od deficytu.

Idea komercjalizacji kolei była bardziej popularna parę lat temu, niż dzisiaj. Dekret z 1926 r. powiada, że wchodzi w życie z dniem ogłoszenia. Nie tylko jeden dzień, ale i lata upłynęły, a dekret nie wszedł w życie. Rozumiem, że można było zamiar cofnąć, ale trzeba było przedłożyć prezydentowi do podpisu drugi dekret, zawieszający wejście w życie poprzedniego dekretu. Wtedy w związku z pobytem misji Kemmerera w Polsce mówiono się o możliwości zaciągnięcia pożyczki dla kolei państwowych. Pożyczki nie było, komercjalizacja też była niepotrzebna. Po kilku latach wychodzi nowy dekret, postanawiający, że do budżetu włącza się tylko czysty zysk lub niedobór z planu finansowego poprzedniego okresu bilansowego. Powstałby jednak luka, bo nie byłoby nadwyżki i nie byłoby tej furtki, przez którą w ostatnich latach przechodziły do budżetu państwa różne krótkoterminowe pożyczki. Wtedy zgłasza się nowela, że do budżetu włącza się wpłatę, wynikającą z planu finansowego bieżącego okresu. Powstała komplikacja, co w takim stanie rzeczy ma robić Sejm. Sejm może uchwalić wyso-

kość wpłaty do skarbu, względnie dopłaty ze skarbu. I obecnie mamy poprawkę do noweli, że jeżeli Sejm uchwali tę pozycję w innej wysokości, to Rada ministrów dostosuje plan finansowy do wysokości tej dopłaty. Biorąc rzecz czysto teoretycznie, mógłby Sejm uchwalić nadwyżkę nie 7 milj., lecz 700 milionów.

O komercjalizacji pisałem kilkakrotnie, ale niema szablonu komercjalizacji. Kolej żelazna jest przedsiębiorstwem, a nie zarazem jest narzędziem polityki gospodarczej państwa i jeżeli zachodzi kolizja z interesami państwa, to te ostatnie biorą górę. Plan finansowy jest ściśle złączony z ogólnym budżetem państwowym. O tych wszystkich rzeczach Sejm niema już możliwości rozstrzygać. To nie jest postęp. Rozumiem, że minister komunikacji musi mieć dużą swobodę w stosowaniu planu finansowego i ustawa skarbową tę swobodę mu dawała. Całkowite jednak wyłączenie budżetu kolei z ogólnego budżetu obniża poziom obrad nad całym budżetem. Oczywiście my, jako stronnictwo bezpośredniego interesu w tem nie mamy, ale musimy się dziwić, dlaczego panowie z tak lekkim sercem rezygnacie z praw swojego Sejmu. Chyba panowie sami nie wiecie, co uchwalacie.

Minister Kühn, broniąc noweli, twierdził, że dekret usuwał całkowicie ingerencję Sejmu, do budżetu kolei. dzisiaj zaś wprowadza się zysk przewidywany i zasadę, że budżet może być badany przez Sejm i to tak, że preliminarzowana wpłata do skarbu może ulec zmianie. Do budżetu wprowadzano zawsze sumę preliminarzowanych wpływów i nie traktowano tego jako fikcję. Co do „pożyczki francuskiej”, to towarzystwo, z którym mamy umowę, wydało emisję i uzyskało pieniądze. Umówiłem się z nim, że wszystkie wolne fundusze będą lokowane u nas: ulokowano raz 20 milionów, potem 10 milionów i to na 4 i pół procent. Pieniądzy tych koleje nie wpłacają do skarbu. Mogą być w każdej chwili zwrócone. Co do pożyczki w r. 1929, to z powodu katastrofalnej zimy, pożyczylłmy na kilka miesięcy 10 milionów i sumię tę zwróciliśmy.

Pos. Rybarski: W komisji budżetowej p. referent budżetowy pokazał mi wykaz stanu zadłużenia kolei na 1. stycznia 1932 i jest tam pozycja: weksle na sumę 10 milionów franków francuskich. To znaczy, że pan minister pożyczka przedsiębiorstwo kolei zazwyczaj pożyczek krótkoterminowych na weksle nie zaciąga. Może mieć zobowiązania warunkowe z tytułu dostaw, ale nie jest instytucją, która by pośredniczyła w dopływie kapitałów do Polski. Co do zarzutu, że przekazuje się do skarbu fikcyjne dochody kolei, nie mówię, że to zbrodnia. Wykazywałem, że p. minister otrzymał 25.900.000 nadzwyczajnych dochodów, a wpłacił 30 milionów. Ponieważ przez te pożyczki zwiększył swoje środki obrotowe, mógł wpłacić więcej. Chodziło mi o wykazanie, że koleje są deficytowe.

Ustawę przyjęto w drugim czytaniu, trzecie odbędzie się na posiedzeniu następnym.

Pos. Rymar w obronie kultury rolnej

W dyskusji nad projektem o funduszu obrotowym reformy rolnej zabrał głos pos. Rymar (Klub Narodowy):

Nie zabieralibyśmy głosu w pierwszym czytaniu tego projektu, gdyby nie towarzyszyły projektowi temu objawy, obok których nie można przejść spokojnie. Z budżetu zwyczajnego usunięto niemal wszystko to, co w poprzednich latach było przeznaczane na najważniejsze prace na polu kultury rolnej, jak scalenie likwidacji służebności, meljoracje, kredyt dla rolnictwa. Na te cele były zawsze przeznaczane sumy wielomilionowe. Jeszcze w roku 1931 — 32 w budżecie min. reform rol-

nych było blisko 39 milionów. Obecnie preliminarzuje się na to wszystko 3.285.000 Min. reform rolnych przejmują obecnie prace meljoracyjne z dwóch innych resortów, które wydawały na te cele razem około 14 milionów złotych rocznie. Na rok 1932 — 33 z budżetu min. robót publicznych otrzyma ministerstwo reform rolnych dla Państwowego Funduszu Meljoracyjnego tylko 595.000 złotych, z czego na wydatki osobowe pójdzie 415.000 a zatem dla paruset spółek wodnych w całym państwie pozostanie kredyt 180.000 złotych... Z ministerstwa rolnictwa na meljoracje nie otrzyma minister reform rolnych nic.

Pos. Kornecki o ustroju szkolnictwa

W dyskusji nad przedłożeniem o ustroju szkolnictwa oraz ustawie o niepaństwowych szkołach zabrał głos pos. Kornecki (Kl. Narodowy):

Organizuje się szkoły powszechne 3 stopni — oświadczył on — najniższy odpowiada 4 niższym klasom obecnej szkoły 7-klasowej, średni 6 klasom, a najwyższy 7 klasom. Do niższych szkół zawodowych przechodzi się po najniższym stopniu szkoły powszechnej, do gimnazjum wszelkich typów po średnim stopniu, t. j. 6 letnim kursie, a sto-

pień najwyższy, 7-my rok, przeznaczony jest dla tych, którzy na szkole powszechnej kończą już swe studia, czyli 7-my rok ten jest „czapczką”, która ma dać pewne zaokrąglenie wiadomości.

Otóż okazuje się, że ten system będzie korzystny dla miast, natomiast ludność wiejska w ogromnym procencie będzie odciała od szkoły średniej i zawodowej. Pochodził to stąd, że projekt odcina dwie najniższe klasy dotychczasowej szkoły średniej, co jest

ustępstwem dla radykalnego Związku nauczycielskiego, który co prawda domagał się odcięcia 3 najniższych klas gimnazjum. Zadowolone tego związku jest jednak połączone z krzywdą ogromnej większości ludności naszego kraju, t. j. ludności wiejskiej. Dotychczas nawet 1-klasowa szkoła wiejska mogła przygotować dzieci do pierwszej klasy gimnazjum, gdyż były potrzebne tylko wiadomości z zakresu 4 oddziałów. Projekt ustawy dla wstępu do gimnazjum wymaga ukończenia szkoły 2 stopnia, czyli dzisiejszych 6 oddziałów. Dzieci wiejskie będą musiały szukać szkoły poza wsią, a znalezienie miejsca będzie dla nich bardzo trudne.

Za dalszą kardynalną wadę przedłożonego projektu mówca uważa t. zw. luzu ustawowe, dające ministrowi i władzom nadmierne uprawnienia w wielu dziedzinach, jak decydowanie o typach szkół, zmniejszanie czasu trwania obo-

wiązku szkolnego, decyzje o zasadach oświaty pozaszkolnej, o usuwaniu tacy z gimnazjum i t. d. Rady wydziałowe pozbawione zostaną głosu przy ograniczaniu ilości studentów do szkół wyższych. Wszystkie dotychczas obowiązujące ustawy szkolne po wejściu w życie obecnego projektu staną się tylko rozporządzeniami, które minister dowolnie będzie mógł zmieniać. Tego jeszcze w Polsce ani nigdzie na świecie nie było. Stronnictwo Narodowe zgodzić się z tem nie może, ustawa bowiem może być zmieniona tylko drogą ustawową. W komisji oświatowej stronnictwo mówcy ustosunkuje się rzeczowo do tego projektu i zwalczać będzie ujemne jego postanowienia. Projekt trzymany był w tajemnicy przed kołami fachowymi i dopiero teraz zaskakuje się nim Sejm, dążąc do najszybszego załatwienia.

W sprawie noweli do procedury karnej

W obradach Senatu nad nowelą do postępowania karnego sen. Godlewski określił w sposób następujący stanowisko Klubu Narodowego:

Ustawa rządowa, zmieniająca niektóre przepisy postępowania karnego z dnia 19. 3. 1928 r. — uległa w komisji prawniczej Sejmu poważnym zmianom swego tekstu, oraz zmianom redakcyjnym, z których przynależało, iż niektóre są dobre. Pomimo to, ani komisja prawnicza Sejmu, ani też komisja prawnicza Senatu, która zmianę tę zaakceptowała — nie ustrzegły się pewnych błędów zasadniczych.

W uzasadnieniu do projektu rządowego ustawy, jak również w sprawozdaniu komisji prawniczej Sejmu — jest zaznaczone, że podstawą, hasłem i myślą przewodnią projektu rządowego jest usprawnienie wymiaru sprawiedliwości i oszczędności w kosztach postępowania.

W tem miejscu muszę zwrócić uwagę, że dążenie do usprawnienia wymiaru sprawiedliwości, hasło „ekonomii pracy sędziowskiej” i usunięcie nagromadzonych w sądach znacznych zaległości jest zupełnie słuszne, trudno tylko zrozumieć, dlaczego czynniki mierzalne nie są w tym względzie konsekwentne i dlaczego tej zasady usprawnienia nie stosują w innych dziedzinach pracy sędziowskiej?

Projekt ustawy niniejszej został uchwalony na Radzie Ministrów 16. 9. 1931 r. i po kilku zaledwie dniach, gdyż w dniu 25. 9. 1931 r. rada ministrów uchwaliła „ustawę o ustroju adwokatury”, w której wbrew przyjętej uprzednio zasadzie, w całym szeregu artykułów, a więc: w art. 10, 12, 44, 46, 47, 72, 73, 75 i 94 nakłada na sprawowane barki sędziowskie nowe funkcje i obowiązki, które bynajmniej nie przyczyniają się do wzmoczenia požądanej sprawności. Gdzie tu jest logik w postępowaniu? Wydaje się więc, że troska o zburzenie autonomii stanu obrończego miała przewagę nad nagłą potrzebą usprawnienia wymiaru sprawiedliwości.

Wystawa plakatów wojny światowej

Towarzystwo Wydawnicze „Polska Armja Błękitna”, które urządziło w roku ub., podczas uroczystości Wilsonowskich w Poznaniu wystawę pamiątek Polskiej Armji Błękitnej, przygotowuje nową wystawę, mianowicie wystawę plakatów wojny światowej. Wystawa obejmie tak państwa koalicyjne jak i centralne a także wojnę polsko-bolszewicką 1920 r. Ekspozycjami wystawy mają być, poza plakatami, także afisze, ulotki, wycinki z prasy, nalepki, pocztówki i wszystkie inne przedmioty, które służyły celom propagandy wojny oraz propagandy moralnych i materialnych środków do jej prowadzenia.

Wystawa odbędzie się w Poznaniu w połowie br.

Z Stronnictwa Narodowego

Nowy Zarząd na m. Poznań

W sobotę odbyło się pod przewodnictwem dotychczasowego prezesa, p. red. Powidzkiego, roczne walne zebranie Rady Stronnictwa Narodowego w miasto Poznań. W sprawozdaniach prezesa, sekretarza p. Ryterskiego i skarbnika p. Zaremby-Rychwalskiego omówiono obszernie działalność Stron. Nar. w mieście Poznaniu i poszczególnych Kołach. Następnie — wobec stanowczej rezygnacji prezesa i sekretarza, uzasadnionej co do pierwszego przeprowadzeniem i chorobą — wybrano stosownie do wniosku ustępującego zarządu jednomyślnie nowy zarząd

Przechodząc do drugiego hasła, tj. do hasła oszczędności w kosztach postępowania, to, w głębokim naszym przekonaniu — nie wolno pod kątem widzenia chwilowych trudności finansowych uchwałać ustawy zasadniczej, która przez długi okres regulować ma stosunki społeczne.

Rozszerzenie prawa odczytywania na rozprawie zeznań świadków (art. 338 par. 1 i 2) pozbawia sędziego możliwości bezpośredniego oceniania każdego dokumentu, usuwając bezpośredniość i czystość. Sędzia bowiem innego doznaje wrażenia, wysłuchując o sobiście zeznań, gdzie gra rolę wyraz twarzy, intonacja głosu nadaje właściwy koloryt składanym zeznaniom niż, gdy odczytuje martwe litery protokółów. Mogą być wyjątki, jak np. słusznym jest określenie przez komisję prawniczą w Sejmie art. 476.

Montesquieu w swem „Esprit des lois” powiada: „Wymiar sprawiedliwości, która rozstrzyga nie tylko o życiu i mieniu, ale o honorze — wymaga troskliwych badań”. Czy hasło oszczędności nie stanie na przeszkodzie owym „troskliwym badaniom?” i czy nie utrudni wykrycie prawdy materialnej, gdy będzie chodziło o życie lub honor człowieka?

Wreszcie należy pamiętać, że pierwotny projekt komisji kodyfikacyjnej został już raz zmieniony przez komisję przy ministerstwie sprawiedliwości, że obecny kodeks p. k. obowiązuje dopiero od 1 lipca 1929 r. tj. od dwóch i pół lat, że nabyte doświadczenia o orzecznictwo Sądu Najwyższego w ciągu tego krótkiego okresu — dają zbyt nikły i bardzo niedostateczny materiał, aby można było wyprowadzić dojrzałe wnioski i racjonalnej nowelizacji dokonać, bo każde prawo stanowi jedną organiczną całość i, że wszelkie doraźne fragmentaryczne poprawki, nie dostatecznie uzgodnione z całością, tylko wypaczają i zatracają myśl przewodnią prawodawcy.

Z wszystkich powyższych względów Klub Narodowy powstrzymuje się od głosowania.

w takim składzie: red. Jerzy Herniczek, prezes. Lucjan Zaremba Rychwalski, insp. Michalski, Wł. Bocian, red. Stefan Śliwiński. Nowy zarząd ukonstytuuje się na swem najbliższym posiedzeniu.

„Sanator” falszerzem weksli

B n i n, 24 stycznia.

Jeden z filarów tutulejszej „sanacji”, członek rady nadzorczej Banku Ludowego w Bninie, rady nadz. „Rolnika” w Kórniku i członek sejmiku powiatowego w Śremie, rolnik Franciszek Majchrzycki z Błażewia oskarżony został o falszowanie podpisów na wekslach na łączną sumę 14.000 złotych. Sfałszowanie weksli ujawniono w dniu 30 ub. m.

Zaznaczyć należy, że Majchrzycki, obciążony długami, przepisał gospodarstwo na żonę, aby niczem nie odpowiadać.

Swego czasu był on członkiem P. S. L. „Piast”, lecz w okresie przedwyborczym w r. 1928 opuścił to stronnictwo i przeszedł do B. B. Z ramienia B. B. dwukrotnie kandydował do Senatu. Majchrzyckiego aresztowano.

Czy jesteście już członkiem T. C. L.? Jeśli nie, zapisz się zaraz w biurze T. C. L. przy ul. Ratajskiej 16 albo w redakcji pisma naszego!

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Przeglądajcie jubileuszowy numer „Tygodnika Handlowego”

W bieżącym roku mija 25 lat od założenia Stowarzyszenia Kupców Polskich w Warszawie. Z tej okazji, organ tego stowarzyszenia, „Tygodnik Handlowy” wydał numer jubileuszowy, wyróżniający się z pośród wydawnictw okolicznościowych swą wysoką wartością redakcyjną. Przywykliśmy śledzić z zainteresowaniem i sympatią stały rozwój „Tygodnika Handlowego”, to też nie było dla nas niespodzianką, gdy po zapoznaniu się z treścią numeru jubileuszowego, przyszło nam stwierdzić, iż odbiega on daleko od szablonu, (stosowanego przy uroczystych okazjach). Niema w nim materiału archiwalnego, na którego zbieranie i publikowanie czasu obecnie doprawdy się nie nadają. Natomiast jest w tem srebrno-jubileuszowym wydaniu sporo bardzo cennego materiału „dla kupca, a nie o kupca”, jak we wstępnym artykule wyraża się redaktor „T. H.”, p. Józef Jakubowski. I nie tylko dla kupca — dodajmy — lecz i dla wszystkich osób interesujących się życiem gospodarzem w wysokim stopniu pożyteczną będzie lektura o tych kilkudziesięciu artykułach, zawartych w n-rze pierwszym i pierwszorzędnym (!) „Tygodnika” na r. 1932.

Redakcji „T. H.” zależało na danii wyrazu najistotniejszym obecnym aspiracjom i intencjom Stowarzyszenia Kupców Polskich, dzięki zaś powodzeniu, z jakim zamiar redakcji został zrealizowany, powstała interesująca monografia, znakomicie orjentująca czytelnika w obecnym stanie handlu w Polsce, w głównych jego problemach i tendencjach rozwojowych. Materiał redakcyjny dzieli się na trzy części:

Na tle ogólnej charakterystyki prac dokonanych przez St. K. P. — część pierwsza zawiera konkretne wskazania zadań społecznych kupiectwa, a więc: przystosowywanie metod handlu do zmieniających się czasów, zdobywanie warunków niezbędnych dla zdrowej egzystencji i prawidłowego rozwoju handlu, tworzenie tradycji rodów kupieckich i pozyskiwanie nowych wykwalifikowanych sił, stała aktywność na terenie zawodowo-organizacyjnym.

Poprzez ocenę handlu, jako samodzielnego i równorzędnego czynnika gospodarstwa polskiego, — część druga obrazuje jego dotychczasową u nas pozycję i stan obecny, przyczem zawiera rozważania na temat stosunku rządu, przemysłu, banków itd. do handlu.

Część trzecia stanowi próbę zobrazowania problemu racjonalizacji pracy kupieckiej, przyczem omówione zostały następujące tematy: polityka zakupów, organizacja sprzedaży, agentura i przedstawicielstwo handlowe, reklama przez okna wystawowe i ogłoszenia prasowe, kalkulacja kupiecka.

Z tego obfitego materiału zaczerpnąć można sporo cennych myśli, z którym winny się zaznajomić najszerze koła społeczeństwa, zwłaszcza kupieckiego.

Uzupełnienie: W sobotnim feljtonie gospodarczym p. t. „Wielkopolska Izba Rolnicza w walce z kryzysem” opuszczono wyjątek z przemówienia dyrektora Izby p. dr. Konopińskiego po piątym ustępie, który brzmiał, jak następuje:

— „Nie chcę powiedzieć, aby ideałem rolnika było połączenie funkcji producenta wiejskiego z funkcjami kupca, handlującego zbożem lub zwierzętami. Byłoby to nonsensem niewykonalnym, a dla zdrowia struktury społecznej kraju wręcz zabójczym. Chodzi mi w danym wypadku o spótygowanie efektu pracy rolnictwa przez współpracę z handlem”.

Krótkie informacje gospodarcze

— Pomorski przemysł drzewny, którego eksport do Anglii załamał się wskutek spadku funta, ma zamiar z wiosną eksportować do państw bałkańskich, które mają wielkie zapotrzebowanie na listwy do ram oraz materiał tarty.

— Bank Litewski zamierza wypłacić dywidendę za rok 1931 w wysokości 8%.

— Parlament urugwajski upoważnił rząd do chwilowego wstrzymania wypłaty rat amortyzacyjnych i odsetek od długów zagranicznych.

— Znany przemysłowiec James A. Farrell, prezydent Unites States Steel Corporation, ustąpił ze swego stanowiska, które piastował przez 21 lat.

Jak Niemcy walczą z bezrobociem i kryzysem mieszkaniowym?

Do najważniejszych zagadnień socjalnych doby obecnej należy niewątpliwie sprawa likwidacji szerzącego się wszechwładnie bezrobocia i związanego z niem kryzysu mieszkaniowego. Nie ulega żadnej wątpliwości, że od szybkiego i rozumnego usunięcia tych bolączek socjalnych zależy w wielkiej mierze przyszły pomyślny rozwój Europy powojennej. U nas, jak dotąd, pod tym względem nie ujawniono żadnych takich dążeń, któreby wskazywały na szybkie usunięcie tego zła, które zatruwa nasze życie gospodarcze i socjalne. Zato Niemcy, przeżywający dziś może najostrejszy kryzys gospodarczy i polityczny, zdobyli się już na różne wysiłki w tej dziedzinie, z którymi należałoby się bliżej zapoznać.*

Według obliczeń urzędowych rząd niemiecki płaci na utrzymanie bezrobotnego z żoną i dwojgiem dzieci rocznie 1300 Rm. Zapomoga ta jednak jest tak niedostateczna, że ratuje bezrobotnego jedynie przed śmiercią głodową. Więc każdy niemal bezrobotny starał się jeszcze o jakieś poboczne dochody, niekontrolowane przez żaden urząd pracy. Obecnie jednak, gdzie okazja ubocznej pracy wobec wzrostu ilości bezrobotnych zmniejszyła się w znacznym stopniu, wśród szerokich mas skazanych na przymusowe próżnowanie dają się zauważyć symptomy duchowego wyczerpania i znużenia.

Nie u wszystkich bezrobotnych jednak zauważono ten chorobliwy objaw psychiczny. Najwięcej odpornym elementem okazali się t. zw. ogródkarze (Laubenkolonisten) i dzierżawcy małych ogródków podmiejskich, stanowiący pewną warstwę bezrobotnej ludności wielkomiejskiej. Za dobrych czasów, gdy mieli jeszcze prace, uprawiali parcele dorywczo, w godzinach wieczornych, uważając to zajęcie jako przyjemność. Obecnie, będąc bezrobotnymi, i rozporządzając nieograniczonym czasem wolnym, oddają się pracy w ogródku z pasją, a plon ich pracy jest dość pokaźny. Często *ż przekształcają swą altanę w ogródku na stałe mieszkanie, za które nie płacą czynszu najmu, a jedynie drobną kwotę dzierżawną za cały ogródek. Na swem miniaturowym gospodarstwie urządzają się jak mogą, zbierają plony ogrodnicze, chowają drób, ciesząc się, że przez własną pracę mogą wzbogacić swe codzienne menu.

Powyższe zamięliwanie do pracy na roli uznano jako znakomite lekarstwo przeciwko ogólnej apatii i znużeniu duchowemu bezrobotnych. Rząd Rzeszy zamierza obecnie przenieść jak największą ilość bezrobotnych na rolę, by dać im możliwość pracy na własnych parcelach i we własnych ogródkach. Powyższy plan nie ma nic wspólnego z t. zw. „Ostsiedlung”, która ma na celu systematyczne przesiedlenie drugich i trzecich synów gospodarskich z przeludnionego zachodu Niemiec do przestrzennego wschodu, gdzie będą mogli pracować jako samodzielną gospodarze na roli, nie potrzebując szukać pracy w przemyśle. „Ostsiedlung” ma także cele polityczne, gdyż ma stworzyć żywą barierę przeciwko żywołowi polskiemu, okazującemu ten-

* Faktyczne dane, na których oparto niniejszy artykuł, zaczerpnięte są z pracy Juliusa Schick'a p. t.: „Erwerbslose siedeln” w czasopiśmie „Lesestunde” Januarheft 1932.

dencje przeniesienia się na niemiecki wschód. Od kandydatów na „Ostsiedlung” żąda się posiadania własnego kapitału (2 000—10 000 Rm.), który ma być użyty na kupno inwentarza gospodarskiego.

O ile chodzi o bezrobotnego, mającego osiąść na roli, to jego przesiedlenie z miasta na wieś będzie bezpłatne. Państwo i gminy dają nie tylko potrzebny grunt, lecz pomogą mu nawet wybudować zagrodę, udzielią nasion, narzędzi i inwentarza żywego.

Projektuje się trzy rodzaje osiedleń: 1) właściwe osiedlenie na roli, które ma na celu przeniesienie robotników przemysłowych pamiętających jeszcze pracę na roli, razem z rodziną na wieś, 2) osiedlenie w ogródkach, i to wyłącznie takich rodzin, które będą w stanie stworzyć sobie pewną egzystencję życiową, 3) osiedlenie na skrajach wielkich miast. Osiedlenie ostatniej kategorii będzie uważał do chód z roli wzgl. ogródka jako uboczny wobec właściwego zarobku z pracy najemnej w mieście.

Ostatni rodzaj osiedlenia ma przede wszystkim odciążać wielkie miasta pod względem mieszkaniowym. Gdy np. na peryferji Berlina osiedli się 20 tysięcy bezrobotnych, którzy dotąd byli ciężarem Berlina, to przez ten sam fakt opróżni się w mieście także 20 tysięcy drobnych mieszkań. Powyższe przesiedlenie przyczyni się też do wzmocnienia ruchu budowlanego, gdyż wszystkim tym nowym osiedleńcom trzeba będzie wybudować mieszkania, których koszty prelinuje się na 50 milionów Rm. (jeden dom ma kosztować 2500 Rm.) Bezrobotni będą równocześnie mieć zatrudnienie przy budowie własnych domków.

Nie ustalono dotąd, ile ziemi przydzielać się będzie każdemu z bezrobotnych; przewidziano jednak, że za pomocą płacić się będzie osiedleńcom aż do pierwszych żniw. O ile chodzi o oprocentowanie i amortyzację kapitału użytego na kupno osiedli, to jeszcze nie wiadomo, czy wybierze się formę hipoteki obciążającej grunt, czy też formę dzierżawy. W każdym razie wszelki biurokratyzm ma być zredukowany do minimum, by nie szkodził tej na wielką miarę zakrojonej akcji.

Dla zaoszczędzenia kosztów jest przewidziany pewien szablon przy budowaniu domków, do których jako materiał budowlany służyć będzie przeważnie drzewo (grube belki na zewnętrz); fundamenty będą betonowe. Kosztem niem. min. skarbu wybudowano już jeden dom próbny (w Stanhsdorf p. Berlinem). Na przestrzeni 40 mtr. kw. mieści się jedna kuchnia, dwa pokoje, sieni, chlew dla drobiu i piwnica.

Przez wybudowanie wspomnianych domków uzyska bezrobotny nie tylko dach nad głową, lecz także pracę. Kapitały dotychczas wyrzucane na nieproduktywne zapomogi dla bezrobotnych zostaną wyzyskane jak najproduktywniej. Ziemia dotąd odłogiem leżąca w sąsiedztwie większych miast przez pracę osiedleńca zostanie uprawiona, a jej plony wzmogą z czasem majątek narodowy.

Niewątpliwie rządowe dzieło osiedleńcze wywoła też prywatną akcję budowlaną, bo gdzie powstają nowe osiedla, tam otwiera się pole do działania dla handlowców i przemysłowców.

T. ad. Pietrykowski.

Ze Związku Drogerzystów

W sali „Domu Kupiectwa Polskiego” toczyły się obrady rocznego walnego zebrania Zw. Drogerzystów Rzpl. Polskiej. Obradom przewodniczył prezes p. X. Gadebusch. Kolejno przedłożono zebraniu sprawozdania uwypuklające żywotną działalność Związku. Liczba członków wzrosła znacznie. Do obwodu I należy z Poznania 138, a z prowincji 118 członków. Wygłaszano na zebraniach ciekawe i wszechstronnie kształtujące referaty. — Chcąc zapoznać swych członków z różnorodną przedsiębiorstwami fabrycznymi, urządził zarząd wycieczki n. p. do Wlkp. Wytw. Chem., fabryki fajansów w Chodzieży oraz do innych ośrodków przemysłowych na prowincji. Istnieje też specjalna kasa pośmiertna.

Obwód I Związku wziął udział w konkursie okien wystawowych i w Tygodniu Propagandy Wyrobów swoich, uzyskując kilka nagród i dyplomów dla członków. Obwód I posiada 2 szoty drogeryjne w Poznaniu i Krotoszynie, w których kształcą się młode pokolenie drogistowskie. Wiele zaśniąg dla organizacji położył długoletni prezes p. Xaw. Gadebusch, który stale czuwa nad rozwojem zawodu oraz staje w obronie interesów swych członków. Komisja taryfowa, jak i komisja szkolna pracują wzorowo. Oprócz normalnej nauki w szkołach, odbyły się m. in. kursy uzupełniające dla pomocników i uczniów. Egzamin z tych kursów odbędzie się w tych dniach. — Stan kasy w dochodach i rozchodach balansuje się w sumie 3 704,43 zł. Nad sprawozdaniem potoczyła się żywa dyskusja, poczem udzielono zarządowi pokwitowania. W toku obrad uczczono też pamięć zmarłych członków.

Zarząd wybrano jednogłośnie ten sam jak poprzednio urzędował — mianowicie: Xaw. Gadebusch — prezes, L. Kasproicz — skarbnik, Dybczyński — bibliotekarz, radni: Latańcowski — Ostrzeszów, St. Jakubowski — Poznań, Kropidłowski — Gniezno, Gościński — Pobiedziska, Antoszkiewicz — Krotoszyn i W. Napierała — Poznań.

Komisję rewizyjną tworzą pp.: Horeziak i Br. Machalla. Do komisji szkolnej należą pp.: L. Kasproicz — prezes, H. Głowacki — sekretarz, B. Horeziak — wiceprezes, M. Dybczyński — skarbnik, T. Rogala, Br. Machalla i Kurczewski. Komisja taryfowa składa się z członków pp.: Xaw. Gadebuscha, Komendzińskiego, W. Kaisera, St. Janczewskiego, H. Głowackiego, Br. Machalli i M. Dybczyńskiego. Poza tem wybrano delegatów na roczny walny zjazd w osobach pp.: St. Müller, R. Szubert, W. Kaiser, Br. Horeziak, prof. J. Czachowski, R. Kurczewski, B. Kropidłowski, K. Wartenberg, A. Antoszkiewicz, W. Szajkiwicz, T. Gościński, St. Jakubowski i Ed. Cuske.

Ciekawy referat o Edisonie wygłosił red. H. Grudziński. Po komunikatach, wolnych głosach i wnioskach zamknięto obrady. (z)

gospodarcza w Gdyni w III kwartale 1931 r. była nieco lepsza niż w poprzednim kwartale, pozostała jednak bardzo ciężka i nie wykazywała objawów zasadniczego polepszenia. (l)

(k) **Standaryzacja eksportu mięsnego.** W najbliższym czasie Państwowy Instytut Eksportowy zwołuje konferencję branżową w sprawie standaryzacji wywozu żywego materiału rzeźnego i mięsa. Wykonanie uchwalonych norm standaryzacyjnych projektuje się przy udziale Syndykatu Polskich Eksporterów Trzody Chlewnej i Bydła pod kontrolą Państwowego Instytutu Eksportowego.

(k) **Z Wielkopolskiego Związku Ziemiaków** komunikują nam, iż podana w sobotnim feljtonie gospodarczym p. t. „Wlkp. Izba Rolnicza w walce z kryzysem” wiadomość, jakoby Wkp. Związek Ziemiaków się zlikwidował, nie odpowiada rzeczywistości. Informacja ta, z prywatnego wiarygodnego źródła pochodząca, była wynikiem nieporozumienia i przykro nam, iż została zamieszczona bez uprzedniego sprawdzenia.

Z WYDAWNICTW

(w.) **„Przegląd Gospodarczy”.** Zeszyt 2 „Przeglądu Gospodarczego”, zawiera następującą treść: „Przegląd sytuacji” — E. R.; „Preliminarz budżetowy na rok 1932-33” — H. Bronikowski; „Nowe zarządzenia reglamentacyjne i celne a przemysł włókienniczy” — Z. Miduch; „Z gospodarstwa położenia Stanów Zjednoczonych A. P.” — M. I. Drybiński; „Wpływ dewaluacji funta szterlinga na ceny światowe” — M. K. cki. Poza tem zeszyt zawiera: Rynek pieniężny, Rynki towarowe oraz kronikę.

KRONIKA GOSPODARCZA

Z KRAJU

(k) **Bilans Banku Polskiego** za drugą dekadę stycznia rb. wykazuje zapas złota 600 milj. 441 tys. zł., t. j. + 29 tys. złotych więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądze i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 10 milj. 379 tys. zł. do sumy 78 milj. 27 tys. zł., również niezaliczone do pokrycia zmniejszyły się o 6 milj. 184 tys. zł. do sumy 117 milj. 931 tys. zł. Portfel wekslowy wykazuje odciążenie o 28 milj. 772 tys. zł. i wynosi 623 milj. 66 tys. zł.; stan pożyczek zastawowych spadł o 1 milj. 153 tys. zł., do kwoty 123 milj. 278 tys. zł. Inne aktywa wynoszą kwotę 154 milj. 666 tys. zł., wykazując wzrost o 3 milj. 616 tys. zł. W pasywnych pozycjach natychmiast płatnych zobowiązań wzrosła o 14 milj. 24 tys. zł. (277 milj. 447 tys. zł.) Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 57 milj. 761 tys. zł. (1.079 milj. 244 tys. zł.).

(k) **Gdynia a kryzys finansowy.** Zdaniem pomorskiej Izby Przemysłowo-Handlowej wpływ zagranicznego kryzysu finansowego na sytuację finansową Gdyni był bardzo nieznaczny. Spadek marki niemieckiej wywołał pewne zdenerwowanie, które objawiało się wycofywaniem wkładów w złotych i lokowaniem ich w dolarach. Późniejszy spadek kursu dolara spowodował jednak uspokojenie i część wycofanych wkładów wróciła z powrotem do banków. Naogół jednak spadek marki niemieckiej, mimo bliskości Gdańska i dużego udziału w Gdyni kapitałów niemieckich w postaci kapitałów „holenderskich” nie miał żadnego poważnego odzwźwięku. Spadek funta oraz walut skandynawskich wywołał z początku zamieszanie w handlu zamorskim i w żegludze na tutejszy rynek nie miał jednak wpływu i spowodował jedynie zmniejszenie się obrotów dewizowych. Ogółem sytuacja

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dokoła zbrodni przy ul. Półwiejskiej

Żona Leona Hałasa rozpaczliwie broni swego męża, wierząc w jego niewinność — Przed rozprawą sądową

W zagadkowej sprawie Leona Hałasa, którego przyjazdu do Poznania oczekuje się z dnia na dzień, specjalnie tragiczny jest los jego żony. Zerwała ona niemal zupełnie ze swoją rodziną t. j. Jankowiakami, prowadzi natomiast bardzo ożywioną korespondencję z teściami. Wszystkie listy przepojone są bólem a nawet rozpaczą i w każdym zapewniła usilnie, że męża niewinnie posądzają.

„Jest to całkiem niemożliwe — pisze — aby mąż miał być mordercą mego brata. Przez 8 lat żyję z nim i żadnej krzywdy mi nie wyrządził. Z dziećmi obchodził się dobrze, nie pił, każdy zarobiony grosz przynosił do domu, a pracował ciężko bo od 5 do późnego wieczora. O ileby on miał na sumieniu jakąś zbrodnię, musiałabym to zauważyć. Leon był wesoły i choć nieraz byliśmy w biedzie, zawsze miał nadzieję jednak, że lepiej nam pójdzie”.

Dalej Hałasowa opowiada jak to przyszli żandarmi i aresztowali męża, zostawiając ją przez dłuższy czas bez żadnej informacji. Gdy się o wszystkim dowiedziała, udała się na policję i do konsulatu polskiego w Ljonie, ale wszelkie zabiegi były bezskuteczne. Nieszczęśliwa kobieta pozostała sama z licznymi drobnymi dziećmi bez środków utrzymania, tak, że obcy ludzie z litości zajęli się nią. Musiała umieścić dzieci w zakładzie, zostawiając przy sobie tylko jedną córeczkę, Boguchnę. Sama pracowała w tej sa-

mej fabryce, co poprzednio mąż, a w wolnych chwilach odwiedzała go w więzieniu, rozmawiając przez kraty. Gdy Leona Hałasa odstawiono do więzienia w Ljonie, trudniej go było odwiedzać, ale od czasu do czasu jeździła tam, by porozmawiać z mężem.

W innym znów liście pisze Hałasowa:

„Żał mi szczerze śp. brata mego, którego bardzo lubiłam, a był młody, zdrowy i inteligentny. Któż to mógł być tym strasznym zbrodniarzem mego brata? Doprawdy drodzy rodzice (list z 1. 12. 31) dotąd różnie myślałam, lecz dziś jestem przekonana o jego niewinności. Patrzałam Leonowi w oczy, badałam go i obecnie głowę daję, gdyby on miał tę zbrodnię uczynić. — Leon z skruczą mi opowiadał przysięgając na głowy swych dzieci, że w tej sprawie żadnej nie posiada winy. Leon oplakuje was drodzy rodzice, że tak strasznie cierpieć musicie, lecz prosi was bardzo, abyście się nie martwili”.

Na Leonie Hałasie ciąży bardzo poważne podejrzenie. Omawialiśmy je w swoim czasie, nie będziemy teraz do nich powracać, zwłaszcza, że niezadługo sąd wszystko rozpatrzy i wyda orzeczenie. W każdym razie sama sprawa jest faktycznie niecodzienna i ostoniata tajemnicą, nie też dziwnego, że wywołuje duże zainteresowanie, oraz szereg wręcz tragicznych komplikacji, które może wyjaśni dopiero rozprawa.

(z)

Pod wpływem nienawiści

Śmiertelny finał zatargu w Janowcu.

Nasz korespondent z Janowca (pj) pisze pod datą 23 b. m.

Dziś w godzinach popołudniowych robotnik Polaczek zabił swego gospodarza p. Trepińskiego. Tło zajścia przedstawia się następująco:

Polaczek był winien Trepińskiemu czynsz dzierżawny z tytułu komornego za odnajmowane mieszkanie za dwa miesiące. Na tem tle dochodziło do ciągłych zatargów, które zakończyły się dziś właśnie w tragiczny sposób.

Po bezskutecznym zajęciu za podatek miejski, przybył do Polaczka ponownie — rzekomo wskutek doniesienia Trepińskiego — egzektor i zabrał dwa prosiaki. To rozżoło tak dalece Polaczka, że spotkawszy się z Trepińskim, napadł na niego i mocno pobił. Kiedy przybyli zaalarmowani krzykiem pobliscy sąsiedzi, Trepiński już nie żył.

Zabójca oddał się sam w ręce policji, a zwłoki zabezpieczono aż do przybycia komisji sądowo-lekarskiej. Wypadek wywołał zrozumiałe poruszenie w miasteczku.

Złodziejska szajka

Epilog rozegrał się w sądzie

Na terenie naszego miasta grasowała sprytnie zorganizowana, nieuchwytna szajka złodziejska. Przeprowadzała ona poprzednio ściśle wywiady, zapoznawała się ze stosunkami lokalnymi i dopiero potem brała się śmiało do roboty. Dostawszy się do mieszkania zwykle w nocy, działali tak ostrożnie i umiejętnie, że śpiący w sąsiednich pokojach nic nie słyszeli. Niejednokrotnie śmiałkom udało się wynieść zawartość wszystkich szaf i walizek. Lupa pakowano w specjalnie przygotowane worki i unoszono w bezpieczne miejsca. Dopiero nazajutrz domownicy z przerażeniem konstatawali, że obrabowano ich nie raz doszczętnie. Oto kilka nazwisk osób, które padły ofiarą sprytnych szajki pp.: Zaremba (ul. Ogrodowa), Fauchheim (Podgórna), Hennig (Siemieradzkiego), Z. Prusinowska (Ogrodowa), Marja Sokolnicka (Podgórna) itd.

Policja wszczęła energiczne dochodzenia i sprawców kradzieży wkrótce wykryto. Niebawem zasiedli na ławie oskarżonych Piotr Szymański, Andrzej Polus, Józef Marcinkowski, W. Gawrysiakówna i Aniela Szuba. Trzej pierwsi byli karani już kilka razy. Przeprowadzona rozprawa wykazała, że głównym sprawcą włamań i kradzieży był Szymański, który brał na siebie całą odpowiedzialność, twier-

dząc, że wszędzie sam rabował. „Wspólnika nie warto mieć — opowiadał — bowiem tylko zawadzają i utrudniają robotę”. Inni oskarżeni mówili, że wychodzą z więzienia nie mieli pracy, wobec tego znów poczęli kraść. Polus twierdził, że jest niewinny a również i Marcinkowski wykrecał się zresztą dosyć naiwnie. Obie kobiety nie przyznają się do winy, tłumacząc się nieświadomością.

Sąd ogłosił wyrok mocą którego Szymański skazany został na 3 i pół roku, Marcinkowski na rok, Gawrysiakówna i Szubowa każda na pół roku więzienia. Polusa dla braku dowodu sąd uwolnił od kary. Szymański i Marcinkowski zasądzeni zostali jeszcze każdy na 5 lat utraty praw honorowych. Gawrysiakównie i Szubowej karę warunkowo odroczone na 3 lata. (z)

KALENDARZYK

Poniedziałek, 25 stycznia 1932.

Słońce: wschód 7,47 — zachód 16,23 — długość dnia 8 godzin 36 min.

Księżyc: wschód 18,56 — zachód 9,00 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Poniedziałek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana 0 st. C., pochmurno, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne wysokie 773 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 2 st. C., najniższa minus 1 st. C.

Kal. rzk.: Nawrócenie św. Pawła — jutro Polikarp.

Kal. słow.: Miłosz — jutro Skarbimir.

Zebrania

Dziś o 20 Korporacja Kupców Chrześcijańskich, w Domu Kupiectwa, ulica Zwierzyniecka 12;

o 20 Kal. Tow. Rzemieślników Polskich — walne zebranie w Domu Królowej Jadwigi;

o 20 Koło Anglistów U. P., w seminarjum anglistycznym, sala 14, Zamek.

Lekarska Poradnia Przedślubna Polskiego Tow. Eugenicznego, św. Marcin nr. 59, I. ptr. udziela porad bezpłatnie. — Kobiety: w poniedziałki od godziny 17—18; mężczyźni: we wtorki o godzinie 17—18.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka Czerwona, Stary Rynek 37. — Apteka Zielona, ul. Wrocławska 31. — Apteka im. K. Marcinkowskiego w „Bazarze” przy ul. Nowej. — Apteka 27 Grudnia 18

Wilda: Apteka „Pod Koroną”, Górna Wilda nr. 61.

Jeżyce: Apteka „Pod Gwiazdą”, ul. Kraszewskiego 12.

Lazarz: Apteka Lazarska, ul. Małeckiego, nar ul. Strusia

W innych dzielnicach pełnią nocną służbę apteki tamtejsze

KRONIKA KOŚCIELNA

— * Archidiecezja Gnieźnieńska, J. E. Ks. Kardynał Prymas zamianował ks. Michała Kozala, rektora Seminarjum duchownego w Gnieźnie, referentem szkolnym przy Kurji Arcybiskupiej w Gnieźnie i wizytatorem nauk religij w wszystkich szkołach archidiecezji gnieźnieńskiej. — Ks. Leona Kaję, proboszcza w Sadekach, inspektorem kościelnych zakładów opiekuńczych na Archidiecezję Gnieźnieńską.

— * Archidiecezja Poznańska. Ks. radca dr. Jan Noryskiewicz przechodzi z dniem 1 lutego r. b. jako referent szkolny do Kurji Arcybiskupiej w Poznaniu. — Instytucję kanoniczną otrzymał ks. Józef Mołski na beneficjum w Skórzewie. W administrację oddano: Ks. dziekanowi Stefanowi Beisertowi, proboszczowi w Zbrzeznie, parafii Iwno — Zmiany na stanowiskach inspektorów duchownych nauki religij: Ks. radca Putz, proboszcz parafii św. Wojciecha w Poznaniu, zwolniony na własną prośbę dnia 10 b. m. Ks. Antoni Chilmer, proboszcz parafii Niepokalanego Poczęcie Najśw. Marii Panny w Poznaniu, zamianowany inspektorem nauki religij w szkołach powszechnych i wydziałowych m. Poznania. (r)

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Z Narodowej Organizacji Kobiet (Koło Jeżyce). Zebranie z ciekawym wykładem odbędzie się w środę, dnia 27 bm. o godz. 20 w sali p. Tomikowskiego, ulica Szamarzewskiego 18. O liczny udział członkiń i gości uprasza się.

— * Sodaleja Pań Akademickich w Poznaniu. Zebranie walne odbędzie się w niedzielę 7 lutego o godz. 11 w lokalu Katołickiego Związku Polek, św. Marcin 68 II ptr.

— * Związek Zawodowy Pracowników Bankowych — Okręg Poznański. Dnia 28 bm. o godz. 20 odbędzie się w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1 roczne walne zebranie.

— * Związek Pracowników Kupieckich (Oddział w Poznaniu). W ostatniej chwili przypominamy o rocznym walnym zebraniu, które odbędzie się w środę, 27 bm. o godz. 19.30 na sali Domu Królowej Jadwigi przy Al. Marcinkowskiego 1.

WIECZORY, KONCERTY

Ogłoszenia i uwiadomienia o balach, wieczorkach tanecznych, zabawach karnawałowych, herbatkach i bridgeach z tańcami oraz wszelkich tym podobnych przedsięwzięciach kierować należy do administracji pisma naszego, a nie do redakcji.

Wszystkie te doniesienia podawać będziemy stale w dziale „Kronika towarzyska” Punktualne zamieszczenie ich poręczymy możemy tylko w tych wypadkach, gdy nastąpi poprzednie porozumienie się między organizatorami odnośnych przedsięwzięć zabawowych a naszą administracją.

Przy nadsyłaniu tych doniesień na drodze listownej podać należy dokładny adres i numer telefonu tej osoby, z którą administracja nasza mogłaby porozumieć się co do bliższych szczegółów, odnoszących się do zamieszczenia nadesłanego uwiadomienia.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * „Pastorałka”. W Teatrze Szkolnym (ul. Bukowska 16) będzie odegrana w czwartek, 28 bm. i drugi raz w piątek, 29 bm. o godz. 18 „Pastorałka” — misterjum ludowe, jasełkowe, w układzie L. Schillera i Maklakiewicza. To bezsprzecznie najpiękniejsze widowisko jasełkowe przygotowały trzy poznańskie uczelnie: Seminarjum żeńskie im. Słowackiego, oraz gimnazja im. Marcinkowskiego i Mickiewicza. Dekorację wykonał p. F. Worsztynowicz. Przedstawienie budzi duże zaciekawienie dzięki swym niepospolitym walorom scenicznym oraz zwłaszcza muzycznym. Bilety w księgarni J. Jachowskiego.

— * Przedstawienie Tow. Wyd. „P. A. B.” w Teatrze Polskim. Trzecie z kolei przedstawienie Teatru Polskiego, zakupione przez Tow. Wyd. „Polska Armia Błękitna”, odbędzie się w sobotę, 30 bm. Wystawiona będzie komedia „Ich synowa”. Początek przedstawienia o godz. 16. koniec o godz. 18.30. Ceny miejsc są znacznie niższe. Bilety do nabycia w firmie St. Pelczyński, ul. 27 Grudnia 1.

KRONIKA MIEJSCOWA

— * Zakończenie kursu dekoracyjnego odbyło się w sali Miejskiej Szkoły Handlowej przy ul. Śniadeckich. Kurs ten urządził Zw. Prac. Kupieckich w Poznaniu. — W ciągu trzech miesięcy uczestnicy w liczbie 42 brali udział w teoretycznych wykładach i praktycznym przeprowadzaniu dekoracji, zapoznając się również z zasadami reklamy kupieckiej. Na wstępie przemówił do zebranych prezes oddziału poznańskiego p. Kamassa; jako drugi zabierał głos p. dyr. Ligocki, a po nim nacelnik wydziału szkół zawodowych przy Kuratorjum Szkolnym p. Dybczyński, rozdając świadectwa kursistom. W imieniu centrali Zw. Prac. Kup. dziękował prezes p. Stanisław Cofta kierownikowi kursów, p. dyr. Ligockiemu (dzięki któremu szkoła handlowa udzieliła swych lokali), na-

Przy bólach lub zawrotach głowy, szumie w uszach, bezsenności, złem samopoczuciu, pobudzeniu należy natychmiast zastosować wypróbowany przy tych dolegliwościach — wodę gorzką „Franciszka Józefa”. Do nabycia w apt. i drog. nw 8208

uczycielom, zarządowi Zw. Prac. Um. i Kupiectwu, które kurs tak wydatnie poparło. Po uroczystości zebrani zwięźliście wystawione w kilku salach prace uczniów, które były wymownym dowodem pożyteczności pierwszego kursu dekoracyjnego. (k.)

— * Z targu. Dnia 25. b. m. na placu Sapiężyńskim płacono za nabiał: 1 kg. masła wiejskiego 2,40—2,80 zł; masła mleczarskiego 3,00—3,40 zł; twarogu 0,80—0,90 zł; mendel jaj świeżych 1,60—1,80 zł; wapnowanych 1,35—1,50 zł; litr śmietany 1,60—2,00 zł; litr mleka pełnego 20—24 gr; za mięso: 1 kg. słoniny świeżej 1,60 do 1,80 zł; słoniny wędzonej 2,00—2,40 zł; wieprzowiny 1,40—2,00 zł; wołowiny 1,20 do 2,00 zł; cielęciny 1,20—2,80 zł; skopowiny 1,60—2,60 zł; koziny 1,20—1,60 zł; smalec 2,60—2,80 zł; za drób: kura 2,50 do 4,00 zł; perlica 3,00—3,50 zł; kaczką 3,00 do 5,00 zł; gęś 7,00—11,00 zł; para gołębi 1,50—1,80 złotych; para kurpatek 3,00 zł; królik 1,60—2,00 zł; bażant 4,50 zł; zając 5—8 zł; za ryby: 1 kg. karpia 3,00 do 3,20 zł; lina 3,00—3,60 zł; okonia 1,20—1,60 zł; karasia 1,40—2,80 zł; białych ryb 0,80 do 1,60 zł; sandacza 4,00—5,00 zł; 1 kg. leszcza 2,40 zł; 1 kg. suma 2,40 zł; 1 kg. szczupaka 2,80—3,00 zł; za ryby śnięte 60—80 gr mniej. Płacono za jarzyny: 1 kg. ziemniaków 6—8 gr; cebuli 0,30—0,40 złotych; szpinaku 60—80 gr; 1 kg. jarmużu 30—40 groszy; 1 kilogram bobu 1,20 zł; główka włoskiej kapusty 1,50—3,00 gr; białej 1,50—3,00 gr; modrej 30—50 gr; 1 kalafior 0,30—1,00 zł; 1 kg. kalarepy 0,20 zł; 1 kg. marchwi 20 do 30 groszy; brukski 20 groszy; seleru 40—50 gr; pietruszki 30—50 gr; pory 40—50 gr; brukselki 60 groszy; owoce: 1 kg. jabłek 0,30—1,20 zł; gruszek 0,60 do 1,00 zł; winogron 2,80—3,20 zł; zórawin 2,00 zł; 1 kg. orzechów włoskich 2,40 do 3,00 zł; laskowych 2,60—5,00 zł; owoców suszonych 0,80—2,00 zł; grzybów suszonych 4,00—8,00 zł; 1 kg. świeżych śledzi 0,70—0,80 zł. — Targ słaby. Jaja potaniały, pozostałe ceny bez zmian. (hu.)

KRONIKA WYPADKÓW

— * Zderzenie się dwóch samochodów. Na ul. Kraszewskiego narożnik Zwierzynieckiej zderzyły się samochody P. Z. 40373 i P. Z. 4006. Oba pojazdy zostały uszkodzone. (k.)

— * Skutki nadużycia alkoholu. Ataku szału dostał wskutek nadużycia alkoholu mieszkaniec przy ul. Strumykowej nr. 20 Stanisław S. Chorego przewieźć musiano do zakładu psychiatrycznego na Grobli. (k.)

— * Spłoszone konie. Na Górczynie spłoszyły się konie z wozem, własność p. Waclawa Szudzińskiego, rolnika w Junikowie. Wystraszony rumak poniosły ulicami i na placu Zbawiciela wpadły na przechodzących p. Bonifacego Nowackiego oraz jego żonę p. Marię, mieszkających przy ul. Ks. Skorupki. Oboje zostali poturbowani. Pp. Nowackich opatrzyło pogotowie i przewiozło ich do mieszkania. (k.)

— * Samochód zderzył się motocyklem. W niedzielę w nocy na ul. Franciszka Rajtacza taksówka nr. 316, kierowana przez p. Stanisława Stepnińskiego, zderzyła się z motocyklem wojskowym z przycepką, prowadzonym przez Wilhelma Mronza, szeregowca 2-giej kompanji i pułku pancernego. Motocykl został uszkodzony a Mronza po doraźnym opatunku przewieziono pogotowie lekarskie (55-55) z powodu złamania nogi i innych obrażeń do okręgowego szpitala wojskowego. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

— * Strzały na placu Karmelickim. — W nocy na niedzielę nieznanymi osobnikami strzelali na placu Karmelickim, wywołując u okolicznych mieszkańców duże zaniepokojenie. Sprawcy strzelaniny zbiegli. Na szczęście nikt nie został ranny. (k.)

— * Czyj rower? W komisariacie VI znajduje się rower marki „Ideal” nr. fabr. 22823. Rower pochodzi prawdopodobnie z kradzieży. (k.)

KRONIKA SĄDOWA

— * Wyrok śmierci za bratobójstwo. — Już drugi raz w ostatnich latach zapadł w Inowrocławiu wyrok śmierci. Obecnie przed sądem stanął 41-letni Waclaw Przygoda z Nowejwsi powiatu strzeleckiego, oskarżony o zabójstwo brata swego Wojciecha w dniu 23 listopada ub. r. Chodziło o podział majątku ojcowskiego, o który Waclaw po powrocie z niewoli rosyjskiej i później z Niemiec wytoczył proces sądowy, lecz wyrok sądu nie zadowolził go. — Wciąż czuł się on pokrzywdzonym i domagał się od brata znacznych sum gotówki. W krytycznym dniu Waclaw przystąpił do brata z nabiałą strzelbą w rękę i zadał natrączywie przysięgi, że wypłaci mu sumę dwu tysięcy złotych. Gdy brat odmówił składania tej przysięgi, Waclaw w oczach sąsiadów strzelił i zabił brata. Po trzydniowej rozprawie sąd skazał bratobójcę na karę śmierci przez powieszenie. (em.)

„Perła” wśród służących. Niejaka Elfyra Gryglewska z Bydgoszczy przyjechała stanowiąc służącą tylko w lepszych domach a następnie przy nadarzącej się sposobności okradła swych chlebodawców i ulatniała się. By po niej jakimś czasie znów jako służąca „do wszystkiego” u innych spróbować szczęścia. A że była ostrożna, zmieniała miejsce pobytu, przenosząc się z Bydgoszczy do Poznania, a z Poznania do Torunia, gdzie wreszcie noga jej się powinęła. W marcu ub. roku G. przyjęła służbę u pani B., która okradła z odzieży i biżuterii wartości 1800 zł i przedmioty domowe wartości 500 zł. W Toruniu G. wylegitymowała się dokumentem, wystawionym na nazwisko Ostrowskiej. Za te i za kradzież, popełnioną w Poznaniu i Bydgoszczy sąd okręgowy w Toruniu skazał Gryglewską na 2 lata ciężkiego więzienia, utratę praw obywatelskich przez lat 5 i dozór policyjny. Wskutek odwołania od tego wyroku, rozpatrywano sprawę sąd apelacyjny w Toruniu, który zatwierdził wyrok pierwszej instancji, uchylając dozór policyjny. (x.)

Zabójstwo w uniesieniu. Dnia 21 bm. w sądzie w Inowrocławiu odbyła się sprawa o zabójstwo w uniesieniu Niemca Ramera i poranienie jego przyjaciela Prochmana we wsi Glinki Wielkie powiatu inowrocławskiego. Oskarżonym był mieszkaniec wsi Magdaleniec, Antoni Kurzaj. Chodziło o dziewczynę, którą napastowali dwaj Niemcy, Polacy zaś stanęli w jej obronie, a stąd wynikła krwawa bójka — Obie ofiary miały jednakowoż opinję złą, gdyż nieraz pod wpływem alkoholu urządzali bijatyki. Sąd skazał Kurzaję na pięć lat ciężkiego więzienia.

JARMARKI

Ostrzeszów Wlkp. Jarmark ogólny odbędzie się w czwartek, dnia 4 lutego. Spęd bydła, świń itd. dozwolony bez ograniczenia.

Z WIELKOPOLSKI

Bnin. (S. M. P.) W niedzielę odbyło się walne zebranie S. M. P. Sprawozdanie z rocznej działalności przyjęto. Ustępującemu zarządowi udzielono absolutorium. Na przewodniczącego walnego zebrania wybrano patrona S. M. P. ks. prob. Janasika. W skład nowego zarządu weszli: Feliks Urbański — prezes, Józef Perdoch — wicepr., Jan Serba — sekretarz, Bronisław Ławicki — zast. sek., Bolesław Smoczyński — skarbnik, Leon Perdoch — gospodarz i Jan Zieta — naczelnik. Do komisji rewizyjnej wybrano Marijanę Steinmetza, Józefa Perdocha i Stanisława Rittera. (bm)

Oborniki. (Defraudacja w Pow. Kasie Chorych.) W Kasie Chorych wykryto w tych dniach defraudację, której dopuścił się pomocnik biurowy Alfons Pyssa. Mając pod mocą kasę portoryjną, systematycznie od dłuższego czasu podbił gotówkę, zaś listy (zawiadomienia do pracodawców o dokonanych wymiarach składek) zamiast wysłać niszczył i w ten sposób narażał pracodawców na niepotrzebne koszty egzekucyjne oraz nieprzyjemności. Sprawę wykryto dzięki odnalezieniu większej ilości listów niewysłanych, których Pyssa nie zdążył zniszczyć. Suma zdefraudowana nie jest jeszcze ustalona.

(Okradzenie gazowni.) Wykryto tu kradzież większej ilości węgla z Gazowni Miejskiej. Kradzieży tej systematycznie dokonywał jeden z pracowników Gazowni. (Kka)

Rogoźno. (Koncert „Echa”) Staraniem tutejszego dyrektora gimnazjum p. Abgarowicza odbył się w sali Hotelu Polskiego koncert poznańskiego chóru „Echo” pod dyrykcją p. prof. Nowowiejskiego. Sala była przepelniona publicznością. Wysoki poziom artystyczny chóru i dobrane programy pieśni nagrodzony został niemiłkającymi oklaskami. Czysty zysk z koncertu przeznaczono na rzecz rady rodzicielskiej przy miejscowym gimnazjum.

(Przedstawienie.) Liczne i żywotne Tow. Kolarzy urządziło w ubiegłą niedzielę w sali Hotelu Centralnego przedstawienie amatorskie oraz zabawę taneczną, która się cieszyła liczną frekwencją.

(Kradzież.) Do miejskiego szpitala włamano się. Prócz produktów żywnościowych w niewielkiej ilości, nie zabrano innych rzeczy, bo złodzieje prawdopodobnie się spłoszyli. (aka)

Gniezno. (Sprytny oszust.) W ub. czwartek w godzinach południowych przybył do kancelarii parafii św. michalskiej w Gnieźnie pewien jegomość, rzekomo celem zamówienia mszy św. W trakcie mowy z urzędującym księdzem przedstawił się jako inżynier Zakrzewski. Rzekomy inżynier przy tej sposobności zaoferował tani węgiel kolejowy. Kupno przyszło do skutku, inżynier pobral zgóry 15 zł i zabrał ze sobą dziewczynę na kolejnym celu zatwierdzenia sprawy zwózki. Krótko przed dworcem towarowym inżynier Zakrzewski pod pozorem zatwierdzenia formalności biurowej i ekspedycji ulotnił się. (br)

Szamotuły. (Walne zebranie Halerczyków.) Walne zebranie Halerczyków zagal prezes p. St. Musiał. Na przewodniczącego wybrano p. Krupskiego, do pióra powołano p. Ed. Czerwińskiego. Sprawozdanie z calorocznej działalności zdawali członkowie zarządu. Prezes z radością stwierdził, że placówka rozwija się bardzo pomyślnie. Dnia 7 czerwca r. ub. odbyło się poświęcenie sztandaru, na które zawiął gen Józef Haller, wityny przez wielotysięczną tłumy. W skład nowego

zarządu weszli pp.: Stan. Musiał — prezes, Kaz. Krupski — zastępca prezesa, Dybizański — sekretarz, Edm. Czerwiński — zast. sek., Rom. Kieć — skarbnik.

Gasawa. (Śmierć w torfowisku.) Dnia 21 bm. o godz. 5 podczas łowienia ryb z powodu zalamania się cienkiej tafli lodu utonął w torfowisku p. Jana Bernbenka w Biskupinie robotnik Franciszek Rymarkiewicz z Gasawy. Zwłoki wydobyto dnia 23 bm.

Wągrowiec. (Zniesienie państwowej inspekcji budowlanej.) Z dniem 1 stycznia rb. została zlikwidowana państwowa inspekcja budowlana w Wągrowcu. Wszelkie sprawy dotyczące powiatu wągrowieckiego przejęła państwowa inspekcja budowlana w Obornikach. Inspektor budowlany p. Pyszkowski w Wągrowcu został przeniesiony w stan spoczynku.

(Z życia nauczycielstwa.) Walne zebranie organizacji chrz.-nar. nauczycielstwa odbyło się w Wągrowcu. Po wysłuchaniu sprawozdań z rocznej działalności, dokonano wyboru nowego zarządu. Prezesem został p. Stachowiak, sekretarką p. Klattówna, zast. sek. p. Anderszówna, skarbnikiem p. Jany.

(Niefortunny strzelec.) Na polowaniu na terytorjach Zakrzewo — Zabiczyn p. Jan Krajewski, przemysłowiec z Poznania, postrzelił naganiacza Pawlickiego Walentego z Zakrzewa. Sruty utkwiły w twarzy. Okaleczonego przywieziono autem do lekarza.

(Jubileusz kapłaństwa.) W dniu 18 bm. obchodził dwudziestopięcioletnie służby kapłańskiej ks. proboszcz Stanisławski w Skokach, pow. wągrowieckiego. (ek)

Chodzież. (Przeniesienie.) Komisarz zarządzający Kasy Chorych p. Weisło, zostaje z dniem 1 lutego przeniesiony do Równego. Funkcje komisarza będzie sprawował tymczasowo dyrektor miejscowej kasy p. Miklaszewski.

(Ze Zw. Podoficerów Rezerwy.) Odbyło się roczne walne zebranie Związku Podof. Rezerwy w Strzelnicy. Po zagajeniu i po wyborze przewodniczącego nastąpiło sprawozdanie zarządu, któremu na wniosek komisji rewizyjnej udzielono absolutorium. W skład nowego zarządu weszli pp.: Z. Sierakowski — prezes, Wł. Pływaczek — sekretarz, Kl. Czerwiński — skarbnik, St. Jankowski — komendant; Komisje rewizyjną tworzą pp. Lewandowski, Szymczak i Jesionowski; sąd honorowy pp.: Kozak J. Kamyszek, Sormiński; korespondentem obrano p. Marcelego Kowalskiego.

(Ze Szkoły Gospodarstwa Domowego.) Miejscowa Szkoła Gospodarstwa Domowego rozpoczyna z dniem 1 lutego nowy kurs. Program obejmuje dwa wydziały, gospodarstwa i szycia. Córki urzędniczków państwowych otrzymują zwrot opłaty szkolnej.

(S. M. P.) W dniu 17 bm. odbyło się walne zebranie S. M. P. Po udzieleniu absolutorium ustępującemu zarządowi dokonano wyboru nowego, w skład którego weszli pp.: F. Dzioba — prezes, M. Przybył — zast. prezesa, M. Macierzyński — sekretarz, B. Borowicz — skarbnik, Miłostan — naczelnik. Na zakończenie przemówił wiceprez p. Henke, zachęcając nowy zarząd i druhow do dalszej wytrwałej pracy. (jm)

Janowiec. (Z karty żałobnej.) Dnia 21 bm. odprowadzono na wieczny spoczynek tragiczną śmiercią zmarłego śp. J. Szulczewskiego, właściciela warsztatu ślusarsko-mech. Śp. Sz., jadąc rowerem, przez złamanie widełek spadł tak nieszczęśliwie, że doznał obrażeń głowy a w konsekwencji zakrwawienia mózgu. Śp. J. Szulczewski był współautorem tak zwanych „wiecznych piór”, wyrabianych w warsztatach Braci Szulczewskich, które niestety jako niepraktyczne nie znalazły zastosowania. (pj)

Gasawa. (Przedstawienie.) W niedzielę urządziło Towarzystwo Śpiewu Świeckiego na sali p. Kowalika przedstawienie teatralne. Odegrano komedję w 4 aktach „Pan Chciwski” i komedijkę w 2 aktach „Adam i Ewa”. Amatorzy z swych ról wywiązyali się doskonale i zdobyli zasłużone oklaski. Po przedstawieniu odbyła się zabawa taneczna, na której bawiono się ochoczo. (cg)

Gniewkowo. (Napad rabunkowy.) Dwóch nieznanych osobników napadło w lesie na przodownika prac leśnych, 64-letniego Pawła Biernasia z Dąblina w powiecie inowrocławskim. Bandyci uderzyli p. Biernasia kilkakrotnie kijem w głowę. Gdy po licznych razach p. Biernasi utracił przytomność i upadł na ziemię, bandyci zrabowali mu różne papiery; prawdopodobnie spodziewali się pieniędzy. Napadnięty miał przy sobie istotnie 720 złotych. Pieniądze ocalały tylko dzięki temu, że były dobrze ukryte. Zarządzony natychmiast pościg pozostał bez wyniku. (k)

Kościan. (Wypadek w lesie.) Podczas spuszczenia drzew w majętności Turrew w powiecie kościańskim urwała się gałąź kasztanowca. Kawał drzewa uderzył robotnika Stanisława Andrzejewskiego i przywalił go o bardzo ciężkie obrażenia. W stanie bardzo groźnym przewieziono nieszczęśliwego do Szpitala św. Zofii w Kościanie. (k)

Ostrów. (Z Arcybractwa Matek Chrzęścijskich.) Pod przewodnictwem ks. prob. Zamysłowskiego odbyło Arcy-

bractwo doroczne walne zebranie. Z sprawozdań zarządu wynikał olbrzymi rozrost bractwa. Arcybractwo liczy 3194 członków, podzielonych na 212 kółek i zakupiło w tym roku dla kościoła m. in 2 duże ozdobne świeczniki, które stoją po obu stronach wielkiego ołtarza. Zastępcą długoletnią przełożoną jest p. Jadwiga Porankiewiczowa.

(Z estrady.) W niedzielę wystąpił tu chór męski „Echo”, który cieszy się u nas wielkim uznaniem. Program poświęcony był kolendom. Produkcje chóru stały na wysokim poziomie. Występy solowe były żywo oklaskiwane. Dyrygował p. prof. Fr. Kowalski. Koncert poprzedziła prelekcja p. prof. Komeży, który w ujmujący sposób przedstawił dzieje kolendy i ich swoiste piękno.

(Z ruchu harcerskiego.) Hufiec harcerski obchodził tu uroczystość gwiazdkową, połączoną z przyrzeczeniem harcerskim. Do zebranych drużyn, rodziców i gości przemówił wielce zasłużony dla sprawy harcerskiej harcmistrz i komendant hufca ks. prof. Lech Ziemiński o ideologii harcerstwa. Po łamaniu się opłatkiem młodzież śpiewała kolendy i pieśni harcerskie i popisywała się różnymi występami. Następnie komendant chorągwi poznańskiej druhy Czarnecki po serdecznym przemówieniu odebrał od kilkunastu chłopców uroczyste przyrzeczenie.

(Z życia kobiet katolickich.) Stowarzyszenie Kobiet Katolickich odbyło tu walne zebranie. Jest to jedno z najliczniejszych stowarzyszeń związkowych, bo liczy 778 członków. Posiada własną kasę pogrzebową i bibliotekę. Objawia wielką ruchliwość. Zamierza utworzyć osobny oddział służby żeńskiej. Prezeską pozostała nadal p. Jadwiga Sztukowska. (n)

Z wędrówek po kraju Serbo-Łużyczan

najmniejszego narodu słowiańskiego na Zachodzie

Na powyższy temat w szóstym z rzędu wykładzie powszechnym TCL mówić będzie prezes Tow. Przyjaciół Serbo-Łużyczan ks. dyr. Antoni Ludwiczak, we wtorek o godz. 20 w sali 17 (Collegium minus) Uniwersytetu Poznańskiego.

T. C. L. spodziewa się, iż na powyższy temat, ilustrowany bogato obrazami świetlnymi, pośpieszy jak najliczniej społeczeństwo nasze, w trosce o bratni swój naród słowiański Serbo-Łużyczan, który szuka u nas żywej pomocy, broniąc się przed zalewem germanizmu.

Wstęp na salę 20 gr., dla młodzieży szkolnej 10 gr., bezrobotni mają wstęp wolny.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

Pan Rogaszycki w Poznaniu. Uwagi Pańskie są zupełnie słuszne. Zakomunikujemy, gdzie należy. (K.)

KSIĘGI STANU GYWILNEGO

Zgony:

Dnia 22 stycznia 1932 zgłoszono: Teodor Rudnicki, kasjer, 74 l. Klara Brause, z domu Welżówna, 55 l. Antoni Nowakowski, 59 l. Karolina Wilczkowska, z domu Kochówna, 46 l. Joanna Ratajezakówna, 14 l. Marjan Różański, handlowiec, 24 l. Antonina Gawlakowa, z domu Mucha, 60 l. Magdalena Kaczka, z domu Patyła, 26 l. Augusta Vater, z domu Prüfer, 72 l. Agnieszka Jezierska, z domu Rybkowska, 67 l. Stanisław Brykner, prof. Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej, 72 l. Józef Hulanicki, urzędnik pryw., 61 l. Pelagja Pechowa, z domu Korytowska, 29 l.

Składki i pokwitowania

Na zakład św. Kazimierza, ul. Skarbo-wa 6: Wanda Krzyżankiewiczowa z prośbą o modlitwę za duszę śp. Antoniego Krzyżankiewicza 30 zł.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Koło Absolwentek IV szkoły wydziałowej. Zebranie sekcji języka francuskiego odbędzie się we wtorek, 26 bm. o godz. 19.15 w szkole przy ul. Różanej.

Koło Przyj. Harcerstwa przy 20-tej Druż. Harcerskiej. Zebranie plenarne odbędzie się we wtorek, 26 bm. o godz. 19.30 w I szkole wydz., ul. Działuńskich 4 na parterze.

Tow. b. żołnierzy 14 p. a. p. Zebranie miesięczne odbędzie się we wtorek, 26 bm. o godz. 20 w świetlicy 5 baterji 14 p. a. p. przy ul. Solnej 2.

Wielkopolskie Stow. Myśliwskie w Poznaniu. Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, 28 bm. o godz. 20 na sali p. Kowalskiego (Piwnica Ratuszowa).

Walne zebranie Stow. Rodzinnego w Poznaniu odbędzie się 28. bm. o godz. 18 w sali parafjalnej św. Marcina przy ulicy św. Marcina 7. O liczny udział prosi Zarząd.

TEATRY

Z Teatru Nowego.

W skromnym, typowo rosyjskim domu, gdzie na peryferjach Petersburga — mieszkał Grzegorz Rasputin, człowiek, którego imię odbiło się najgłośniejszym echem w ostatnim stuleciu historii imperjum rosyjskiego. Rasputin wywierał potężny, a niesamowity

wpływ na parę carską, wpływ oparty na hipnotyzmie, brutalności i zmysłowości — nadał rządowi Mikołaja II specjalne i potworne piętno. Głośna obecnie, wystawiana w Teatrze Nowym sztuka „Caryca i Rasputin”, której treść oparta jest na niesamowitych wypadkach ostatnich dni panowania Mikołaja II — odsiania rewelacyjne tajemniki i ukazuje całą głąb zepsucia, nędzy moralnej i bezwzględności czynników stojących u steru tego potężnego państwa. Ciekawy stosunek Rasputina do carycy, podwójne życie tego chłopahypnotyzera, rosyjski sztab generalny i dworskie intryki interesują niezmiernie, wywołując duże napięcie wśród publiczności. Znakomitą kreację w roli carycy stwarza p. Cieszkowska. W roli Rasputina występuje p. Butkiewicz. Dekoracje p. Worsztynowicz.

Teatr Operetka „Uśmiech”

Dziś w poniedziałek, z powodu prób „Hrabiego Luxemburga” teatr nieczynny.

Jutro we wtorek i pojutrze w środę, odbędzie się w teatrze „Uśmiech” dwa przedstawienia po cenach znizowanych cieszących się największym powodzeniem w obecnym sezonie operetek, a to we wtorek melodyjny „Biały mazur” w premierowej obsadzie z pp. Fontanówną, Wańską, Sendeckim, Szpingierem, Wiśniewskim i Warchalewskim na czele. W środę, po raz ostatni wspaniale wystawiona „Cnotliwa Zuzanna” z Fontanką w roli tytułowej. Efektowne tańce w II akcie w wykonaniu Igi Dix i K. Ostrowskiego, stanowią prawdziwą atrakcję tej przebojowej operetki - rewji, która w Poznaniu zdobyła triumfalne wprost powodzenie.

W czwartek, z powodu generalnej próby „Hrabiego Luxemburga” teatr nieczynny. W piątek czeka Poznań sensacja nielada. Tak bowiem nazwać należy premierę największego arcydzieła operetkowego, jakim jest świetna, tryskająca humorem, żywą akcją i melodyjnością, operetka Fr. Lehara „Hrabia Luxemburg”. W pomysłowej reżyserji Sendeckiego „Hrabia Luxemburg” otrzyma nową, współczesną i wytworną inscenizację, opracowaną przez prof. Jarocki, olśni ona publiczność swym przepychem i wykwintnym smakiem.

W rolach głównych ulubieńcy Poznania, asy operetki polskiej pp. J. Fontanówna, H. Wańska, Ig. Wiśniewski, J. Sendeki, W. Trojanowska, W. Szpingier, A. Warchalewski i inni.

Jedną z licznych atrakcji uroczystej premiery będą mistrzowskie występy pary baletowej Igi Dix i K. Ostrowskiego, efektowne tańce całego baletu i solistów w każdym akcie oraz przebojowa rewja śpiewno-choreograficzna „Królowa róż” z Fontanką i Ostrowskim na czele.

Teatr Polski

DZIŚ — „Bądź moim stryjem”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Caryca i Rasputin”. Wtorek, 27. 1. „Caryca i Rasputin”. Środa, 28. 1. „Caryca i Rasputin”. Początek o godzinie 8 wieczorem.

Teatr „Uśmiech”

DZIŚ — Teatr nieczynny. Wtorek, 26. 1. „Biały mazur”. (Ceny znizowane).

Środa, 27. 1. „Cnotliwa Zuzanna”. (Ceny znizowane).

Czwartek, 28. 1. Z powodu próby generalnej „Hrabiego Luxemburga” teatr nieczynny.

Piątek, 29. 1. „Hrabia Luxemburg” (Premjera).

Sobota, 30. 1. o godz. 4 popoł. „Jaś i Małgosia” (Bilety po 50 gr).

Sobota, 30. 1. o godz. 8 wiecz. „Hrabia Luxemburg”.

Niedziela, 31. 1. o godz. 3 popoł. „Cnotliwa Zuzanna” (Ceny znizowane).

Niedziela, 31. 1. o godz. 8 wiecz. „Hrabia Luxemburg”.

Teatr Objazdowy

pod kierownictwem Wł Brackiego „Kajzer” — Marcja Wierzbnińskiego

DZIŚ — Miejska Górka. Wtorek — Jutrosin. Środa — Zduny. Czwartek — Odolanów. Piątek — Kepno. Sobota — Wieluń. Niedziela — Wieruszów.

Teatr Wielki — Koncerty symfoniczne

Środa, 27. 1. Wielki Koncert Symfoniczny. Dyrygent: Grzegorz Fitelberg. — Solista: Claudio Arrau.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

KRYZYS I KRAJOZNAWSTWO

Podawaliśmy przed kilku dniami cyfry, dotyczące się polskich towarzystw turystycznych, jak Tow. Tatrzańskie i in. Są one bardzo niezasobne w członków, jeżeli porównać nasze stosunki np. z czeskiemi, nie mówiąc już o Niemczech. Cyfry te wszakże maleją teraz zastraszająco, jak słycać w kołach krajoznawczych. Członków ubywa, gdyż występują, nie mogąc opłacać składek. Zmniejszył się też ruch wycieczkowy w schroniskach i domach wycieczkowych. W dodatku zmalały lub znikły zupełnie subwencje, wypłacane towarzystwom przez rząd i samorzady lokalne.

Następstwem tego jest np., że Polskie Tow. Krajoznawcze, które miało w roku zeszłym obchodzić swoje dwudziestopięcioletnie, odroczyło je do roku bieżącego. Koszta, związane z projektowaniem „Rocznikiem” i z pierwszą częścią „Historji polskiego krajoznawstwa” okazały się zbyt wielkie na fundusze zastłużonej instytucji. Jej organ „Ziemia” przekształca się z dwutygodnika na miesięcznik. Wstrzymało też budowę paru schronisk Tow. Tatrzańskie (na Jaworynie pod Krynica i we wschodnich Karpatach). Tak samo nie buduje się kilku schronisk na Podolu, rozpoczętych przez podolskie Tow. Turystyczne. I na tem polu ciężko odczuwa inicjatywa społeczna obecne przesilenie.

KRAJOZNAWSTWO

Polskie Tow. Tatrzańskie. Oddział wileński odbył posiedzenie z odczytem dr. Jana Kruszyńskiego „Wrażenia z wycieczki letniej na Pieniny, Liptów i Orawę”.

LITERATURA

Ku czci Kazimierza Tetmajera. W auli Męskiego Seminarjum Nauczycielskiego przy ul. Ratajczaka zebrało się liczne grono nauczycieli (przeważnie polonistów) i poznańskich wielbicieli Tatr na skromny obchód ku czci Kazimierza Tetmajera, poety Tatr, piewcy ludu podhalańskiego. Chór „Echa” pod batutą prof. Nowowiejskiego odśpiewał trzy utwory do słów Tetmajera, a mianowicie: Czesława Marka „Pozdrowienie Tatr”, Bolesława Wałeka „Zawód” i „Limbę” Stanisława Rączki. Odczyt o roli Tetmajera w poezji i epice polskiej wygłosił prof. dr. Stefan Papée, poczem p. prof. Krzyżanśka oddeklamowała „Stupy Samsona” i „Jak Janosik tańczył z cesarzową”. Obchód zakończył odczytem o Tetmajerze i Tatrach prof. Wincenty Birkenmajer, demonstrując zebrany szereg przeźrocz z Tatr i życia górall. Zebranie zamknął p. prof. Kuchinka, proponując wysłanie gratulacyjnego adresu Tetmajerowi. Obchód urządziło Poznańskie Towarzystwo Nauczycieli wraz z tutejszym oddziałem Polskiego Towarzystwa Tatrzańkiego. (J. Ml.)

MUZYKA

Operetka w „Metropolitan”. Z Wiednia donoszą nam: W tutejszym świecie muzycznym zrobiła pewne wrażenie wiadomość, iż słynny Metropolitan Opera House w Nowym Jorku wystawił... operetkę a to „Donnę Juanitę” Suppego. Prawda że przeważano ją na ten cel operą komiczną, ale nie zmienia to faktu, którą tłumaczy się... kryzysem gospodarczym i chęcią przyciągnięcia widzów do sali. Musi być dość krucho z finansami opery nowojorskiej, skoro takich środków się chwycano. Inna rzecz, że musiała w tem rolę odegrać i ambicja słynnej śpiewaczki wiedeńskiej Jeritz, która występuje w Metropolitan i partję Juanity wykonała z wielkim powodzeniem. Towarzyszyli jej tenorzy Laubenthal, Clemens i Windheim, oraz śpiewaczka Fleischer. Był więc to wieczór niemiecki a ściślej: wiedeński. Aby upodobnić „Donnę Juanitę” do opery komicznej posłużono się pobożnym fałszerstwem, mianowicie zamiast mówionego tekstu dano recitativa, które skomponował Bodansky. (wm)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Pierwsi Małopolanie w Wielkopolsce. W ostatnim zeszycie „Ilustracji Polskiej” zamieszcza prof. dr. Józef Kostrzewski artykuł p. t. „Pierwsi „Małopolanie” w Wielkopolsce i na Pomorzu przed czterema tysiącami lat”. W połowie trzeciego tysiąclecia przed narodzeniem Chrystusa na obszarze Małopolski mieszkała ludność rolnicza pochodzenia naddunajskiego. Rozmnożyła się tu ona widać szybko, bo przedsiębiorcze jednostki wyruszyły stąd w dwu grupach na północ i wschód, w poszukiwaniu nowych terenów osadniczych. Grupa północna dotarła częściowo w okolice Poznania, a z drugiej strony na Kujawy i do ziemi Chełmińskiej na Pomorzu. Po kilku wiekach przybywa nowa fala ludności małopolskiej. Do tej drugiej fali należą dwie osady odkryte niedawno na Dębcu pod Poznaniem. Autor opisuje szczegółowo te archeologiczne znaleziska, charakteryzując przynależność kulturalną odkrytych zabytków. Zdjęcia naczyń glinianych z epoki kamiiennej okazów ceramiki wstęgowej wykresy zdjęć terenów wkomaliskowych ilustrują ciekawy artykuł. (tk)

W MUZYCZNYM POZNANIU

XV KONCERT SYMFONICZNY

Okolo występów Ady Sari robi się zawsze pewien huczek i atmosfera sensacji, jako że wysoka klasa koloratury jest u publiczności stale w wielkiej estymie.

Śpiewanie naogół jest rzeczą dosyć powszednią, ale śpiewanie takie, jak u Sari, t. j. wywracanie żywcem koziołków na własnym gardle i chodzenie w paragon z najwinniejszymi instrumentami oraz robienie „takowym” jawnej konkurencji w obrotności pasażów, rozpiętości skali i podrabianiu barwy nie jest jednak rzeczą powszednią. To też ludzie lubią takie rzeczy podziwiać i czekają najwięcej na chwile, kiedy śpiewaczka upodabniając się do instrumentu, przekracza niejako granice ludzkiego wyrazu w śpiewie i staje się mechanizmem, do którego zwykły śpiew człowieka ma się tak, jak np. przyziemny lot chrabaszcza do lotu człowieka w stratosferze.

To wywołuje wrażenie niesamowitości i budzi podziw.

Charakterystycznym więc było zachowanie się słuchaczy podczas wykonania przez Adę Sari dosyć różnorodnego i bogatego programu. Dopóki trwały utwory, w których przeważa treść muzyczna, wyrażana w dodatku prostymi i spokojnymi środkami (Dvorak — arja z „Rusałki” i Reger — Kolvanska, a nawet Mozart — „Urowadzenie z Seraju”) słuchacze byli dosyć obojętni i zbywali wykonanie grzesznościowymi oklaskami. Dopiero kiedy doszło do opisu na Donizettim (arja z „Lucji z Lammermoor”), w którym Ada Sari czyniła pospołu z fletem karkołomną kadencję, zadała publiczności szaradę do rozwiązania, które dźwięki w tym dwugłosie należały mianowicie do fletu, a które do niej, wtedy dopiero rozpetala się burza entuzjazmu i krzyków zadowolenia.

Powtórzyło się to z tym samym impetem przy wykonaniu walca Johanna Straussa. Miały również powodzenie — chociaż mniejsze — warjacje Niewiadomskiego na temat piosenki Chopina „Gdybym ja była”. Przeróbka ta budzi poważne zastrzeżenia pod każdym względem, a już najczęściej uderza niefrasobliwość Niewiadomskiego w stosunku do Chopina. Gdyby na podobną bezceremonjalność (nawet w stosunku do blżej piosenki, jaką jest „Gdybym ja była”) pozwolił sobie któryś z młodszych kompozytorów, oberwałby od p. Niewiadomskiego, jako krytyka, porządną lekcję na temat pietyzmu do dzieł Chopina. No, ale co wolno wojewodzie... Pięknie i stylowo wykonana była spokojna arja z „Luizy” Charpentiera. Naogół występ ten był przez to interesujący, że artystka nasza pomyślała także o tych, którzy cenią w niej nietylko mechaniczną doskonałość, ale i kulturę oraz muzykalność. Dla tych prawdopodobnie przeznaczone były utwory: Regera, Dvoraka i Charpentiera. (A „Cudne oczy” dla kogo?)

Cały ten program wykonała artystka z towarzyszeniem orkiestry, którą prowadził b. czujnie p. Nowomiejski.

W takich koncertach, jak ten właśnie, utwory symfoniczne są tylko dopełnieniem luki i okazją do odpoczynku dla solistki. Nie dla nich publiczność bowiem przychodzi — chociażby to była tak rzeźka i krzepiąca muzyka, jak właśnie w symfonji Haydna Es-dur, zagranej z rozpedem i bez zbytniego bawienia się w szczegóły.

Drugą taką wkładką była uwertura do „Snu nocy letniej” Mendelssohna. Zagrano ją nieco pospiesznie i niespokojnie, jakby dla zaznaczenia, że będą ważniejsze rzeczy do grania i słuchania. Publiczność była tego samego zdania i dopiero później, wespół z solistką oklaskiwała ciepło dyrygenta oraz orkiestrę za uważny i staranny akompanjament.

St. Wiechowicz.

Jutro:

ZE WSPOMNIENI OSOBISTYCH O WINCENTYM D'INDY

przez

Dr. Henryka Opleńskiego

Książki nadesłane

Dr. Wacław Sierpiński, prof. U. W.: „Wstęp do teorii funkcji zmiennej rzeczywistej”. Lwów - Warszawa. Książnica-Atlas.

WIECZNA TROSKA LUDZKOŚCI

Od początku ludzkości — Czego ucza nas przeszłe wieki? — Wychowanie doskonałego obywatela — Polska i rozwój jej myśli wychowawczej — Mycie głowy i pamięć — Z chwili rozkwitu — Aż do dzisiaj

Od kąd społeczeństwa ludzkie zaczęły żyć świadomym życiem, trapi je zagadnienie wciąż roztrząsane, a nigdy ostatecznie nie rozstrzygnięte — wychowanie młodego pokolenia. W sposobie ujęcia przez każdą epokę tej zawsze aktualnej sprawy widać jak na dłoni każdorazowy „duch czasu”; odbija się on jak w zwierciadle w pedagogicznych pomnikach pisarskich, z których pomocą każda z ubiegłych epok chciała — bezskutecznie zazwyczaj — narzucić swoje credo potomności. Zabytków takich jest bezlik, uniemożliwiający niewtajemniczonym w arkanach metody historycznej wydobycie z nich istotnych wartości. To też ogromnie pożytecznym jest celowy wybór takich źródeł tem bardziej, gdy dokonał go znakomity znawca. Mam na myśli „Źródła do historii wychowania”, ogłoszone w dwóch tomach przez prof. Kota. Z pożytkiem a co więcej z żywym zainteresowaniem przeczyta te pękate tomy nietylko student, otwierający je z obowiązku, ale każdy inteligentny czytelnik, któremu bliski jest problem wychowawczy — a takich jest przecież niemało.

Pierwszy tom, mimo że liczy 382 stron, jest olbrzymim skrótem, obejmuje bowiem 21 wieków, od IV wieku przed Chrystusem, do końca XVII-go wieku naszej ery. Wydawca obraca się w ramach tylko naszej greckorzymskiej kultury zaczyna więc od wychowania hellenistycznego i hellenistycznego, poczem przechodzi do średniowiecznego, dalej do humanistycznego, kończąc tom próbami reformy wychowania humanistycznego t. j. zwrotu ku realizmowi.

Okres hellenistyczny oświetlony jest krótko, ale zupełnie wystarcza, aby nabyć pojęcia o idealach wychowawczych tamtej doby, zmierzających przedewszystkiem do wyhodowania idealnego obywatela. Przejściowy okres hellenistyczny obrazuje dość obfita rozmaitość wypisów źródłowych, w tem zabytki bezpośrednio zbliżające do ówczesnego wychowania: doskonały „Bakalarz” Herodondasa, obrazek sceniczny z III wieku przed Chrystusem, napisy na tablicach, uwieczniające fundacje szkolne świątłych Greków, list ojca, posyłającego pieniądze synowi studentowi itd. Wtargnięcie w wychowanie ówczesne pierwiastków chrześcijańskich reprezentuje list św. Hieronima do Lety o wychowaniu jej córki Pauli, który, chociaż odnosi się tylko do wychowania dziewcząt, mających poświęcić się Bogu, zawiera jednak sporo uwag ogólnych.

W następnym, średniowiecznym okresie, wprowadza autor już w dużej proporcji echa polskiej myśli wychowawczej oczywiście przedewszystkiem dla późniejszego średniowiecza, acz i z wcześniejszego jest już pierwszy zabytek, dotyczący rzeczy polskich, a mianowicie wzmianki w jednym z żywotów św. Wojciecha o jego pobycie w szkole metropolitalnej w Magdeburgu. Potem dopiero z XIII wieku dochodzą nas ślady gniewu papieża Grzegorza IX na wybrkiy scholarów krakowskich. Z XIV wieku podaje autor akt założenia przez Kazimierza Wielkiego uniwersytetu krakowskiego i jego reformy przez Jagiełłę, wreszcie z XV wieku wyjątki z dzieła Konrada z Byczyny „o życiu małżeńskim”. Konrad, pierwszy polski autor pedagogiczny, był pisarzem miejskim w Chelmie; autor podał obszerne jego wywody o wychowaniu dziewcząt i o wzmocnieniu pamięci, ku czemu — wedle poglądów średniowiecznego pedagoga — służyły różnorodne zabiegi, jak mycie głowy i nóg w gorącej wodzie zagotowanej z różnemi ziołami, żucie żywicy zmieszanej z imbirem, która oczyszcza głowę z „mokrej flegmy”, spożywanie mózdzku itd.

Wypisy pedagogiczne z okresu humanistycznego zajmują niemało tyle miejsca, ile wypisy trzech okresów poprzednich razem wziętych. I tu, przytaczając najważniejsze zabytki obce — przewagę daje autor zabytkom polskim, w tym czasie już dosyć licznym. Mamy więc obszerny wyjątki z dzieła Szymona Maricuisa o szkołach czyli akademjach, z książki Erazma Glicznera o wychowaniu, uwagi o wychowaniu dworskiem Modrzewskiego, wreszcie wypisy ilustrujące szkolnictwo reformacyjne i jezuickie.

Ciekawem uzupełnieniem są wyjątki z testamentu kasztelana braclawskiego Wasila Zahorowskiego (1577), dające wyobrażenie o wychowaniu szlachty ruskiej, które choć obejmowało naukę pisma ruskiego, ulegało pozatem całkowicie wpływowi polskiemu, głównie dzięki oddawaniu synów do polskich zakładów na kowych.

W epoce baroku polskich pedagogów reprezentuje przedewszystkiem Sebastian Petrycy, mieszczanin z Pilzna. Ówczesną teorię pedagogji znajdujemy u J. Amosa Komenckiego, który działał w Lesznie. Poglądy przeciwników ówczesnego wychowania oświetlają doskonale dwie poezje satyryczne, wysmiewające szkolnictwo parafjalne, t. j. jakby dzisiejsze powszechne i w formie dowcipnego dialogu utrzymana krytyka szkolnictwa jezuickiego w utworze „Gratis” profesora Jana Brozka. Wychowanie synów magnackich ilustruje wybornie „Instrukcja dla synów” Jakóba Sobieskiego, oca króla Jana.

Drugiego tomu (wiek XVIII do początku XX) lwią część zajął materiał polski. Wychowanie za smutnej pamięci czasów saskich obszerne ilustruje prof. Kot wyjątkami pamiętników Kitowicza i Kollątaja. Wiele miejsca poświęcono reformom Stanisława Konarskiego; w całości zamieszczono „Prawa i zwyczaje Collegii Nobilium”, t. j. ogromnie wysoko stojące pod względem pedagogicznym szczegółowe przepisy obowiązujące w założonym przez Konarskiego w roku 1740 zakładzie wychowawczym dla synów szlacheckich. W doskonałym wyborze znajdujemy również wskazówki dla nauczycieli, wzięte z przepisów obowiązujących pedagogów pijarskich, układanych przez Konarskiego. Epokę oświecenia, z dzieł obcych, reprezentują tylko obszerne wyjątki z „Emila” Jana Jakóba Rousseau. Poza tem całkowitą ilustrację prądów wychowawczych epoki dają pomniki działalności polskiej Komisji Edukacji Narodowej, pierwszego w Europie ministerstwa oświaty.

Prof. Kot ilustruje bujny rozkwit teorii pedagogicznej w XIX wieku, zapędniąc osobny rozdział wyjątkami z Pestalozziego, Ramsauera, Froebela i Herbarta, dodaje też sprawozdanie Józefa Jeziorowskiego, nauczyciela pod zaborem pruskim, który uwzględnił zdobycze Pestalozziego, organizując seminarjum nauczycielskie w Poznaniu. Ziemię polską mają osobny rozdział. Wydawca oświetla wychowanie tradycyjne wspomnieniami kasztelanica Biesiekierskiego, troskę o wychowanie kobiet zaznacza przedrukowaniem projektu seminarjum guwernantek i wyjątkami z pism Klemensy z Tańskich Hoffmanowej, drukuje uwagi Jędrz. Śniadeckiego o fizycznym wychowaniu, nie pomija Filomatów, daje wyjątki z „Przepisów dla nauczycieli” Wolskiego i „Chowanny” Trentowskiego i podaje autobiografię Ewarysta Estkowskiego. Typowymi pisarzami wychowania nowoczesnego kończy prof. Kot piękne i pożyteczne wydawnictwo, uwzględniając pośród obcych autorów W. James'a, J. Dewey'a, Durkheima i Foerstera — Stanisława Szczepanowskiego i J. W. Dawida. Dużą ozdobą i ważnem uzupełnieniem wypisów jest album ilustracji.

Dr. Marja Wojciechowska
Poznań.

Pisma nadesłane

„Gazeta Literacka”. Nr. 4. Treść: K. L. Koniński: „Polemika o styl podhalański”. — K. H. Rostworowski: „Sierpień”. — „Październik”. — J. A. Galuszka: „Wyciąg samochodów”. — „Dekoracje Mieczysława Różańskiego”. — J. Birkenmajer: „List Sienkiewicza o Krakowie”. — Mówia Niezależni. — Echa. — Książki. — Kronika. — Adres Redakcji: Kraków, Słoneczna 15.

„Wici”. Nr. 1 (4). Treść: J. Sychalski: „Emiljoncy z Klekistanu”. — S. Helz: „Wici”. — „Sonety”. — M. Turwid: „Z przedwiośnia Wielkopolski”. — M. Dereźnyński: „Męczennica baszy szamotulskiej”. — J. Stasiewski: „Powiat wrzesiński”. — T. Taluna: „Nad Miedzychodzkiem jeziorem”. — S. Kolomłocki: „Pod krucyfiksem”. — B. Szebrzyński: „Kilofem w serce”. — H. Świeżawska: „Cień”. — A. Kosko: „Nieporozumienie”. — A. Szyperski: „Wielkopolska pieśń ludowa”. — Rencezje — Odwołany. — Adres Redakcji: Poznań, Chwaliszewo 15/16, III pr.

Amerykanki w Europie

Co mówi paryski hotelarz — Przykładne lokatorki — Studja malarskie

Amerykanki, zamieszkujące czas dłuższy we Francji, a zwłaszcza w Paryżu, nie cieszą się zbyt dobrą opinią wśród tamtejszych hotelarzy i właścicieli pensjonatów. Bez względu na to, czy są to kobiety samożadne, zajmujące wspaniałe apartamenty w pierwszorzędnym hotelach, jak Ritz albo Crillon czy też wynajmujące tylko skromne pojedyncze pokoje w dzielnicach studenckich, t. zw. quartier latin — opinia jest o nich wszędzie jednakowo niekorzystna.

Jeden z dyrektorów większego, specjalnie przez Amerykanki uczęszczanego hotelu, wyraził się przy pewnej sposobności, że „panie te jest nader trudno zadowolić”. Najgorse — mówił — jest to, że one właściwie same dobrze nie wiedzą, czego chcą, a gdy stawiają już pozytywne żądania, to są one zwykle tego rodzaju, że nawet u nich w domu w Ameryce, żaden hotel nie zechciałby zyczeń tych spełnić. Stąd awantury.

Często dochodzi do tego, że zarząd hotelu zmuszony jest pania taką również grzecznie jak stanowczo poprosić o wyszukanie sobie innej rezydencji. Dalejszy przebieg sprawy jest ten, że ojciec, brat, narzeczony, lub inny męski opiekun takiej pani, pisze do dyrekcji hotelowej arcy-grubiański list, grożąc postawieniem zakładu tego na indeksie amerykańskim.

W dzielnicach studenckich stosunki pod tym względem są takie same. Lubiane tam są lokatorki wszystkich narodowości, prócz Amerykanek. Zdaniem jednego z tamtejszych hotelarzy, najlepszy „materiał lokatorski” stanowią Skandynawki. Córy Szwecji, Norwegii i Danii są, według opinii tego fachowca, nadzwyczaj spokojne i zrównoważone. Pokoje swe zajmują zwykle bardzo długo, są zawsze za wszystkiego za-

dowolone i zachowują się w domu ze wszech miar przyzwoicie. Nigdy nie powracają o późnej nocnej porze „w różowym humorze” do domu, nie niszczą pokoi ani urządzenia i rachunki płać regularnie.

— Natomiast Amerykanki — skarżył się maitre d'hotel — to jakiś osobliwy rodzaj aniołów!

Jedną z nich, zwana przez swe przyjaciółki „soft Mary” (łagodna Marja), potrafiła, skoro jej się cośkolwiek nie spodobało, cały dom literalnie przewrócić do góry nogami. Córy „wolnej Ameryki” dekorują swoje pokoje w ten sposób, że później konieczna jest zmiana nie tylko tapet, ale nawet podłogi i mebli, gdyż nikt nie zechciałby korzystać z mieszkania w stanie, w jakim je te zamorskie lokatorki pozostawiły.

Portjer nocny, który skarcił jedną z „siostrzenic wuja Sama” za wprowadzenie późną nocą do hotelu kilku silnie „podgazowanych” młodzieńców, oberwał od niej taką reprimendę, że przez czas jakiś nie zjawiał się na służbę, obawiając się czynnego znieważenia ze strony rozdrażnionej panienki. Inna lokatorka znowu, widocznie zbyt „wysuszona” przez ojczystą prohibicję, piła tak dużo, że często trzeba ją było wnieść do mieszkania, gdyż o własnych siłach dojść tam nie mogła. A już najbardziej zgorszonym był hotelarz jakąś blondynką z Minnesoty, która, będąc malarką, sprowadzała sobie do swego „studjo” samych muryznow.

— A jednak — na zakończenie rozmowy dodał kierownik hotelu — pomimo wszystko są Amerykanki jeszcze „możliwe” jako lokatorki, w porównaniu z Rosjankami, co do których — rzekł dziennikarzowi — wolę nie nic mówić!... Kr.

Z ukraińskiego ruchu sportowego

Rzut kulą.

z półwyspu Sinał, która w 60 roku życia mierzyła 38 cm. WiP.

Dźwiękowy rejestrator dla śpiewaków

Wiadomo, że najpiękniejszy głos często nie nadaje się do transmisji radiowej. — Bywają jednak śpiewacy, którzy nie chcą o tem wiedzieć, uważając odmowę dyrekcji radiostacji, nie dopuszczającej ich do śpiewania przed mikrofonem, jako osobistą niechęć, wywołaną intrygami zakulisowymi. By zapobiec takim, na całym świecie czystem wypadkom, jedna z największych stacji nadawczych w Stanach Zjednoczonych umieściła w swym studjo specjalny rejestrator dźwiękowy, celem umożliwienia śpiewakom osobistego usłyszenia własnego głosu, podczas transmisji. Gdy taki, uważany za „nieradogenicznego” tenor lub baryton przychodzi do radiostacji, brzmienie głosu natychmiast wydaje aparat, tak, że artysta, przekonany o niemiłym dźwięku własnego organu, często wyrażają swą wdzięczność dyrekcji, za to, że nie dopuściła ich do mikrofonu, zaoszczędzając im przykładu zawodu i popsucia swej dobrej sławy u słuchaczy. S. F.

40 wagonów arkuszy spisu ludności

Do końca bieżącego miesiąca do Warszawy mają nadejść wszystkie arkusze spisowe, wypełnione w całym kraju. Dotychczas nadeszła znikoma część tych arkuszy. Całe transporty przybędą do Warszawy w przyszłym tygodniu, w ilości ok. 40 wagonów.

Przyjmowanie urzędników, którzy będą zatrudnieni przy opracowaniu wyników spisu ludności, zacznie się już w końcu b. m. Ogółem przewidziane jest przyjęcie 200 osób. Na tę ilość miejsc wpłynęło do ministerstwa spraw wewnętrznych około 5000 podań, przyczem codziennie napływają setki nowych. Urzędnicy ci będą przyjmowani partjami, przyczem czas pracy będzie trwał około 2 lat.

Wycieczki weteranów z Ameryki

Jak prasa polska w Ameryce podaje, w lecie br. mają przybyć do Polski wycieczki, organizowane przez Weteranów Armji Polskiej w Ameryce.

W czerwcu br. ma wyjechać z Nowego Jorku wycieczka, organizowana pod firmą Stowarzyszenia Weteranów w Detroit, a w dniu 13 maja wycieczka, organizowana pod firmą Ligi Polskich Organizacji w Cleveland, na czele której stoją Hallerczycy.

Claudio Arrau

na śródownym koncercie symfonicznym

W nadchodzącą środę dnia 27 stycznia 1932 roku w Teatrze Wielkim odbędzie się VII wielki koncert symfoniczny, na którym jako solista wystąpi świetny pianista-wirtuoz Claudio Arrau. Artysta ten, który od szeregu lat nie dał się w Poznaniu usłyszeć, należy do rzędu najwybitniejszych pianistów współczesnych. Claudio Arrau odegra koncert Beethovena Es - Dur.

Koncertem dyryguje prof. Grzegorz Fitelberg, jeden z czołowych polskich kapelmistrzów, którego każdorazowe

pojawienie się przy pulpicie jest atrakcyjne. Pod kierownictwem Grzegorza Fitelberga orkiestra symfoniczna odegra uwerturę Beethovena „Coriolan”, Kondrackiego „Małą symfonię tatrzańską”, oraz Rimski - Korsakowa „Car Saltan”.

Udział w koncercie dwóch tak wybitnych artystów daje gwarancję, że wieczór śródowny należycie będzie do reprezentacyjnych i wzbudzi wielkie zainteresowanie w świecie muzycznym naszego miasta.

RADJO

Programy radiofoniczne:

Wtorek, dnia 26 stycznia 1932 r.

Poznań (335 m) godz. 11.45 tr. z Warszawy; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i cen targ. Rzeźnik Miejskiej oraz komunikaty; godz. 17.10 odczyt z Krakowa; godz. 17.35 popularny koncert symfoniczny z Warszawy; godzina 19.15 lekcja jęz. włoskiego; godzina 19.30 „Świat książek”; godz. 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy z Warszawy; godzina 20.00 feljton z Warszawy; godz. 20.15 koncert firmy „EMKA” — zakład radiotechn. Właśc. Marjan Włodarczak; godz. 22.10 koncert solistów z Warszawy; godz. 22.40 Warszawa; godz. 22.45 sygnał czasu — kom. sport. i polic.; godz. 23.00 muzyka taneczna z „Cukierni Nowej”.

Warszawa (1412 m) godz. 11.45 codzienny przegląd prasy polskiej; godz. 12.10 płyty; godz. 13.40 pogadanka rolnicza; „Co robić aby bez nakładu gotówki otrzymać większe korzyści z łąk” — prof. Bron. Janowski (Lwów); godz. 14.00 pogadanka roln. „Skarby na pastwisku” — prof. Bron. Janowski (Lwów); g. 14.20 pogadanka rolnicza „Jakie błędy robimy w uprawie roślin” — prof. W. Staluskis; godz. 14.50 płyty; godz. 15.15 „Chwilka lotnicza; godz. 15.25 „Przegląd czasopism kobiecych” — p. Marja Ankiewiczowa; godz. 15.50 program dla dzieci starszych; a) dialog prof. St. Sumińskiego p. t. „Co widzieliśmy w muzeum zoologicznym?”, b) feljton B. Herta: „Metempsychoza”; godz. 16.20 „Z wycieczek po Litwie Kowieńskiej” — p. Marja Prüfferowa (Wilno); godzina 16.40 płyty; godz. 17.10 „Malarstwo polskie z przed stu lat” — dr. Edward Lepkowski (Kraków); godz. 17.35 popularny koncert symfoniczny w wyk. Ork. Filh. Warsz. pod dyr. F. Sewickiego; godz. 19.15 „Książka rolnicza” — w opr. inż. Władysława Sawickiego; godz. 19.35 płyty; godzina 19.45 Prasowy Dziennik Radiowy; godzina 20.00 feljton p. t. „Dusza Wielkopolski” — dr. Przemysław Maczewski; godz. 20.15 muzyka fińska; Wvk.: Ork. P. R. pod dyr. J. Ozimińskiego i Olli Suolahti (kantele); godz. 21.55 skrzynka pocztowa techn. — korespondencja i porady; godz. 22.10 recital śpiewaczy Marii Kusewickiej, akomp. L. Urstein; godz. 22.50 muzyka taneczna.

Programy zagraniczne, Huizen (1875 m) 20.40 muzyka 18 wieku; Koenigswusterhausen (1635 m) 21.00 tr. muzyki lekkiej z Berlina; Motala (1348 m) i Sztokholm (435 m) 20.15 muzyka wojskowa; Budapeszt (550 m) 19.30 „Madame Butterfly” op. Pucciniego; Wiedeń (516 m) 20.35 koncert symfoniczny; Medjolan (500 m) 20.45 „Czar walca” opt. Straussa; Rzym (441 m) 21.00 koncert symfoniczny; Bukareszt (394 m) 20.45 koncert orkiestry.

Osuszenie bagien pontyńskich

Już od czasów panowania Teodozjusza Wielkiego w 4-tym wieku po nar. Chr. usiłowano daremnie odwieść położone na południe-wschód od Rzymu bagna pontyńskie. Rząd włoski w roku 1926 podjął prace te na nowo i poprowadził je z takim powodzeniem, że należy się liczyć z wykończeniem ich już w ciągu kilku lat najbliższych. Przyczyna, dla której dawniejsze próby osuszania tych mokradel nie mogły się udać, polegała na tem, że nie zauważono, iż pewna część tych terenów położona jest poniżej poziomu morza. Dopiero w r. 1926 stwierdzono to zapomocą dokładnych zdjęć topograficznych wojskowy Instytut topograficzny w Florencji. Wchodzący w rachubę obszar, przez który Rzymianie już 350 lat przed nar. Chr. zbudowali sławny trakt wojskowy Via Appia, ciągnie się na południe od Rzymu między wybrzeżem a górami apenińskimi na przestrzeni mniej więcej 45 km, długiej i 18 km szerokiej, obejmuje zatem mniej więcej 800 km. kwadratowych. W chwili obecnej bardzo poważna część urządzeń odwadniających już jest gotowa. Z projektowanych na terenie odwodnionym 500 km. dróg, 200 km. już jest wykończonych. Rozpoczęto także już budowę domów, które narazie służą do pomieszczenia personelu, zajętego przy pracach melioracyjnych. Ogółem zamierza się osiedlić 30 tys. osadników, w 5 tys. gospodarstw.

O ile prace dalsze postępować będą w dotychczasowym tempie, wielkie to dzieło Italji powojennej będzie gotowe już w roku 1934. Ogólne koszty wyniosć będą mniej więcej 125 milj. złotych, z której to sumy 1/3 część już jest zużyta.

Tem samem polityka kolonizacyjna Italji posunęła się bardzo poważny krok naprzód. Należy stwierdzić, że Italja prowadzi dzisiaj obok Holandji najskuteczniejszą kolonizację wewnętrzną. Rozchodzi się nie tyle o technikę odwadniania i kultury rolnej, lecz przedewszystkiem także o prawidłowe osiedlanie wiościan, którym udziela się odpowiednich instrukcyj co do hodowli roślin i bydła. WiP.

Bacność — awantura w tramwaju!

Było to w Berlinie. Na przystanku tramwajowym czekała młoda, ładna panienska i dwu panów. Młodszy pan podszedł do panienski i spytał: — Pani też czeka na 16-kę? — A cóż to pana obchodzi! Starszy pan przysłuchiwał się ciekawie. — Jeśli pani czeka na inny tramwaj to i ja pojedę innym. — Nic mnie to nie obchodzi. Wszyscy troje wsiadli. — Czy mogę pani pomóc? — ofiarował się młodzieniec. Panienska wzruszyła ramionami. W tramwaju starszy pan usiadł, pa-

nienka obok niego, młodzieniec zajął miejsce naprzeciwko niej.

— Panie konduktorze, proszę o dwa biletu — powiedział młodzieniec — za mnie i za tę panią.

— Jakto za mnie? — oburzyła się panienska.

— Ach, obliczymy się potem...

— Kiedy potem? — spytała zaskoczona panienska.

Przy herbacie. Przecież pójdziemy razem do cukierni na herbatę.

Tego było już paniencie za wiele. Zwróciła się do starszego pana: — Pan słyszał od początku, jak ten pan mnie napastuje. Prawda? Była bliska płaczu.

Starszemu panu żal się zrobiło panienski. Zwrócił się więc z wyrzutem do młodzieńca: — Istotnie, pan sobie na zbyt wiele pozwala.

— Robię, „co mi się podobał” — wrzasnął młodzieniec niegrzecznie. — Niech pan się nie wtrąca!

— A pan niech się liczy ze słowami.

— Właśnie, że mi się nie chce.

Rozgorzała kłótnia. Cały tramwaj przystąpił się. W pewnym momencie brutalny młodzieniec zamierzył się na starszego pana. Ten zerwał się z miejsca. Panienska rzuciła się między obu mężczyzn z przeraźliwym krzykiem: — Ja nie chcę, żeby się przemennie zabijali!

Pasażerowie rozdzielili walczących. Konduktor zatrzymał tramwaj. Młodzieniec, zawstydzony, wyskoczył. Panienska za nim. Na placu został tylko starszy pan. Porządkował naruszone ubranie. Nagle zbladł. — Ukradziono mi portfel! — zawołał.

— Tych dwoje to spółka — zaopiniował jeden z pasażerów.

— Ależ oni poznali się dopiero na przystanku — wołał pan — sam widziałem!

— To był właśnie „kawał” — objaśnił ktoś.

Miał rację. W tydzień potem aresztowano pomyslową parę, gdy powtarzała swoją komedię w innym tramwaju.

Olbrzymy i karły

Jeżeli zestawimy obok siebie największych i najmniejszych ludzi, jacy w ostatnich czasach pojawili się na kuli ziemskiej, spostrzeczemy zdumiewającą różnicę w wymiarach tych karłów i olbrzymów.

Gwardja króla pruskiego Fryderyka II szczyła się posiadaniem olbrzyma, mierzącego 253 cm, Anglik O'Brin, który fajkę swą zapalał o latarnie uliczne miał 268 cm, Alzateczyk Hans Kraw mierzył 275 cm, a największym naukowo stwierdzonym olbrzymem był obywatel austriacki Fr. Winkelmeier, który był 278 cm wysoki.

Z pomiędzy karłów zasługuje na uwagę chłop holenderski, którego odkrył znany przyrodnik Linné, a który mierzył tylko 66 cm. Karzeł Jeffery Hudson za młodych lat był tylko 45 cm wysoki i został podczas bankietu księżnej Buckingham podany królowej francuskiej Marji w paściecie. Najmniejszym dotąd zaobserwowanym człowiekiem była Hilany Agybe

Polski związek zawodowy księzkowych - rzeczozn.

Niedawno powołano do życia na tutejszym terenie organizację księzkowych pod nazwą „Polski Związek Zawodowy Buchalterów - Rzeczoznawców, Buchalterów-Bilansistów i Ich Pomocników”. Nowa ta organizacja, mająca swe biuro przy ul. Skarbowej 8 m. 10 rozwija bardzo ożywioną i wszechstronną działalność, m. in. także przez zebrania dyskusyjne. Ostatnie takie zebranie odbyło się w sali gmachu P. K. E. W zebraniu wzięli udział także buchalterzy, nie należący jeszcze do wspomnianego związku. Obrady zagaił prezes poznańskiego oddziału p. F. Krysiński, witając przedstawicieli władz związkowych, gości i członków, poczem dłuższe przemówienie wygłosił przybyły z Warszawy prezes Związku p. A. Szyller. Poruszył mianowicie niesłychanie ważną rolę, jaką odgrywa księgowość w statystyce gospodarczej i w administracji. Na pracy księzkowych winna się opierać analiza całego życia gospodarczego. Nowoczesny typ księzkowego posiada wielkie znaczenie, zwłaszcza, gdy występuje jako rzeczoznawca, uznany przez sąd. Bardzo ważne momenty poruszono co do nowych projektów ustawy o księgowości przysięgłych, od których ustawa wymaga bardzo wiele. Księżkowy dyplomowany — rzeczoznawca zaprzysiężony musi poza 8 kl. gimnazjum ukończyć wyższą szkołę handlową, albo wydział prawno-ekonomiczny uniwersytetu i odbyć kilka lat praktyki. Niema zawodu, któryby tak w przyszłości wysoko postawiony był, jak zawód księgowych przysięgłych. Jest to wielkiem memento dla wszystkich, aby jak najrychlej przygotowali się do tego przez odpowiednie przeszkolenie. A przede wszystkim należy się organizować, gdyż na 25 tys. księzkowych w Polsce, zorganizowanych jest dotąd zaledwie 1300.

Z dalszych sprawozdań wynikało, że Związek brał udział w wszechpolskich zjazdach 1929 i 1931 r., gdzie m. in. omawiano sprawę taryfy płac itd. Związek dąży do ujednostajnienia pracy w zawodzie buchalteryjnym, zorganizował księzkowych samorządowych itd. Obecnie liczy Związek 600 członków, a organizacja stale rozwija się pomyślnie. W końcu mówca przeszedł do omówienia zamierzeń Związku na przyszłość, oraz podał do wiadomości, że urządzane 2-letnie kursy cieszą się znacznym powodzeniem. Związek stara się, by na rzeczoznawców brano tylko tych, którzy te kursy ukończyli. Wreszcie omawiano także możliwość utworzenia własnego banku spółdzielczego.

Zarząd koła poznańskiego tworzą pp.: Fl. Krynicki — prezes, Jan Machoń — wiceprezes, Fel. Bogowski — sekretarz, Fundament — skarbnik. Komisję rewizyjną tworzą pp.: J. Rolewski, Chmielewski i Orwał, (z.)

Znak czasu — wyprzedaże

Kryzys pobudza do kupna na wyprzedażach

Wyprzedaże en masse, t. zw. wyprzedaże okazyjne, nie miały nigdy takiego powodzenia, jak teraz, w wielkich miastach. Wielkie magazyny w rodzaju paryskiej „Samaritaine”, „Lafayette”, berlińskiego „Tietza”, „Kardorfa”, „Wertheima”, czy londyńskiego „Piccadilly” — rzucają w momencie dogodnym, w końcu miesiąca, setki tysięcy najrozmaitszych towarów, fabrykatów na ladę sprzedażną, na wystawę, aby niską ceną zachęcić publiczność do kupna. Im kryzys daje się bardziej we znaki, im obniżki pensyj, zarobków są większe — tem silniej działa na kupujących argument tanioci, wyraz magiczny — okazja!

W magazynach berlińskich można np. kupić parę kamasy na wyprzedaży za cenę 3 marek 25 fenigów (oszczędność: 6 mk. 75 fen.). Mało jest takich, którzyby się oparli sugestji niżki, kupują, ciesząc się, że oszczędzają w tych ciężkich czasach. Inna rzecz, iż tak tanio nabyte kamasy rozlażą się po dwóch tygodniach. Za psie pieniądze można nabyć moc rozmaitych rzeczy, potrzebnych i niepotrzebnych, tysiące faramuszek i bric-a-brac, które produkuje en masse przemysł. Za małą sumę kupuje się dużo i tanio. To najważniejsze — z punktu widzenia obu stron, kupującego i sprzedającego.

Wielkie magazyny pozbywają się co pewien czas dzięki wyprzedażom sporej ilości towarów, zalegających półki i składy od dłuższego czasu, mobilizują w kasach większe ilości pożądanej gotówki. Przedsiębiorstwa reklamowe zarabiają na akcji wyprzedażowej, całe kolumny wielkich dzienników wypełniają olbrzymie ogłoszenia i wykazy cen. Dostawcy magazynów — fabryki, otrzymują wreszcie część należności za dostarczone dawno towary. W ten sposób kulejąca w czasie kryzysu cyrkulacja pieniądza, konsumpcja i produkcja otrzymują dzięki wyprzedażom masowym sporadyczny zastrzyk energii i sily ożywczej. L. L.

Grzeczność za grzeczność

Shaw otrzymał od lady Chamberlain zaproszenie na lunch. Następnego dnia lady otrzymuje depeszę: „W żadnym razie. Lunch poza domem sprzeciwia się moim zasadom. George Bernard Shaw.”

Po południu Shaw otrzymuje telegram: „Nie wiedziałam, że ma pan zasady. Prawdopodobnie są one lepsze od pańskich manier. Lady Jane Chamberlain.” (Tit-Bits)

SPORT

Ciężka atletyka

Półfinałowe zawody drużynowe „Sokół” i „HCP” w podnoszeniu ciężarów przyniosły następujące wyniki: kogucia: 1. Francuski M. (S) 207 kg.; piórkowa: 1. Grzybowski (HCP) 313,5 kg., 2. Nowacki M. (S) 303,5 kg.; lekka: 1. Rajkowski (HCP) 202,5 kg.; średnia: 1. Spychała (HCP) 355 kg.; półciężka: 1. Grzeskowiak (HCP) 325 kg., 2. Lemański (S) 266,5 kg.; ciężka: 1. Kałek (HCP) 408,5 kg., 2. Grajewski T 361,5 kg. Kałek pobił rekord polski w rwaniu jednorazem o pół kg., uzyskując 76 kg. W ogólnej punktacji zwyciężył „HCP” 1602 i pół punktów, „Sokół” 1138 i pół punktów, przyczem „HCP” wystawił pięciu zawodników a „Sokół” czterech. W zapasach przy 7 parach startujących zwyciężył „HCP” w stosunku 19:2.

Czwórmecz zapasniczy w Warszawie przyniósł zwycięstwo „Elektrowni” przed „Skra”, „Legją” i „Świtem”. (tel. wł.)

Gry sportowe

W Łodzi odbył się turniej z udziałem „Polonii” warszawskiej i przyniósł następujące wyniki: koszykówka panowie: „Polonia” i „IKP” 21:15; „LKS” i „Triumf” w o.; panie: „Polonia” i „IKP” 17:14; siatkówka, panowie: „Absolwenci” i „Polonia” 30:19; panie: „HKS” i „Polonia” 37:17.

W Warszawie „Polonia” pokonała w siatkówce „AZS” 26:18 a zespoły kobiece powyższych drużyn walczyły z wynikiem 30:22 na korzyść „Polonii”. (tel. wł.)

(S) 1:68 m, 3) Porzyński (SMP) 1:58 m; skok w wyż z m.: 1) Tilgner (S) 1:39 m, 2) Gruchalski (AZS) 1:33 m, 3) Sikorski (AZS) 1:27 m; skok w dal: 1) Gruchalski (AZS) 5:95 m, 2) Zakrzewski (AZS) 5:55 m, 3) Sikorski (AZS) 5:50 m; skok w dal z m.: 1) Tilgner (S) 2:29 m, 2) Gruchalski (AZS) 2:79 m, 3) Drzycimski (S) 2:73 m; skok o tyczce: 1) Zakrzewski (AZS) 3:34 m, 2) Olkiewicz (S) 2:90 m; pchnięcie kulą: 1) Tilgner (S) 13:86 m, 2) Drzycimski (S) 11:50 m, 3) Sikorski (AZS). Organizacja zawodów dobra. Publiczności zebrało się sporo.

Narciarstwo

Birger Ruud zwyciężył w niedzielę w konkursie skoków w Gary w stanie Indjana, ustalając nowy rekord skoczni wynikiem 59,5 mtr. (tel. wł.)

Pięściarstwo

Zlikwidowanie zatargu. W niedzielę bawili w Warszawie prezes PZB p. dyr. Baranowski i wiceprezes p. adw. Seydlitz, którzy odbyli konferencję z prezydentem Z. Z. pp. plk. Ulrychem, dr. Orłowiczem i rad. Forysiem. Po dłuższej debacie dopuszczono do obrad delegatów W. O. Z. B. pp. Derdę i Sóbekiego. W wyniku wspólnej konferencji wszystkie sporne sprawy wyrównano i temsamem zatarg pomiędzy PZB i WOZB zlikwidowano.

Spotkania organizowane przez PKB w sali ośrodka przyniosły następujące wyniki: papierowa: Szmuda (S) pokonał w 3 st. przez techn. k. o. Kosickiego (PKB); kogucia: Wyrzykiewicz (S) uległ na pkt. Maciejewskiemu (PKB); piórkowa: Górka (PKB)

Teatr świetlny „SŁOŃCE”

Dziś w poniedziałek, dnia 25-go stycznia r. b. premjera:

Głośnie arcydzieło filmowe

KOCHANEK O PÓŁNOCY

W rolach głównych:

JEANETTE MAC DONALD
najpopularniejsza gwiazda ekranu, bohaterka filmów „PARADA M. ŁOSCI” i „MONTE CARLO”
REGINALD DENNY świetny amant filmowy, ulubieniec kobiet

Treść pełna humoru i sentymentu! Koncert gry aktorskiej!

Efektowne sceny miłosne! Najpiękniejsze piosenki!
Tesknota kobiety za miłością stuprocentowego mężczyzny!

„Słońce” dla wszystkich!!! Wszyscy do „Słońca”!!!

Pw 10 427-4.19

Hippika

Zawody konne w Zakopanem przyniosły w niedzielę następujące wyniki: w konkursie szybkości zwyciężył por. Dąbski-Nehrlich na „Regencie”; w wyścigu klusaków pierwsze miejsce zajął por. Koczejewski, który również w zawodach skikjoerowych był pierwszy. W biegu crosscountry pierwsze miejsce zajął por. Biliński. (tel. wł. — ts)

Hokej na lodzie

Zapowiadane zawody o mistrzostwo „Warta” i „AZS” zostały odwołane wskutek braku lodu.

W Warszawie odbyło się kilka meczów towarzyskich które przyniosły następujące wyniki: „Polonia” i „Marymont” 3:0 (1:0 1:0 1:0); „AZS” i „Skra” 5:1.

„Lwów” i Śląsk” 4:0 (2:0 1:0 1:0). Gra w pierwszych dwóch tercjach przy znacznej przewadze gości ze Lwowa, w trzeciej — więcej do głosu przychodzi gospodarze. Bramki uzyskali: Hemmerling, Cieszewski i Sworzeński. Publiczności zebrało się około 700 osób. Sędziował siabo p. Kaden. (tel. wł. — ek)

„Lwów” i „Kraków” 1:1 (1:0 0:1 0:0). Obie drużyny wystąpiły w osłabionych składach. Gra naogół wyrównana. Zainteresowanie publiczności było duże. Pierwszą bramkę uzyskał dla gości Sworzeński, w drugiej wyrównuje Kraków przez Wolkowskiego. Gra w trzeciej tereji jest wyrównana i mimo obustronnych wysiłków nie przynosi zmiany wyniku. Zawody odbyły się o puhar Krakowa, który pozostał w rękach gospodarzy. Widzów zebrało się około 500 osób. Sędziował p. Oszek. (tel. wł.)

W Królewskiej Hucie rozegrano zawody o mistrzostwo kl. B ŚL. OZHL z następującymi wynikami: „Siemianowice” i „Śl. Tow. Łyżw.” 2:1 (2:0 0:0 0:1). Gra początkowo przy przewadze zwycięzców, a w drugiej i trzeciej tereji wyrównana; bramki uzyskali dla Siemianowic Becala i Nesswein, dla Śl. Tow. Łyżw. Calka. W drugim spotkaniu „Cieszyński E. V.” pokonał „Stadion” 4:0 (2:0 2:0 0:0). Bramki uzyskali Janecka i Maliczek. (tel. wł. — ek)

Lekka atletyka

W zawodach „Sokoła” w hali uzyskano następujące dobre wyniki: 60 m. (po dwóch przedbiegach): 1) Radwański (AZS) 7,3 sek., 2) Wargos (Sokół-Leszno), 3) Zakrzewski (AZS); 800 m: 1) Jakubowski (Sokół) 2:21,5, 2) Pujanek (Leszno), 3) Skoblewski (S); 3000 m: 1) Gancarz (Pogoń-Lwów) 9:58,6, 2) Jakubowski (S), 3) Piotkowiak (SMP); niespodziana porażka Jakubowskiego; skok w wyż: 1) Wesper (AZS) 1,70 m, 2) Drzycimski

pokonał w 2 st. przez k. o. Mallowa (Sok); Ladek (S) zwyciężył na pkt. Nowickiego (PKB); Dankowski (S) pokonał na pkt. Jarckiego (PKB); Piotkowiak (PKB) uległ Tarłowskiemu (S) w 1 st. przez techn. k. o.; Konacki (PKB) uzyskał w wadze lekkiej wynik remisowy z Józwiakiem (Dr. B.); oraz Bączek (Dr. B.) zwyciężył w wadze piórkowej Wopińskiego na pkt. Sędziował w ringu p. Kościelski.

Zawody towarzyskie „Warty” przyniosły następujące wyniki: musza: Sipiński II (W) pokonał na pkt. Książkiewicza (B.); w piórkowej Żurawka (W) zwyciężył Śląskiego (B) przez podanie się po pierwszym starciu; w lekkiej Maciejewski (W) pokonał na pkt. Łęckiego (W); w papierowej Szmuda pokonał na pkt. po ładnej walce Wojciechowskiego (Sok.); w muszej Romański (S) zwyciężył na pkt. Cendlaka (W); w piórkowej w spotkaniu eliminacyjnym na na mecz z Pomorzem Wolniakowski (piórkowa) i Kajnar (kogucia) po bardzo ładnej walce uzyskali wynik nierozstrzygnięty. Sędziował w ringu p. Iwański, na pkt. pp. por. Łapiński i Śmiglak.

W Krotoszynie odbyły się walki towarzyskie z udziałem zawodników poznańskich. Walki te przyniosły następujące wyniki: w muszej Olszański (W) pokonał Walcowa (B.); w koguciej Polus (W) zwyciężył w 4 st. przez techn. k. o. Koniecznego (B); w piórkowej Maniecki (W) uzyskał w walce z Mikulskim wynik nierozstrzygnięty, oraz w lekkiej Wojewoda (HCP) uległ Sipińskiemu na pkt. Sipiński w pierwszym kole poszedł do 6 na deski, nadrobił jednak w ostatnich dwóch stracone punkty, zwyciężając pewnie. Ponadto odbyła się jedna walka pokazowa. Walczono w czterech starciach po dwie minuty.

Zwycięstwo „IKP” w Warszawie seccjonście „Makkabi”, którzy występują obecnie pod nazwą „Jordanu” w spotkaniu międzyklubowym ulegli łódzkiemu „IKP” w stosunku 10:6. (tel. wł.)

Łódź i Lwów 10:8. Zastużone zwycięstwo Łodzian. Lwowianie spisali się nadsapdziewanie dobrze. Walki przyniosły następujące wyniki: (podajemy do ciężkiej); Pietrzyński pokonał na pkt. Stinnetera (L); Frank (L) na pkt. Wagnera (L); Klimczak — na pkt. Kołodzieja; Seweryniak na pkt. Edelmana (L); Latoszka (L) — na pkt. Stahla II (L); Gross — Włodarskiego (L), a Stibbe — Cibę (L). W koguciej Lwowianie zwyciężyli walkowerem. (tel. wł.)

Piłka nożna

„HCP” i „Liga” 3:0 (1:0). Zastużone zwycięstwo „Cegielskiego”, który górował zgraniem i lepszą orientacją pod bramką. „Liga” w polu dorównywała przeciwnikowi,

KRONIKA TOWARZYSKA

Zaproszenia na XII Doroczny Bal „Bratniej Pomocy” T. S. U. P., który, jak już podawaliśmy, odbędzie się pod protektorem Jego Magnificencji Pana Rektora Prof. Dr. Jana Sajdaka i Wysokiego Senatu U. P., dnia 1 lutego w Auli Uniwersytetu Poznańskiego, można otrzymać w Sekretariacie Generalnym „Bratniej Pomocy” T. S. U. P., ul. św. Marcina 40, I piętro.

Bal zapowiada się świetnie i godnie odpowie tradycji. Dochód przeznaczony jest na samopomoc akademicką, która jedynie daje pewne oparcie walczącemu z coraz większymi trudnościami ogółowi młodzieży akademickiej.

To też nie ulega wątpliwości, że wszyscy przyjaciele młodzieży akademickiej podążą tłumnie na bal „Bratniej Pomocy” bo czeka ich doskonała zabawa, a do większego zadowolenia przyczyni się pewność, że poparli godny cel. zw 12 986

DOROCZNA REDUTA

Polskiego Czerwonego Krzyża odbędzie się 6 lutego r. b. w salach Belwederu. Po zaproszenia zgłaszać się można do biura P. C. K., tel. 41-09. zw 12 982

Doroczny Wieczorek Taneczny Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej w Poznaniu, który zawsze cieszy się wyjątkowym powodzeniem — bo wesołość i werwa panują tam niepodzielnie — odbędzie się dnia 2 lutego r. b. w sali „Belweder”, ul. Marsz. Focha 19. Początek o godz 20-tej. Ceny wstępu bardzo przystępne. wejście tylko za zaproszeniami, które można odebrać w kancelarii Szkoły, ul. Ratajczaka 36, II p. Różne atrakcje, wielka ilość premiiowych biletów wstępu, doskonała orkiestra. Czysty dochód na bezrobotnych. zw 12 928

raziła jednak brakiem zdecydowania, zapraszając szeregiem pozycji. Gra naogół wyrównana, pod koniec przeważa „HCP”. Bramki zdobyli Nowa, Młynczak i Konopa. Sędziował p. Lange z „HCP”.

Wyniki zawodów towarzyskich na Śląsku były następujące: „AKS” i „06 Mysłowice” 6:3; „Pogoń” i „Stowian” 3:3; „Diana” i „Iskra” 2:2; „Wawel” Nowawieś i „Pogoń” Nowy Bytom 2:1; „Chorzów” i „Sparta” Piekary 6:0; „Orzeł” Welnowiec i „Śląsk” Siemianowice 7:0; „Naprzód” Ruda i „Silesia” Łagiewnica 1:4; „Dąb” i „ZKS” 5:0. (tel. wł. — ek)

Walne zebranie ŁOZPN odbyło się w niedzielę i miało bardzo burzliwy przebieg. Obrady trwały aż do wieczora. Najważniejszym punktem była sprawa wydalenia klubów fabrycznych. Wniosek postawiły kluby robotnicze a motywowano go tem, że kluby fabryczne utrzymywane są w celach reklamowych danej firmy. Wniosek przeszedł znaczną większością głosów poczem kluby fabryczne opuściły salę obrad, zapowiadając interwencję w PZPN. Prezesem obrano na rok bieżący p. Konopkę (ŁKS).

Pływanie

Walne zebranie PZP odbyło się w Krakowie wybrało nowe władze w składzie następującym: prezes — Polakiewicz, wiceprez. — sędzia Semadeni i Raskin, sekr. — Andrzejewski, kapitan sportowy — Semadeni. Skarbnika dokooptuje zarząd.

Życie organizacyjne

Roczne walne zebranie K. S. „Czarni” odbyło się w niedzielę przy licznych udziałach członków i gości. Przewodniczył prezes honorowy p. Kurnatowski. Po odczytaniu sprawozdań udzielono ustępującemu zarządowi absolutorjum i wybrano nowe władze w następującym składzie pp.: prezes — Majchrzak, wiceprezes — Kalinowski, sekretarz — Papka Fr., skarbnik — Cegłowski, kierownik sportowy — Baltes, gospodarz — Karaśkiewicz, kierownik sekcji kolarskiej — Gulczyński. Do komisji rewizyjnej weszli pp.: Begierko, Majchrzak M. i Konecki.

Panie domu!

Dlaczego macie tak wielkie wydatki w zakupach codziennych potrzeb jak mleka, śmietany i wyrobów mleczarskich?

Ponieważ nie zwróciliście jeszcze uwagi na nasze od wtorku tego tygodnia znacznie obniżone ceny!

Mleko wyborow w butelkach . . . 1/2 ltr. 0,28 zł
Masłanka 1/2 „ 0,12 „
Śmietana do bicia 1/2 „ 1,60 „
Śmietana do picia i do kawy w but. 1/4 „ 0,25 „
Yoghurt w butelkach porcja 0,20 „
Masło stolowe 25 dgr. 0,80 „
Masło sanitarne pasteuryz. śmietany 25 dgr. 0,90 „

Na życzenie w dom!

Mleczarnia Poznańska
Sp. z o. o.

Poznań, Ogródowa 14. Telefon 33-44

Walne zebrania

Z Wolnego Cechu Szewskiego. Wolny Cech szewski w Poznaniu — odbył w ub. tygodniu w Domu Rzemieślniczym swe roczne walne zebranie. Zagaił obrady i przewodniczył im w obecności przeszło 70 członków starszy cechu p. Rybelski. Po załatwieniu wstępnych formalności, przystąpiono do sprawozdań rocznych sekretarza i skarbnika. Wynikało z nich, że członkowie Cechu, aż nadto odczuwają kryzys ekonomiczny, który nikogo nie omija. Bardzo wielu członków nie ma pracy, wszystkich ogarnia przygnębienie. Zmarło w roku ub. 3 członków, wstąpiło do Cechu 5, liczba członków wynosi obecnie 184.

Po udzieleniu przez zebranych zarządowi pokwitowania, przystąpiono do wyboru nowych członków zarządu w miejsce ustępujących. Wszystkich ustępujących wybrano przez akklamację ponownie.

Skład zarządu jest następujący pp.: J. Rybelski starszym, Zmysłowski Fr. i Bo-

rowka Konrad zastępcami, J. Eliński sekr., Sołtyśiak Józef skarbnik, Napierała Ign. zast. sekr. i Sobierala Fr. lawnik. Budżet w sumie 1800 zł. w doch. i rozchodzie na rok 1932 przyjęto jednogłośnie. Członków do poszczególnych sekcji do załatwienia różnych spraw dotyczących cechu, wybrano tych samych.

Przewodniczący Rybelski daje zebrany do wiadomości, że sporządzono nowelę do paragrafu 8 ustaw przemysłowych która opiewa, że każdy mistrz, prowadzący warsztat, choćby i bez siły pomocniczej, winien wykupić świadectwo przemysłowe. Termin nabycia wyznaczono do 31 bm.

Pan Skotarczyk prosi wszystkich członków należących do Tow. Młod. Przemysłowców o liczne przybywanie na kursa i wykłady zawodowe, które się odbywają 2 razy dziennie w miesiacu, na salce zebrań w Domu Rzemieślniczym.

W końcu omówiono obszernie kwestję niekupowania towarów u Żydów. Ostro napiętnowano postępowanie pewnych jedno-

stek (posiadzicieli domów) i darzono ich mianem sprzedawczyków, którzy choć mają sposobność wynajmować składy i mieszkania swoim, wydzierżawiają je za droższą dzierżawę Żydom.

Od stołu zarządu nawoływano, by członkowie i w domu rodzice, a publiczność przy każdej sposobności przestrzegala o groźnym jej niebezpieczeństwie ze strony żydowskiej i ściśle przestrzegali hasła: swój do swego, po swoje!

Na tem przewodniczący solwował obrady hasłem: „Przemysłowi i Rzemiosłu Cześć!”

Z Cechu obuwniczego w Obornikach. Pod przewodnictwem p. Walentego Kucery odbyło się w lokalu p. Kłosowej roczne walne zebranie cechu. Jako delegat z ramienia starostwa brał udział w zebraniu p. Koliński. Po przeczytaniu protokółów i załatwieniu mniej ważnych spraw przystąpiono do wyboru zarządu. Przewodniczącym został nadal p. J. Skierczyński, na sekretarza powołano p. Michała Skierczyńskiego.

na skarbnika p. Walentego Kucera. Do komisji rewizyjnej wybrano pp. Chwaliszewskiego i Sikorskiego. (kko)

Tow. Przemysłowców w Obornikach. W niedzielę odbyło się roczne walne zebranie przy stosunkowo dość licznych udziałach członków pod przewodnictwem p. Leona Rosochowicza. Po sprawozdaniach zarządu za rok ubiegły przystąpiono do wyboru zarządu nowego. Nowy zarząd tworzą pp.: St. Roszewski — prezes, M. Łukanowski — wicepr., Maks Tlehl — sekretarz, Ed. Don-dajewski — zast. sekr., K. Nawrocki — skarbnik. Po dyskusji zabrał głos ks. proboszcz Szymański poruszając m. in. sprawę nieprawnego przejęcia przez ew. gminę klasztoru pofranciszkańskiego. Po zebraniu odbył się skromny wieczorek dla członków Tow. (kko)

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

W siódmą rocznicę śmierci ś. p.

Zygmunta Seydy

wicemarszałka Sejmu

odbędzie się za spokój duszy Jego

nabożeństwo żałobne

w środę, dnia 27 b. m., o godz. 8,30 rano, w kościele parafjalnym na Jeżycach w Poznaniu, na które Krewnych, Przyjaciół i Życzliwych zaprasza

zw 12995

rodzina.

Dnia 24 stycznia 1932 r., o godz. 4 po południu, zmarł po długich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., nasz najdroższy mąż, ojczulek i dziadek, ś. p.

Karol Derfert

emeryt b. długoletni gorzelaan w Dakowach Mokrych przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się dnia 27 b. m., o godz. 16.30, z domu żałoby w Opalenicy, Rynek 17, na cmentarz parafjalny, o czem zawiadamiają

W ciężkim smutku pogrążeni
żona dzieci, wnuki i rodzina.

Opalenica, Rynek nr. 17, Bydgoszcz, Grodzisk Gniezno, Toruń, dnia 24 stycznia 1932 r.

Osobnych uwiadomień nie wysyła się. zw 13003/4

W niedzielę, dnia 24 stycznia r. b., o godz. 9-tej zasnął w Bogu, po ciężkiej chorobie, opatrzony Sakramentami św., w 23 roku życia, nasz drogi i kochany syn i brat, ś. p.

Henryk Michalski

uczeń Szkoły Budownictwa w Poznaniu.

Pogrzeb odbędzie się w środę, 27. b. m., o godzinie 14,30 z Zakładu św. Józefa na cmentarz w Dębcu, o czem donoszą

w ciężkim smutku pogrążeni
rodzice, rodzeństwo i rodzina.

Poznań, Tarnowo, Środa, Bojanowo, Rositz, 25. 1. 1932 r. zw 13 005

Osobnych uwiadomień nie wysyła się.

Dnia 24 stycznia o godz. 4 po poł. po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, powołał Pan Bóg do grona Swych aniołków naszego kochanego, nigdy nieodżałowanego synka, braciśzka i siostrzeńca, zw 13 001

Wiesława Ziemowita Wandelta

w 8 wiośnie życia. Pogrzeb odbędzie się we wtorek 26 stycznia o godz. 3 po południu z kościoła cmentarza w Górczynie, o czem donoszą

strokokani

matka i rodzeństwo.

Maszyny

moje damskie, nawet p. krawcy i szwalnie gorsetów za znakomite uznają. Reparacje wszelkich maszyn. Części i do Singera.

T. Ronikiewicz, Poznań

plac Nowomiejski 1a.

Pw 9665 34 234

„Rolnik” Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa poszukuje zaraz

starszego tachimowca zbożowego

z praktyką w spółdzielniach na stanowisko kierownika. Oferty z podaniem pretensji i wysokości kaucji zgłaszać do Kurjera Poznańskiego pod „Rolnik” zw 12 997. Oferty nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi

Co to jest

największy sukces?

To że po dwutygodniowym pobycie w Poznaniu wszystkie gospodynie wyrażają życzenie przedłużyć nasze wykłady na temat

Dzień prania dawniej a dziś

i że tem samem zapraszamy na nasz

POKAZ PRANIA!

Połączone z każdym wykładem jest nasze sensacyjne

Próbne pranie.

Nasi najbardziej wykwalifikowani specjaliści demonstrują aparat do prania „Tempo”, naszą

Ludową maszynę do prania po cenie reklamowej za 50,- zł i naszą ludową wyżymaczkę po cenie rekl. za 13,- zł

Setki sprzedanych przez nas aparatów w ciągu 5 dni są najlepszym dowodem o skuteczności naszego aparatu.

Proszę przyjść i naocznie przekonać się!!!

Prosimy też przynieść z sobą brudną bielizną (także krochmaloną, którą dostanie się po 5 minutach zupełnie czystą z powrotem).

Nasz całkowicie w kraju wyrabiany aparat pierze 100 kołnierzyków, 50 ręczników lub

25 koszul w ciągu 5 minut śnieżno białe

Polecamy specjalnie uważać, że:

1. Aparat do prania „Tempo”, w Poznaniu jeszcze nigdy nie demonstrowany, jest w 8 krajach patentowany i najlepszym i najtańszym aparatem do prania.

2. Aparat do prania „Tempo” jest jedynym aparatem który posiada „Ceche” (nr. 13) „Instytutu Gospodarstwa Domowego w Warszawie”.

Wykłady odbędą się w zwartych seansach od wtorku, dnia 26 stycznia do soboty, 30 stycznia włącznie codziennie o godz. 11 przed poł., 4 i 6 po poł. i 8 wieczorem. (Prosimy o punktualne przybycie).

1. Restauracja „Pod Strzechą”, plac Wolności 7 (obok kina „Słońce”) wejście przez lokal.

2. Ogród Zoolog czay, ul. Zwierzyniecka

„Walbo”, sp. z o. por. Katowice, oddział ekspl. patentów

Tw 811

Pragnę wziąć w dzierżawę

DRUKARNIĘ

w Poznaniu lub na prowincji. Łaskawe zgłoszenia wraz podaniem warunków do Kurjera Poznański, pod zw 12 998

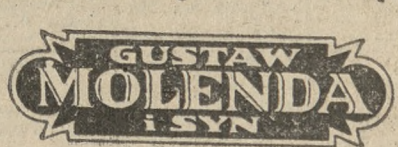
Do 31. I. 1932 trwa nasza

sprzedaz Inwenturowa

po olbrzymio niżonych cenach.

Niebywała okazja nabycia materiałów niedoścignionej jakości znanych na całym świecie.

Prosimy przekonać się, do kupna nie zmuszamy.

Własna fabryka sukna w Bielsku. Skład fabryczny: Poznań, Plac św. Krzyski nr. 1.

F 810

Przedstawiciela

poważnego z gwarancją poszukuje bardzo znana fabryka wódek i win. Rejon miejscowy rentowny. Oferty Kurier Poznański pod zw 12 932

Przewielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Zna omym i Stowarzyszeniom, którzy rascyli oddać ostatnią przysługę, ś. p.

Wojciechowi Michalakowi

składa na tej drodze serdeczne

Bóg zapłać!

zw 13 002

Weronika Michalakowa z synem

Pozn. T-wo Wioślarzy Tryton karnawał kończy Wioślarskim Balem Maskowym w salach Belwederu w poniedziałek, 1 lutego.

Dwie orkiestry. 10 premij dla masek. Na balu Trytona wesoło! Wszyscy na Bal Trytona. Wstęp tylko zł 3 już z podatkiem.
Zaproszenia i przedsprzedaż biletów w firmie Komornicki, Pocztowa 30, skład cygar. dw 2612

Okazały SKŁAD

przy ulicy Nowej

front 10 mtr., 2 wielkie okna wystawowe ewtl. z 5-pokojowym mieszkaniem nad składem, wprost od gospodarza ewtl. zaraz do wynajęcia. Oferty do „PAR“ pod nr. 4.30 Pw 10 433-4.30

Uniwersytet Poznański

ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko

Sekretarza Uniwersytetu

w VII. wzgl. VI. grupie uposażeń, według ustaw z 9. 10. 1923 r. (Dz. Ust. Nr. 116. poz. 924) i z 17. 2. 1922 r. (Dz. Ust. Nr. 21. poz. 164).

Warunki:

1. Nieprzekroczony 40 rok życia (możliwość dyspensy Ministerjalnej niewykluczona).
 2. Studja prawnicze, zakończone przepisaniem egzaminami lub dyplomem doktora, względnie magistra praw.
 3. Egzamin na stanowisko I. kategorii w państwowej służbie administracyjnej
 4. Dokładna znajomość języków niemieckiego i francuskiego.
 5. Obywatelstwo polskie.
- Kandydaci zechcą podania wnosić do Rektoratu w terminie do 31 stycznia 1932 r., dołączając:
- a) życiorys (szczegółowy),
 - b) metrykę chrztu lub urodzenia,
 - c) świadectwo dojrzałości,
 - d) dokument stwierdzający zakończenie studjów prawniczych przepisaniem egzaminami lub dyplomem doktora, wzgl. magistra praw.
 - e) świadectwo z złożenia egzaminu na stanowisko I. kategorii w państwowej służbie administracyjnej,
 - f) świadectwa dotychczasowej pracy.
- Pierwszeństwo mają kandydaci, którzy złożyli egzamin podany pod Nr. 3. ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa. nw 8 191

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem Stanisława Robińskiego w Poznaniu, św. Marcin 23 zarządza się po myśli art. 37 rozp. Prez. Rz. z dnia 6 marca 1928 otwarcie postępowania układowego z dniem 19 stycznia 1932. Poznań, 19 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 8 190

Hallo Hallo...

Podziwialiście wszyscy film Trader Horn. To nic. Podziwiać będziecie jeszcze więcej „Biały Tydzień“ Kałamajskiego. Jakież to olbrzymie masy towarów, co za dekoracje! A ceny? Zobaczycie, że sami powiecie:

Murowane — Kałamajski najtańszy!

Pw 10 431/32-4.267

II. K. 11/31 PRZETAR PRZYMUSOWY. Nieruchomość położona w **Ludomicku**, powiat Oborniki i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Ludomicko tom I., karta 3 na imię gospodarza **Pawła i Marjanny** z Jahnzów małżonków **Bandurskich**, jako współwłaścicieli na mocy ogólnej wspólności majątkowej zostanie w drodze egzekucji **dnia 19 marca 1932 r.**, o godz. 10-tej przed południem wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój Nr 5. Nieruchomość składa się z roli, lasu, łąki i zabudowanego podwórza w obszarze 26,1990 ha, o 65,41 talarach czystego dochodu gruntowego i 120 markach wartości użytkowej budynków Artykuł matrykuły 3. Księga podatku budynkowego: 4. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej dnia 30 lipca 1931 r. Oborniki, dnia 14 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki. nw 8 187

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 26 stycznia 1932 r., o godz. 10-tej przy ul. Półwiejskiej 30 sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę:

kilka radio - aparatów z głośnikami, kilka gramofonów i inne przybory radio - techniczne. Przetarg odbędzie się nieodwołalnie. nw 7 896

J. Bartkowiak

komornik sądowy. Poznań ul. Poznańska 58-a. Tel. 75-24.

W sprawie upadłościowej

nad majątkiem firmy „Rolnik“ Spółdzielnia z ogr. odpow. w **Wieleniu n/Not.** wypłacono dotychczas kwotę zł 8 984,88 wierzytelności zatwierdzonych w klasie I. i to na podstawie uchwały Wydziału Wierzycieli w związku z par. 170 O. K.

Wykaz tych wierzycieli leży do wglądu w sekretarjacie Sądu Grodzkiego w Wieleniu n/Not.

Na wierzytelności kat. VI brak pokrycia.

Wielień n/Not., dnia 15 stycznia 1932 r.

Zarządca masy upadłościowej
A. Sommer.

zw 13 000

UCHWAŁA. W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Hipolit Robiński** jawna spółka handlowa **Poznań**, św. Marcin 23 zarządza się po myśli art. 37 rozp. Prez. Rz. z dnia 6 marca 1928 r. otwarcie postępowania układowego z dniem 19 stycznia 1932 r. **Poznań**, dnia 19 stycznia 1932 r. Sąd Grodzki 2 a. nw 8 188

W rejestrze spółdzielni Liczba 286 wpisano dnia 31 grudnia 1931 przy spółdzielni: **Spółdzielnia Budowlana Kolonia Ławica Gołecin** z odpowiedzialnością udziałami **Poznań**, że likwidację ukończono, firma wygasa. **Poznań**, dnia 19 stycznia 1932. Sąd Grodzki. nw 8 189

Napisowa słowo (tłusto) 25 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo, l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-lamowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (naprzykład: n 2395, z 21205, d 1311
i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

1 SPRZEDAŻE

Biały Tydzień

Nadzwyczajna okazja taniego zakupu płócien ręczników stołowych na wyprawy ślubne, po specjalnie zniżonych cenach poleca W. Szostak Wrocławska 20, Dąbrowskiego 46. nw 7 987

Nie kupuj mebli

zanim zwiedzisz Centrale mebli Swarzędza, gdyż tam najniższe ceny. Pw 9825/6-45.68

Telefon

zaraz odstąpię Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 20 844

Konia

8 letniego mocnego gniadego sprzedam. Skład tapet, Pocztowa 31. zdw 20 818

Meble

tanio wprost ze składnicy poleca K. Bakóš, ul. Weneckańska 1. Most Chwaliszewski przy krzyżu, zdw 21 012

Młynskie

dwa postawy podwójne używane 800x350 AGK sprzedam okazjnie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 265

Kamienice

solidnie zbudowana w śródmieściu dochód ustawowy 8600 za 65000 sprzedam Popielski, Piekary 18. I. zdw 21 290

Parcele od 50 gr

dowóz materiałów budowlanych bezpłatny. Każdy może otrzymać 6% w łącznej amortyzacji długoterminowa pożyczka. Aleje Marcinkowskiego 13. De Ka Ha. Pw 10 224-244

Parcele

od 40 groszy za m² kredyt bezodsetkowy 6% „Osadopol“ Rzeczpospolitej 9. Pw 10 231-282

Wielka sprzedaż inwenturowa

we wszystkich oddziałach ceny niższe do połowy Niech każdy korzysta dopóki zapas starczy F. Lisiecki Dom Konfekcyjny, Poznań Stary Rynek. Pw 10 385-53.201

Meble kuchenne

kupuje się najkorzystniej. Łakowa 4 a. stolarnia. zdw 15 695

Kolonjalke

z mieszkaniem dobrą sprzedam. Adres Kurjer Pozn. zdw 21 524

Tania sprzedaż pończoch

prima macco 1.20; jedwab do prania 2.50; macco z jedwabem 2.75; prima jedwabne 3.80; 4.25; jedwab angielski „Hagry“ 4.90; złoty Bemberg „Hagry“ 5.90. — Dom Trykotaży Marja Grabowska Maszalarska 6 naprzeciw Salezjanów. Proszę zwać na firmę. Pp 10 242-53.203

Drogerje

medycyna zaprowadzona od wielu lat dzielnie drogerzyście sprzedam z powodu podległego wieku i choroby Zgłoszenia Kurjer Poznański np 7 990

Dom

z ogrodem II. piętrowy z wszelkimi wygodami na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 21 423

Interes paszy

zaprowadzony, komplet maszyn, obszerne różne ubikacje odda Jaskowska Strzelecka 14 a. zdw 21 987

Kamienica

11 lokatorów za 38.000, wpłaty 16.000, reszta hipoteka. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 510

Meble okazjnie

pokój meski lustro łóżka, szafy kuchnia kilimy obrazy Od godz. 10 do 12 i od 3 do 5. Sew. Marcin 55 III. prawo. zdw 21 499

Skład

kolonialny, magiel dwa pokoje, kuchnia sprzedam. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 572

Wyżła

7 miesięcznego tanio sprzedam. Focha 61, miesz. 2. zdw 21 514

Łóżka

drewniane, szycielka, umywalka, lustro używane tanio sprzedam. Półwiejska 22, miesz. 2. zdw 21 594

Gramofon

szafkowy tanio sprzedam. Słowackiego 48, miesz. 6. jw 2419/20

Pianino

marki Fibiger, czarne, prawie nowe, okazjnie sprzedam Betting. Leszno. zdw 20 660

Reflektor

wystawowy, waga decymalna, różne meble giete, nowe, sprzedam bardzo tanio Grian, Fredry 3. godz. 10-1. zdw 21 617

Rower

meski mało używany kupię tanio. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdw 21 601

Jadalka

kompletna, mała, tanio na sprzedaż. Piotra Wawrzyniaka 12, miesz. 15. zdw 21 574

Wille

12 pokojowa — 33.000, wpłaty 15.000, sprzedaż Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 21 481

Resztówka

180 mórg pszennej ziemi, inwentarze, cena 30.000 wpłaty 15 000 Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 21 480

Frakowe

ubranie eleganckie tanio. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 615

Restaurację

z pełnym wyszynkiem, dobrym punkcie obrotu miesięcznie 5.000, sprzedam za 4.000. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 605

Pianina

fortepiany stale okazjnie do nabycia św. Marcin 22 (partier wysoki). zdw 21 604

Pończochy

od 125 zł począwszy pończoski dziecięce, skarpetki, wielki wybór „Towary krótkie“ Wodna 25 Za przedłożeniem gazety 5% rabatu. Pw 9855/56-1.60/60a

Dywany

2x3 • 2,5x3,5 metra nowe sprzedam tanio. Patrona Jackowskiego 13, mieszkanie 1. od godziny 3-5. zdw 21 016/17

Gramofony — Płyty

najkorzystniejsze źródło zakupu. F. Bałoń Wodna 12. Pw 9802 3-52.212

Skład

żywnościowy przy ul. Półwiejskiej z mieszkaniem 3 pokojowym. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 484

Domek

Poznanin sprzedam 7 000 Wrocławska 19 miesz. 1. zdw 21 504

Wózek

dziecięcy, biały korzystnie na sprzedaż Ul. Szamarzewskiego 28 mieszkanie 6. zdw 21 512

Sypialnie

sortowane tanio Stolarnia Rybaki 16. aw 7811

Serwis

porcelanowy 10 osobowy, kawowy stary „Gardner“ dwuosobowy „Marcolini“ dwuosobowy stary „Wiedeń“ inne okazjnie Antoni Pióro, Marcinkowskiego 28. Pw 10 422-3.120

Gramofony

okazjnie sprzedaje się. Wielkie Garbary 34, miesz. 12. rw 4249

Dom

maszy 4 pokoje kuchnie, 1/2 morgi ogrodu. Leśniczak, Nowe Krośno, Mosina. nw 8208

160 kliszy

kościółów, starych zażytków tanio. Adres Kurjer Pozn. zdw 21 661

Koc

futrany, jak nowy. 200x140 27 Grudnia 18. m 6. zdw 21 561

Karakułowe

futro obszerne. Wieźbicie 13. 3. zdw 21 726

Gospodarstwo

10 mórg w tem 4 łąki, zabudowania maszynowe, bez ciężarów, powiecie obornickim, za 4.000 sprzedam. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdw 21 678

Śliczna willa

drugiej piętrowy dom, nowowbudowane, donosi 4.600 rocznie, trzyczwiercie morgi ogrodu, powiatowem mieście, cena 31.000, wpłaty podług umowy z powodu objęcia majątku spiesznie sprzedam. Nowak, Poznań, Kramarska 15. zdw 21 227

Kamienica

w najlepszym stanie ze składami, ogródkiem w centrum miasta Ostrowa (Wlkp.), przy bardzo ożywionej ulicy, z powodu stosunków rodzinnych bardzo korzystnie do sprzedania Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 558

Gospodarstwo

130 mórg buraczanej sprzedam lub zamienie mniejsze Rydelek, Podgórczy pow. Znin. zdw 21 559

Piękne futro

nurki sprzedam okazjnie, Hotel Polonia, po południu Sz. atkowskiej. zdw 21 714

Dom

3 morgi ogrodu 8 ubikacji (Zabikowie), 19 000, 12-15 000 wpłaty. Oferty Kurjer Poznański. aw 21 711

Platforma

jest tanio do sprzedania. Skład, Jasna 14. zdw 21 706

Dywan

kilimowy 3x4 mniejsze Pracownia kilimów, Wieźbicie 13, parter. zdw 21 719

5 KUPNA

Dom

z ogródkiem kupię wpłaca 4.000. Zgłoszenia warunki do Oredownika Wielkopolskiego zdw 21 404

Dywan

mniej więcej 2x3, ręcznie tkany, dobrze utrzymany, za gotówkę kupię. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 20 864

Maszynę do pisania

walizkową kupię korzystnie za gotówkę. Płociński, Miedzychód, Rynek 8. zdw 21 442

Ulmie

piłkę do skosów kupi Foto-Kowalczyk plac Wolności 11. zdw 21 421

Lampy

gazowe, używane lecz w dobrym stanie kupię. Pyza, Półwiejska 20. zdw 21 580/1

Domek

dochodowy Poznań kupię wpłaca 15 tysięcy, przyjmie dług najchętniej amortyzację. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 589

Wille

lub dom kupię przy wpłacie 20.000. Oferty Kurjer Pozn. rw 4244

Piekarni

w mniejszym mieście w okolicy Poznania poszukuje celem kupna. — Kopke, Trzemeszno, plac Kilińskiego 9. nw 8 207

Obrazy

stare, perski dywan, makate, antyki kupię. Wieźbicie 4 parter. Telefon 72-04. zdw 21 547

Skład

z mieszkaniem wydzierżawie lub kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 640

Krawiecki

piecyk, stół, maszyna, żelaska kupię. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 675

Oszklona

szklane kupię. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 674

6 KAMIENICE

Dom

dwupiętrowy w którym mieszczą się 3 składy i piekarnia w podwórzu tegoż domu, jest dom jednopiętrowy w małym mieście do sprzedania Wiadomość Płociński, Poznań Słowackiego 37, mieszkanie 2. zdw 20 520

Wille

11 pokoi Solacz, wolne 6 pokojowe mieszkanie 60 000, wpłaty 35, sprzedam gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 021

Wybór

kamienic will domów poleca pośrednictwo „Krakus“ Poznań, ul. Pocztowa 30, telefon 58-66.

Kupię

dom w Poznaniu, wpłaty 20 000 zł. — Oferty Kurjer Poznański, 21 722. Agenci wykluczeni.

Dom

w Poznaniu kupię, wpłaty 50 do 80 tys. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 496

Wille

kupię za circa 20 000. Szczegółowy opis, Kurjer Pozn. zdw 21 694/5

Domek

kupię, wpłaty 10-15 000. Oferty Kurjer Pozn. zdw 21 681/2

Kamienica

dochód 5.500, cena 25.000, Jaskiewicz, Poznań, Fredry 6. zdw 2

Kamienice
Przedam, dochód 11.630, wpłaty 25.000, Wrocławskiego 19, m. 1, zdw 21503

PIENIĄDZ

Dolarów
4.000-10.000 poszukuje na pierwszą hipotekę przemysłową. Oferty Kurjer Poznański zdw 20566

3 000 dolarów
dam na hipotekę kamienicy w Poznaniu. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 018

50 000 złotych
poszukuje się na I hipotekę na nieruchomości w Poznaniu wartości około 200 000 zł Oferty Kurjer Poznański zdw 20 990

5 000 - 6 000 zł
na I hipotekę poszukuje na wiejski dom Rynek, prowincjonalne miasto korzystne warunki. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 309

1 000 - 1 500
pożyczki poszukuje, dając procent i stała posada bieżącej na wynajem. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 051

25 000
wlokuję I hipotekę, Poznań. Zgłoszenia tylko właściciele Kurjer Poznański zdw 21 254

2 000 zł
pożyczki poszukuje młody przemysłowiec na przeciąg trzech miesięcy. Gwarancja zupełna, procent wysoki. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 633

Wspólnik
kapitał poszukujemy. Oferty Kurjer Poznański zdw 4251

Wspólnika
szybkością ciężarówką do korzystnego interesu. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 652

500 zł
pożyczki szukam 2 miesiące, zastaw auto i jeden dzień tygodniu do dyspozycji. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 644

300 - 500
zł pożyczki gwarancja, procent, mieszczna spłata szukam. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 705

20 - 30 000
I hipotekę kamienicy Poznaniu, dam 15% zdyń Oferty Kurjer Poznański zdw 21 710

8 DO WYNAJĘCIA

Mieszkanie
w Warszawie 4 pokoje kuchnia i służbowy centralne ogrzewanie, od 1 lutego do wynajęcia. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 440

Mieszkanie
niepokojowe dzierżawa 3.500. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 415

2 pokoje
kuchnia wynajmę, Osiedle Powidzka 12 zdw 21 500

Skład
z urządzeniem blisko Starego Rynku zaraz do oddania. Zgłoszenia Kurjer Poznański, rw 4253

Oddam
2 pokoje, kuchnię z meblami. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 21 537

Dwupokojowe
trypokojowe Mroczkowskiego, Zydowska 1, rw 4250

Mieszkanie
2 pokoje lazienka oddam, Łukaszczyca 24, mieszka 5, zdw 21 642

Pokój
używaniem kuchni światło elektryczne, centrum za rozczytn, czynszem. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 679

Trypokojowe
czynsz miesięczny, dwupokojowe 400, Informacja, Łukaszczyca 6, mieszkanie 14, zdw 21 703

Mieszkania
3 oraz 5 pokojowe za dzierżawę odda Czarnecki Ratajczaka 13, zdw 21 663

Skład kolonjalny
natychmiast do przejęcia 3 pokoje kuchnia do objęcia Oferty Kurjer Poznański n w 8 209

Mieszkanie
4 pokojowe z przynależnościami zaraz oddam, I. piętro, czynsz niski, Zgłoszenia: św. Józefa 6, I. piętro, prawo, 12-13 i 16-18, zdw 21 571

9 SZUKA MIESZK

Poszukuje
mieszkania 3 pokój przynależny, czynsz rok zgóry Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 17 600

Mieszkania
2 3 pokojowe od gospodarza za czynszem zgóry poszukuje urzędnik. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 448 9

Młode
małżeństwo poszukuje natychmiast centrum miasta dwóch pokoi używaniem kuchni, lokum dla służącej. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 489

Mieszkanie
3 pokojowe i większe okolica Małki od gospodarza poszukuje, czynsz zgóry, Zgłoszenia: Par. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 4, 25, Pw 10 926-4, 25

3-4
pokojowego mieszkania komfortowego, górna część miasta (Ostroroga), poszukuje młode małżeństwo. Oferty Kurjer Poznański zdw 21 469

ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienie
6 pokojowe mieszkanie w centrum na 3 pokojowe bez obopólnego wynagrodzenia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 457

Zamienie
pokój z kuchnią z portjerstem na takowe bez portjerstwa. Strzałowa 7, zdw 21 543

11 POKOJE UMEBL

Umeblowany
pokój z światłem elektrycznym do wynajęcia, Wielka 17, mieszkanie 10, zdw 21 536

Niedrogi
sympatyczny, słoneczny, Bardasz, Strusia 3, zdw 21 433

Czysty
ładny pokój inteligentnemu panu. Pościel pożądana Szmarzewskiego 8 mieszkanie 7, zdw 20 894

Pokój
frontowy wynajmę, Aleje Marcinkowskiego 17a, III, prawo, zdw 21 493

Pokój
2 inteligentnym panom, Długa 3, mieszkanie 4 zdw 21 238

Pokój
utrzymaniem, elektryczność, solidnemu panu, studentowi gimnazjalnie, Wielkie Garbary 8, mieszkanie 6, zdw 20 622

Pokój
Plac Działowy 10, mieszkanie 9, zdw 21 089

Pokój
umeblowany Ul. Śniadeckich 11, mieszkanie 11 zdpw 21 416

Słoneczny
parterowy umeblowany, Telefon 11-65 zdw 21 394

Panu
pokój, Małeckiego 23, parter, prawo, zdw 21 428

Frontowy
spokojny przywoicie umeblowany elektryczność, Asnyka 4, mieszkanie 12, zdw 21 461

Frontowy,
lepsze panu niedrogi, Szyperka 1, mieszkanie 17, zdw 21 459

Lepszy
pokój tylko panu na stanowisku, Wrocławskiego 5, mieszkanie 5 zdw 21 444

Elegancki
pokój panom, Plac Sapieżyński 5, m. 7, zdw 21 529

Dwom
paniom wspólny, Strzałowa 7, mieszkanie 21, zdw 21 503

Pokój
Fr. Ratajczaka 11a, m. 101, zdw 21 526

Pokój
wynajmę, św. Marcin 56, m. 8, zdw 21 520

Pokój
dla 2 lub 3 panów do wynajęcia, Gwarna 18, mieszka 8 zdw 21 515

Pokój
panienkom, Strzelecka 28a, parter, lewo, zdw 21 506

Pokój
umeblowany dla 1 lub dwóch panów z utrzymaniem, światło elektryczne do wynajęcia, św. Marcin 66/67, m. 10, zdw 21 505

Pokój
frontowy korzystnie, Poplińskich 11, I, lewo, zdw 21 498

Centrum
pokój, Rzeczypospolitej 2, m. 7, zdw 21 495

Centrum
dwuosobowy, wygodami, Skłodowska 1, wejście II, parter, lewo zdw 21 494

Pokój
frontowy umeblowany zaraz lub 1. do wynajęcia, Grobla 6, m. 9 zdw 21 490

Frontowy
pokój, umeblowany osobnym wejściem dla panów studentów, Stefana Czarnieckiego 14, m. 4, zdw 21 643

Pokój
umeblowany do wynajęcia dla dwóch panów, Dąbrowskiego 64, w podwórzu prawo, I. piętro, prawo, zdw 21 664

Pokój
do wynajęcia tania, Wielkie Garbary 4, w podwórzu I. p., prawo, mieszka 22, zdw 21 614

Pokój
do wynajęcia, Focha 39, m. 7, zdw 21 476

Pokój
frontowy wynajmę telefon, Działyńskich 8, III, lewo, zdw 21 475

Dwuosobowy
studentom zaraz, Pocztowa 5, m. 10, zdw 21 474

35.-
ciepły, elektryczny 13, 2. lub wcześniej, Emilia Szczanieckiej 1, wysoki parter, prawo, zdw 21 471

Dąbrowskiego 34
I. piętro, m. 4, dla 1 lub 2 osób, zdw 21 485

Wspólny
panu, Romana Szymańskiego 9, mieszkanie 11, zdw 21 528

Pokój
2 panom wynajmę 1 lutego, Chwaliszewo 5, m. 5, zdw 21 534

Duży
pokój, Grobla 27, mieszkanie 8, zdw 21 523

Pokój
dwom panom, Szamarzewskiego 10, m. 2, zdw 21 628

Pokój
paniom lub małżeństwu, Strzelecka 20, III, prawo, zdw 21 627

Poszukuje
kolegi na wspólne mieszkanie, Poznańska 58 a m. 6, zdw 21 623

Niekrepujemy
zaraz lub 1. 3. św. Marcin 32, II, Knapke, zdw 21 622

Frontowy
św. Marcin 47, III, m. 6, zdw 21 621

Pokój
jednosobowy, słoneczny, elektrycznością, utrzymaniem, obiadaniami, Grunwaldzka 17, I, zdw 21 620

Dwuosobowy
jednosobowy, Romana Szymańskiego 8, m. 8, zdw 21 610

Panom
za Grobla 2, m. 21, zdw 21 608

Pokój
umeblowany zaraz, Fr. Ratajczaka 11 a, mieszkanie 103, zdw 21 551

Frontowy
panu, Woźna 9 m. 5, zdw 21 546

Dwuosobowy
Wierzbiciele 11, III, lewo, zdw 21 124

Duży
pokój inteligentnym, Wielkie Garbary 5, mieszka 9, zdw 21 506

Dobrze
umeblowany pokój pań, panów, Piekary 8 a mieszkanie 34, zdw 21 591

Słoneczny
elektryczność, lazienka, Stroma 7, I, lewo, zdw 21 590

Centrum
pokój dla pani Kreta 22, m. 8, rw 4252

Jedno
dwuosobowy Kreta 6, m. 2, zdw 21 646

Pokój
umeblowany z używaniem kuchni, Niegolewskich 10, I., prawo, zdw 21 653

Jasna 12
I, lewo, niekrepujący panu na stanowisku, zdw 21 650

Pokój
św. Wojciech 21, mieszka 3, zdw 21 649

Jackowskiego 21
m. 11, elegancki, słoneczny, zdw 21 693

Pana
na wspólny pokój, Małeckiego 13, m. 20, zdw 21 701

Ciepły
jeden, dwa, Małeckiego 10, m. 4, zdw 21 659

Małżeństwu
2 pokoje umebl., używaniem kuchni, Dolna Wilda 64, m. 23, zdw 21 666

Śródmieście
pokój, Wrocławskiego 5, mieszka 5, zdw 21 545

Elegancki
jedno, dwuosobowy, Pocztowa 21, I., prawo, zdw 21 576

Pokój
dwuosobowy, Łakowa 13, mieszkanie 5 zdw 21 704

Słoneczny
elektryczność, czysty, inteligentnym wynajmę, Pocztowa 31 a, mieszkanie 13 zdw 21 708

Używanie
kuchni, dwa pokoje, Nowakowski, Ogrodowa 19, zdw 21 720

12 SZUKA POKOJU

Spokojnego
pokój 40-50 zł, elektryczność, centralne kawa (niekrepująco), student Oferty Kurjer Poznański zdw 21 419

Panna
poszukuje pokój, przywoity dom w centrum, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 460

Bezdzielnę
małżeństwo poszukuje skromnego niedrogiego pokoiku, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 458

Skromnego
pokój poszukuje uczciwa osoba, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 451

Pani
czystego, nieprzejętego, elektryczność, utrzymaniem, Jeżyce, do 50 złotych, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 446

3 studentki
poszukują pokój z fortepianem, Oferty z ceną Kurjer Poznański zdw 21 437

Z klatki
schodowej ładnego pokoju poszukuje zaraz lub pierwszego, Zgłoszenia podaniem ceny Kurjer Poznański zdw 21 483

Ładnie
umeblowanego pokoju poszukuje, Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 638

Poszukuje
pokój umeblowanego 1. 2. wygodnego, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 699

Klatki schodowej
skromnego pobliżu Półwiejskiej, wypłacalny, poważny na stałe, Cena, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 540

Dwuosobowego
nie wysoko centrum, Oferty, cena Kurjer Poznański zdw 21 570

13 LOKALE

Skład
z mieszkaniem w Pozn., dobre położenie nadający się na każdą branżę wprost od gospodarza do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdw 21 535

Ubikacje przemysłowe
poszukiwane, okolica Stary Rynek, Wielkie Garbary, Wielka 17, rzeźnictwo, rw 4243

14 DZIERŻAWY

Warsztaty
garaże, plac, elektryczność przy Mostowej 23, dla każdego przedsiębiorstwa do wydzierżawienia, Globisz, Kwiatowa 4, zdw 20 841

Odstąpię
dzierżawę, warsztat mechaniczny mieszkanie 2.200 zł, Poznańskie, miejscowość bezkonkurencyjna Oferty Oredownik zdw 21 018

Wynajmę
od gospodarza skład na kolonjalkę z mieszkaniem, Propozycje do Kurjera Poznańskiego zdw 20 909

Wydzierżawię
plac ca 2500 kw m. z stajnią, szopami i biurem przy ul. Kraszewskiego 26, M. Poturalski ul. Kraszewskiego 28, mieszkanie 6, zdw 20 709

Rzeźnictwo
duże na prowincji powodu choroby zaraz wydzierżawię, Zgłoszenia Kurjer Poznański rw 4151

Warsztat
kolodziejski, także us inny cel elektryczność maszyny wydzierżawie Medlewski Poznań Karwowskiego 12 zdw 15 000

Poszukuje
dzierżawy lesiara stawów lub torfowisk na cele wędkarskie, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 488

Skład
żelaza i piekarnie wydzierżawie, kamienice sprzedam, W. Smólniewicza, Środa, zdw 21 557

Hotel
obszerne lokale restauracyjne, dobra okazja dla pp. rzeźników, można założyć rzeźnictwo z dobrem powodzeniem, stajnie, garaże, z pełnym wyszynkiem, w powiatowym mieście do wydzierżawienia Oferty Kurjer Poznański zdw 21 717

Lokale
restauracyjne, składające się z 12 składów, 2 dużych, kółko, kantoru i kilku ubikacji sklepowych zaraz do oddania, Wł. Sylwer, Ostrówek 10/11, zdw 21 688

16 OSOBISTE

75 gr
manicure, Kramarska 27, I, rw 4245

Tereska
prosze wiadomości do Kurjera Poznańskiego zdw 21 690, Marcina, ty Kurjer Poznański zdw 21 566

21 ZGUBY

Zginął
sobota, 23 stycznia godz. 23, pieśń, pinczerek w popielato zielonym sweterku, Łaskawego znajomego upraszam o oddanie za wyagródnieniem, Sw. Marcina 50, m. 11, Sprzyszewski, zdw 21 702

22 ROZMAITE

Salon
mód „Sława”, Aleje Marcinkowskiego 13, wykonuje sukienki szybko, zdw 21 185

Krawcowa
domowa na suknie wieczorowe, wizytowe poleca się, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 223

2,90 zł
jedwabna prima pończocha złoty Bemberg od 3,50 zł. Pończocha jedwabna niedoścignionej trwałości 4,50. Wełna z jedwabiem od 2,75. czysta wełna od 3,90. Pończochy jedwabny flur od 95 gr. Bekawicki pończochy i skarpetki z najlepzych fabryk w obrzynie wyborze w kolorach i wielkościach po znacznie niższych cenach poleca specjalny maczyn pończoch J. Schubert ul. Wrocławska 3, Pw 084-19

Filatelisci
czytajcie czasopismo „Karus”, Wysyłamy wybory znaczków, Białystok Warszawska 103, zdw 19 292

Kołdry
wykonuje stare przerabia, Smoczyńska Kwiatowa 8, zdp 21 390

Kto
z towarzystwa nauczy jazdy na lodzie? Oferty Kurjer Poznański zdw 21 411

Krawcowa
rutynowara, dziennie 3,50 Oferty Kurjer Poznański zdw 21 492

Krawcowa
szyje szybko, tania, Kramarska 27, podwórze, mieszkanie 17, zdw 21 626

Tanie obłady
smaczne treściwe, Jadłodajnia, Półwiejska 17, zdw 19 059

Nawet Bonzo słucha
Radja
ponieważ jego Pan kupuje wszelkie przybory radiowe tylko w firmie „EMKA” wł. M. Włodarczyk, Poznań, ulica Wrocławskiego 30, telefon 3683. Zaprojektowane i wykonane - Elektroniczne - Fotograficzne - Gramofony i Płyty - Dogodne warunki spłat. Najniższe i najlepsze anodówki „Emka”, 150 wolt 17 90 - 120 wolt 13 90 - 100 wolt 11 25 - 90 wolt 10 00 - 60 wolt 7 40 zł. Pw 10 423-3, 16

Telefon
przejmę na siebie, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 683

Poszukuje
sztucznej nogi lub szczydła, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 585

Koźnierzyk 0.12
z praniem 0.15 każdego rodzaju bielizny do prania przyjmuje, Pralnia Piekary 3, Niegolewskich 8, zdw 21 579

23 OZENKI

Tysiące
bogaty pan wyjdzie zamąż z inteligentnych panów nawet bez majątku. Na żądanie wysyłamy dyskretnie kilkadziesiąt ofert, Biuro „Postęp” Warszawa, Senatorska 33, nw 8 149

Brunetka
zgrabna, kulturalna pozna pana sympatycznego, usytuowanego od lat 40. Cel matrymonialny Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 21 129

Znajomość
s pania o wysokiej inteligencji, majetna, ładnie zbudowana zaraz mgr lat 29, wzrost średni, Cel matrymonialny, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 420

Panna
biedna, lat 33, pragnie wyjść zamąż za bezdziałnego wdowca, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 459

A gdy
już pan wybrałeś to przyjdź zaraz po ślubne obrączki do Chwilkowskiego, św. Marcin 40, Ceny już od 17 zł za parę, zdw 21 511

Przemysłowiec
lat 33, kawaler, posłubi pannę lub wdowę inteligentną, przystojną, w wyprawie i gotówka, Pannie stosownym wieku, którym zależy na dobrzym mężu i przedkciu zamążpójściu, racza złożyć z pełnem zaufaniem swe laskawo oferty Kurjer Poznański zdw 21 470. Pożądana fotografia, pośrednictwo rodziny mile widziane, dyskrekcja zapewniona, Oferty bez fotografii jak i podpisu do kosa, Wykluczone bura matrymonialne.

Adwokat
lat 35, brunet, wysoki, posłubi pannę Wielkopolską lub Królewicką, skromną, bez przesłodzi, materialnie niezależną, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 566

Mrówką,
Poznań, Kraszewskiego 13, Poważne partie (la /Jan i panów, Dyskrekcja, zdw 21 630

Piękarsz
wdowiec, lat 51, w własnym interesem, poszukuje pryncy lub wdówki, dobrego charakteru, z majątkiem dla wspólnego dobra od lat 28-40, Cel matrymonialny, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 691

Wdowa
sympatyczna, zdrowa, elegancka, nie biedna, pragnie czterdziestki szuka znajomego pana, najchętniej wyższego urzędnika do lat 45-46, mieszkanie w mieście lub podmiejskiej wlasnej willi, sprawa poważna, Oferty Kurjer Poznański zdw 21 662

Ogrodnik
Bartnik, słuzący kawaler, lat 28, poszukuje posady od 1. 2. wzgl. od 1. IV. Powołuje się na dobre świadectwa, obecnie w posiadzie. Oferty Kurjer Pozn., zdw 20 833

Kuśnierka
szuka posady. Oferty Kurjer Poznański zdw 20 986

Kominiarstwa
wyuczy się uczyć chłopak na koszt mistrza. Łaskawe oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 21 041

Pomocnik
fryzjerski, sierota poszukuje jakiegokolwiek posady za skromnym wynagrodzeniem (mieszkanie i utrzymanie). Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 306

Starsza
dziewczyna z dobrimi długoletnimi świadectwami; szuka posady 1. 2. lub 15. 2. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 332

Panienska
z gimnazjalnym wykształceniem i kilkoletnią praktyką biurową pisząca biegle na maszynie, znająca korespondencje, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 20 716

Seminarzystka
z maturą umiejacą szyć szuka odpowiedniej posady do dzieci, najchętniej we dworze na wsi. Łaskawe zgłoszenia pod Janina Strzelecka, Bielsko, Dolne Przedmieście 391. dw 2 481

Posługaczka
poszukuje posady dwa lub trzy razy w tygodniu. Dobre świadectwa. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 399

Dziewczyna
uczciwa szuka posady wzgl. poslugi. Skromne wymagania. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 519

Dziewczyna
starsza z dobrym gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 398

Dziewczyna
uczciwa poszukuje posady cokolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 393

Sekretarz adwokacki
wolny od 1 lutego poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 455

Panna
inteligentna w średnim wieku przyjmie posadę gospodyni u ksziedza lub starszego pana zna gotowanie, szyć i prasowanie. Jest osoba nawskroś sumienna. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 441

Pielęgniarka
poszukuje posady do niemowlęcia. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 438

Młynarz
ostatnio na samodzielnej posiadzie, kawaler, poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 434

Kucharka
z dobrym gotowaniem i prasowaniem szyćwnej bielizny poszukuje posady od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 432

Osoba
w średnim wieku, poszukuje posady 1—2 osób. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 431

Droperzysta dypl.
młody, reprezentujący rutynowany foto-laborant gustowny dekorator z znajomością pisma reklamowego, również języka niemieckiego, z pryma referencjami, dotąd na kierowniczych stanowiskach zmienił posadę zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdw 21 430

Dziewczyna
nawskroś uczciwa szuka posady do obsługi gości od 15. II. 1932. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 716

DZISIAJ W KINIE

- Apollo: „Tajemnica sekretarki“.
- Aurora: „Groza Teksasu“.
- Colosseum: „Hadzi Murat Bialy Szatan“.
- Corso: „Marsz Radeckiego“.
- Harfa: „Carewicz“.
- Metropolis: „Wielkomięskie ulice“.
- Nowości: „Pieszczotka“ na scenie wielka rewja „Czy Pani chce?..“
- Odeon: „L — K Feldmarszałek“.
- Orzel: „W pogoni za diamentem i Król szpady“.
- Renaissance: „Pulapka Miłości i Serca na kotwicy“.
- Roxy: „Awanturka“.
- Słońce: „Kochanek o północy“.
- Sfinks: „Porucznik Armand“.
- Włodzimierz Gajdarow.
- Tezza: „Zar miłości“.
- Wilsona: „Upadły anioł“.

Szofer - sluzacy
lat 23, rok praktyki, z dobrimi świadectwami poszukuje posady prywatnej. Miejsce obojętne. Gniezno Lecha 5. Zorankowski u Strzyżńskich. zdw 21 397

Sluzaca
uczciwa z dobrimi świadectwami poszukuje posady do dwójga starszych osób od 1 lutego. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 518

Dziewczyna
skromna i rzetelna, kochająca dzieci, umiejacą prac, cokolwiek szyć i gotować poszukuje posady do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 501

Agronom
z kaucją 20.000 zł. w tem 7.000 zł gotówką poszukuje posady lub podobnego zajęcia zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 624/25

Sluzaca
lat 22, dobre świadectwa, poszukuje posady do małej rodziny. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 517

Sluzaca
z prowincji uczciwa, pracowita polecenia. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 516

Dziewczyna
uczciwa, czysta, pracowita, umiejacą gotować z bardzo dobrimi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 473

Dziewczyna
z gotowaniem do samotnej osoby w średnim wieku. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 472

Kucharka
do restauracji lub prywatnie szuka posady. — Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 467

Ekspedjentka
cukiernicz-restauracyjna poszukuje posady, referencje dobre. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 465

Dziewczyna
poszukuje posady z dobrym gotowaniem do państwa z Małopolski. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 464

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady 1. 2. do starszego małżeństwa. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 463

Dziewczyna
z gotowaniem poszukuje posady bez spania 1. 2. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 462

Inteligentna
zaufana osoba, lat 26, zajmie się sumiennie i gorliwie gospodarstwem w domu samotnego pana. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 556

Dypl. absolwentka
W. S. H. w Poznaniu z praktyką poszukuje od 1. 2. posady. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 555

Starsza
wiejska dziewczyna z samodzielnym gotowaniem poszukuje posady bez spania. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 619

Sierota
lat 18, poszukuje posady do dzieci lub wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 613

Dziewczyna
lat 18, poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 606

Sluzaca
poszukuje posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 639

Panienska
inteligentna, znająca szyć, robotki, kochająca dzieci, szuka posady, najchętniej bez spania. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 550

Sluzaca
do wszystkiego, z gotowaniem, szuka posady od 1 lutego. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 548

Pielęgniarka
wychowawczyni poszukuje posady do dzieci, zajmie się także dziećmi u wdowca, gdzie brak matki zaraz lub 1. II. 1932. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 636

Posługaczka
poszukuje posady cokolwiek gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 634

Dziewczyna
samodzielną która prowadziła cały dom poszukuje posady od 1 lutego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 598

Młodszy tokarz
poszukuje posady zaraz za skromnym wynagrodzeniem. Miejsce obojętne. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 629

Sierota
w średnim wieku, kochająca dzieci, umiejacą cokolwiek szyć, znająca wszelkie prace domowe, proszący szlachetnych państwa o pracę, najchętniej do dzieci i lekkich prac domowych za małym wynagrodzeniem od 15. II. 32. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 599

Panienska
poszukuje posady za mieszkanie. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 631

Posługaczka
zdrowsza silna z dobrimi świadectwami przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 593

Dziewczyna
samodzielnym gotowaniem szuka posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 592

Mydlarz perfumiarz
zmienił posadę. Oferty „Par“ Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 53.214. Pw 10 425-53.214

Poslugi
prania poszukuje — Zgłoszenia Kurjer Pozn., rw 4241

Dziewczyna
rzetelna z dobrimi świadectwami umiejacą gotować poszukuje posady do samotnych państwa od 1. 2. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 641

Dziewczyna
z poleceniem szuka posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 673

Pohlugi
od 10-tej szukam. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 672

Inteligentna
wychowawczyni z dobrimi świadectwami, czysta, umiejacą polskim i niemieckim szuka posady do dzieci lub do towarzystwa. Może być także na wyjazd lub na prowincję. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 656

Urzednik gospodarczy
lat 27, bezdzietny, 5 lat praktyki dobre świadectwa i referencje, przyjmie posadę pisarza zaraz lub później. Zona zajmie się wychowaniem dzieci. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 654

Sluzaca
poszukuje posady skromnym gotowaniem, dobrimi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 651

Dziewczyna
rzetelna, świadectwa dobre, umiejacą gotować poszukuje posady do wszystkiego jako przychodnia lub do restauracji od 1. 2. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 648

Sluzaca
z gotowaniem, z porządnej rodziny, szuka posady do małej rodziny lub samotnej osoby od 1. 2. może się zająć całym domem. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 692

Sierota
lat 22, poszukuje posady do wszystkiego od 1. 2. lub 15. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski zdw 21 697

Dziewczyna
młodsza, z cokolwiek gotowaniem, szuka posady od 1. 2. do wszystkiego lub do dzieci. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 700

Starsza
dziewczyna poszukuje posady z gotowaniem 1. 2. do 3 lub 4 osób dorosłych. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 647

Kto
przyjmie ucznia za cukiernika lub fryzjera z pełnym utrzymaniem za naukę się placę. Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 645

Dziewczyna
uczciwa z dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 658

Pomocnik
piekarski obeznany w cukiernictwie poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 668

Dziewczyna
z gotowaniem, praniem do wszystkiego poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 665

Dziewczyna
wiejska starsza szuka posady do prac domowych do mniejszej rodziny bezdzietnej. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 715

Zdolny wolontarjusz fryzjer
przyjmie posadę. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 560

Gospodarz
z dobrimi poleceniami poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 562

Starsza dziewczyna
poszukuje posady z dobrimi świadectwami do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 573

Uczciwa
dziewczyna, dobre świadectwa, z pościelą, szuka posady do dwóch lub jednej osoby. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 566

Dziewczyna
starsza przyjmie posadę zaraz do prac domowych z gotowaniem średnim, w mniejszym spokojnym domu. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 712

Portjerstwa
za pokój kuchnie bez wynagrodzenia szuka małżeństwo bezdzietne zapłacimy 200 zł. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 696

Uczciwa
sluzaca, dobrimi świadectwami, do wszystkiego szuka posady — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 679

Posługaczka
poszukuje poslugi przed południem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 684

Sierota
sumienna, lat 22, znajdująca się w krytycznym położeniu poszukuje od 1. 2. poslugi z praniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 588

Syn
uczciwych rodziców pragnie wyuczyć się zegarmistrzostwa. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 584

Dziewczyna
zna haft i cerowanie przyjmie posadę do dzieci lub młodszy. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 583

Kucharka
z dobrimi poleceniami szuka posady do restauracji lub domu prywatnego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 582

Dziewczyna
do dziecka i lekkich prac domowych poszukuje posady 1. II. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 713

Dziewczyna
uczciwa, sumienna poszukuje posady z gotowaniem do wszelkiej pracy domowej z dobrimi świadectwami od 1. 2. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 135

Panna
inteligentna oszczędna zajmie się gospodarstwem samotnej lub 2 osób. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 154

Panna
sierota w krytycznym położeniu poszukuje jakiegokolwiek posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 152

Poszukuje
posady w Poznaniu do wszelkiej pracy domowej z gotowaniem. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 151

Dziewczyna
szuka poslugi na cały dzień. — Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 199

Ekspedjentka
rzetelna, pracowita, dzielna z brzozy kolonialnej szuka posady także za kaucją. Oferty Kurjer Poznanski zdw 20 992

Praczką
poszukuje prania Wielkie Garbary 50 u p. Bronickiej, m. 10. zdw 20 973

Sierota
lat 16, lepszej rodziny szuka pracy jako dziewczę do posyłek lub do dzieci. Oferty Kurjer Pozn., zdw 20 972

300 zł
kaucji da młody elektryk monter za jakakolwiek posadę. Oferty Kurjer Poznanski zdw 20 971

Sluzaca
młoda uczciwa poszukuje posady do małej rodziny z gotowaniem. Od 1 lutego. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 029

Gospodyni - sluzaca
w średnim wieku, z dobrimi świadectwami poszukuje posady tylko w Poznaniu od 1 lutego lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznanskiego zdw 21 027

Starsza
dziewczyna z dobrym gotowaniem do wszystkiego od 1. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 246

Praczką
czysta, sumienna poszukuje prania. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 090

Kasjerka
maszynistka poszukuje posady. Wymagania skromne. Oferty Kurjer Poznanski rw 4 228

Poszukuje
posady, najchętniej do pomocy gospodyni lub do trojga dzieci zaraz. Łaskawe oferty Kurjer Poznanski rw 4 224

Dziewczyna
ze wsi, lat 20, szuka posady do wszystkiego, umie cokolwiek gotować. Oferty Kurjer Poznanski rw 4 217

Poslugi
z gotowaniem poszukuje. Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 229

Urzednik
gosp., kawaler, z wyższym wykształceniem i kilkoletnią praktyką w wzorowych majątkach, przyjmie posadę pod dyspozycję od każdego czasu. Bliższe oferty Kurjer Poznanski zdw 21 200

Panienska
inteligentna, ze znajomością maszyn stenografii, oraz języków francuskiego, angielskiego, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn., zdw 21 212

Mistrz
piekarski poszukuje posady jako samodzielny lub przyjmie pracę czeladnika za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 001

Wiejska
dziewczyna samodzielnym, dobrem gotowaniem, wszystkiego szuka posady 1. 2. — Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 223

Sluzaca
młodsza, uczciwa, spokojna, do wszystkich prac domowych poszukuje posady od 1. 2. Oferty Kurjer Poznanski jw 2 409

Dziewczyna
uczciwa, religijna poszukuje posady z gotowaniem, najchętniej do 2—3 osób od 1. Oferty Kurjer Poznanski jw 2 415

Nauczycielka
długoletnie świadectwa poszukuje posady do młodszych dzieci — wyreczenia pani Oferty Kurjer Poznanski zdw 21 353

Panna
wyuczona szyć z kursem kroju poszukuje posady w większej szwalni lub u krawca. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 011

Gospodyni
kucharka znająca dobre gotowanie, zaprawy, pieczenie i chów drobiu poszukuje posady. Oferty Kurjer Poznanski zdw 20 828

Dziewczyna
umiejacą trochę gotować poszukuje 1 lutego posady do wszystkiego. Oferty Kurjer Poznanski zdw 20 830

Advokat-notarjusz
w Poznaniu poszukuje kierownika biura. Oferty do Kurjera Poznanskiego zdw 21 361

Panna
lub wdowa starsza jako zarządczyni domu z kaucją od 10 tys. do wdowca na majątek bez długu potrzebna od 1. 2. 32. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 216

Kucharka
z dobrym gotowaniem, zamłotowaniem do drobiu, uczciwa, cicha, pilna potrzebna na wies, Zgłoszenia z podaniem pretensji i odpisem świadectw do Kurjera Poznanskiego zdw 20 691

Dla chętnych pracy niema bezrobociał
Każdy może kilkaset złotych miesięcznie zarobić sprzedając nasze bardzo kupne artykuły gumowe domowego użytku Klienta nasza zasłana będzie stale innymi patentowanymi nowościami. Zadajcie prospektów Firma Kraim i Fesser, Katowice Kochanowskiego 4. Tw 809

Postługaczka
młoda potrzebna zaraz. Ul. 3 Maja 7, mieszkanie 12. zdw 21 400

Wyłączne
zastępstwo na powiaty można otrzymać na sery pelnotluste. Kapitał 200—300 zł. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 392

Agenci (tki)
dla powiększeń portretowych, wysoka prowizja, zwrot kosztów podróży. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 391

Wdowiec
szuka osoby jako zarządczyni domu dwoje osób i zastąpienia w składzie, kaucja 2.000—3.000. — Zgłoszenia Kurjer Pozn., zdw 21 509

Pomocnik ogrodnicy
może się zgłosić od 1. II. Zgłoszenia z odpisem świadectw skierować Ogrodnictwo W. Dolski, Antonin Poznań I zdw 21 413/4

Masażysta
dypl. potrzebny w godzinach rannych 8—9. Zgłoszenia do „Par“ Aleje Marcinkowskiego 11 pod 4.3 Pw 10 924 4.3

Modelka
młoda, dobrze zbudowana, dyskretna. Oferty wzmazaniami, fotografja. Kurjer Pozn., zdw 21 657

Panna
do 2 małych dzieci potrzebna do adwokata na prowincję. Zgłoszenia Kurjer Poznanski zdw 21 676

Posada
stała zaraz do objęcia z gotówką do 1.000 złotych. — Zgłoszenia „Pawilon“, Poznań, Marszałka Pocha 15. zdw 21 231

Fryzjerka
kursistka potrzebna Matejki 7. zdw 21 718

Humor zagraniczny

— Proszę pani — uwielbiam panią! chce pani zostać moją żoną?
— Przecież już odpowiedziałam że nie!
— Ah! to była pani?
(Lond. Opinion). S. F.

Przedpłata na luty 1932, za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska“ i „Nowiny Sportowe“ w Poznaniu w eksped. zł 4,00, w agencjach w mieście zł 4,50, z odnośnieniami kwartalnie zł 15,00, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 9,00. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przesyłek i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagać się niedostarczonej numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potoczno 200 gr, od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża; do wydania wieczornego „drobne“ do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobnie ogłoszenia: słowo napisowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawieniem a wysokością ogłoszenia, powstaje w skutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoformatowych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami, materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524, filja Stary Rynek 2305. — P K O. Poznań nr 200 149.